

ปัญหาทางกฎหมายองค์การบริหารงานบุคคลของ
สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

นายปราโมทย์ พุทธิรัตน

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกกฎหมายมหาชน สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2554

**Legal Problems on Personnel Administration
of the Office of the Auditor General of Thailand**

Mr. Pramote Puttaratana

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for

the Degree of Master of Laws in Public Law

School of Law

Sukhothai Thammathirat Open University

2011

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปัญหาทางกฎหมายองค์กรบริหารงานบุคคลของ
สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
ชื่อและนามสกุล นายปราโมทย์ พุทธิรัตนา
วิชาเอก กฎหมายมหาชน
สาขาวิชา นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ภานิณี กิจพ่อค้า

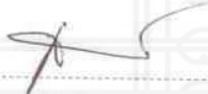
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2554

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

๗๓๓ ๗๖๘

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ภานิณี กิจพ่อค้า)

กรรมการ

(อาจารย์สิริพันธ์ พงษ์)

๑. ๗๖๘

(รองศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย สุวรรณพานิช)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิติศาสตร์

ชื่อการศึกษา คั่นคว้ออิสระ ปัญหาทางกฎหมายของค์กรบริหารงานบุคคลของ
สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ผู้ศึกษา นายปราโมทย์ พุทธิธนา รหัสนักศึกษา 2524005424 **ปริญญา** นิติศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ภานิณี กิจพ้อคำ **ปีการศึกษา** 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ทราบปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินอันเกิดจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ.2542 (2) ทราบถึงแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ.2542 (3) ทราบถึงบทบัญญัติของกฎหมายที่ควรจะเป็นและเหมาะสมสำหรับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิจัยเอกสาร โดยศึกษาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเภทต่างๆ รวมถึง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการ ตำรา และบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือน รวมทั้งพระราชบัญญัติและร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการตรวจเงินแผ่นดิน

ผลการศึกษาพบว่า ที่มาและองค์ประกอบของคณะกรรมการข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามกฎหมายปัจจุบันมีความไม่เหมาะสม ควรให้ตัวกรรมการฯ มาจากการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนอื่นๆ ด้วย เช่น มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือ กรรมการผู้แทนจากการเลือกของข้าราชการ และระบบพิทักษ์คุณธรรมหรือการให้หลักประกันการปฏิบัติงานแก่ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินยังไม่สอดคล้องกับหลักการและกฎหมายกลางด้านการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือน ควรต้องแยกองค์กรที่ทำหน้าที่ผู้จัดการทรัพยากรบุคคล ออกจากองค์กรที่ทำหน้าที่พิทักษ์ระบบคุณธรรม และให้ตัวกรรมการคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมมาจากการแต่งตั้งของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินส่วนหนึ่งและมาจากการสรรหาส่วนหนึ่ง

คำสำคัญ คณะกรรมการข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

Independent Study title: Legal Problems on Personnel Administration
of the Office of the Auditor General of Thailand
Author: Mr. Pramote Puttaratana; **ID:** 2524005424; **Degree:** Master of Laws;
Independent Study advisor: Paninee Kitpoka, Associate Professor;
Academic year: 2011

Abstract

The objectives of Independent Study are, firstly, to analyze legal problems and obstacles on personnel administration of Office of the Auditor General under the Organic Law on State Audit, 1999, secondly, to survey and propose the best solution to solve the current problems, and thirdly, to propose the amendment to the provisions of law on such matters.

This Independent Study is a qualitative research conducted through a documentary research by studying the law on personnel administration of other kinds of government officials including civil servants and personnel of the Office of the Auditor General, textbooks and academic articles concerned.

The finding are, Firstly, the composition of the Personnel Administration Committee of the Office of the Auditor General is unsuitable, therefore, more qualified members from outside or a representative of the whole personnel should be appointed as a composition and, Secondly, according to Organic Law on State Audit, 1999, there is less merit protection system than under law on the administration of civil services. The proposed solutions is that the separation of Merit Protection Committee or Personnel Management Committee and respect to participation principle should be introduced, in order that the Auditor General Committee shall assign one part of the Merit Protection Committee and another part should be by professional selected process.

Keywords: Personnel Administration Committee, The Auditor General of Thailand

กิตติกรรมประกาศ

กราบขอบพระคุณบิดามารดาที่ท่านมอบชีวิตให้กระผม ได้ให้การเลี้ยงดูอบรมสั่งสอน
ทุ่มเททั้งกายและใจจนกระผมเติบโตและมีอาชีพการงานที่สุจริต พ่อเคยบอกว่าไม่มีทรัพย์สินอันใด
จะยังยืนติดตัวเราไปตลอดได้ นอกจากความรู้และความดีหากหมั่นสะสมก็จะเป็นทรัพย์สมบัติที่จะ
ติดตัวไปตลอด กระผมซาบซึ้งในน้ำใจนี้ยิ่งนัก ไม่มีรักใดจะยิ่งใหญ่เท่ากับความรักของบิดามารดา
กระผมขอสัญญาว่าจะดำเนินชีวิตอยู่ในครรลองครองธรรมของศีลธรรมอันดี ดำรงชีพประกอบ
สัมมาอาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความเมตตากรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก
ท่านรองศาสตราจารย์ภาณี กิจพ่อค้า ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และท่านอาจารย์ศิริพันธ์ พลรบ สาขานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำวิจัยครั้งนี้อย่างใกล้ชิด
ตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ กระผมรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของ
ท่านทั้งสองเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องใน
การทำวิจัยครั้งนี้ทุกท่านที่ได้ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ มีน้ำใจและให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา

ปราโมทย์ พุทธิธนา

ธันวาคม 2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย	8
กรอบแนวคิดการศึกษาวิจัย	8
ประเด็นปัญหาการศึกษาวิจัย	9
สมมติฐานการศึกษาวิจัย	9
ขอบเขตการศึกษาวิจัย	10
คำนิยามศัพท์เฉพาะคำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษาวิจัย	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
ระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย	11
บทที่ 2 การบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน	12
การบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตยในปี 2475	13
การบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ตามพระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2522	14
การบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542	27
บทที่ 3 การบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนสามัญและข้าราชการประเภทอื่น	34
องค์กรบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือน	34
องค์กรบริหารงานบุคคลของข้าราชการฝ่ายรัฐสภาปัจจุบัน	44
องค์กรบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจปัจจุบัน	46
องค์กรบริหารงานบุคคลของข้าราชการกรุงเทพมหานครปัจจุบัน	51

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 องค์การบริหารงานบุคคลของข้าราชการในต่างประเทศ.....	54
องค์การบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเทศอังกฤษ.....	54
องค์การบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเทศประเทศออสเตรเลีย.....	57
องค์การบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเทศสหรัฐอเมริกา.....	61
บทที่ 5 วิเคราะห์เปรียบเทียบประเด็นปัญหา	65
ที่มาและองค์ประกอบของคณะกรรมการข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542 มีความเหมาะสมหรือไม่.....	65
การบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีระบบ พิทักษ์คุณธรรมหรือให้หลักประกันการปฏิบัติงานของข้าราชการสอดคล้อง กับหลักการบริหารงานบุคคลและกฎหมายกลางด้านการบริหารงานบุคคล ของข้าราชการพลเรือนหรือไม่เพียงใด	84
บทที่ 6 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	90
สรุปการวิจัย	90
ข้อเสนอแนะ	92
บรรณานุกรม	95
ภาคผนวก.....	98
ก พระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2522.....	99
ข ร่าง พ.ร.บ. การตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ที่จัดทำโดยคณะกรรมการ ศ.ดร.อมร จันทรมาน (พ.ศ.๒๕๓๗).....	104
ค พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒ (ปัจจุบัน).....	117
ง ร่าง พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ... ที่ผ่าน การพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญ สภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๒.....	132
ประวัติผู้ศึกษา	153

ณ

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 5.1 เปรียบเทียบร่างกฎหมายและกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่	72

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อกล่าวถึงคำว่า “เงินแผ่นดิน” ตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หมายถึง เงินของประชาชนทั้งชาติ ซึ่งการใช้จ่ายเงินแผ่นดินนั้น โดยหลักต้องเป็นไปตามกฎหมายวิธีการงบประมาณและกฎหมายเงินคงคลัง ตลอดจนกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้กฎหมายได้วางกลไกที่จะให้การใช้จ่ายเงินแผ่นดินเป็นไปโดยถูกต้อง ต้องได้รับการตรวจสอบจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน¹ ดังนั้น โครงสร้างและกลไกขององค์กรตรวจเงินแผ่นดินตลอดจนการคัดสรร ส่งเสริมและควบคุมบุคคลที่มาทำหน้าที่เป็นบุคลากรขององค์กรจึงมีความสำคัญไม่น้อยกว่าการให้อำนาจหน้าที่การตรวจสอบแก่องค์กรดังกล่าว เนื่องจากโดยหลักการแล้วการใช้อำนาจในการตรวจเงินแผ่นดินขององค์กรตรวจเงินแผ่นดินและหรือสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินนั้น ต้องใช้อำนาจผ่านทางตัวข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานฯ ซึ่งมีผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของข้าราชการ และมีคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) ทำหน้าที่เป็นองค์กรบริหารงานบุคคล (ก.ตง.) และกำหนดนโยบายรวมทั้งเป็นผู้ใช้อำนาจในกรณีที่มีความผิดที่ผลการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินพบการกระทำความผิด²

ดังนั้น จะเห็นว่าตัวข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน จึงเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ผลการตรวจเงินแผ่นดินจะเป็นไปตามความมุ่งหมายของกฎหมายหรือไม่ โดยมี คตง. เป็นผู้กำกับรับผิดชอบด้านการบริหารงานบุคคลของข้าราชการ และนอกจากตัวข้าราชการจะเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินแล้ว ยังต้องถือว่าข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นบุคลากรภาครัฐประเภทหนึ่งด้วย ดังนั้น โครงสร้างขององค์กรบริหารงานบุคคล การจัดอัตรากำลัง การกำหนดตำแหน่งและการให้ได้รับเงินเดือน การพิจารณาความดีความชอบ รวมถึงการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ข้าราชการจึงมีความสำคัญ เพื่อเป็นการให้หลักประกันการ

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 169 พ.ร.บ.วิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 มาตรา 30 และพ.ร.บ.การตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ.2542 มาตรา 39

² พ.ร.บ.การตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ.2542 มาตรา 15,44,46

ปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นไปโดยชอบธรรม และสอดคล้องกับหลักการสากลของการบริหารงานบุคคลขององค์กรภาครัฐอื่นๆ

ซึ่งหลักประกันดังกล่าวปัจจุบัน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542 มาตรา 53 กำหนดให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวกับข้าราชการพลเรือนสามัญมาใช้บังคับโดยอนุโลม³ ทั้งนี้ คำว่า “ก.พ.” ให้หมายถึงคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และคำว่า “ส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและมีหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี” ให้หมายถึงสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

กรปอกับ ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. 2543 ข้อ 4 กำหนดว่า “ให้มีคณะกรรมการข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเรียกโดยย่อว่า “ก.ตง” ประกอบด้วย กรรมการตรวจเงินแผ่นดินทุกคน(คตง.) โดยมีประธานกรรมการเป็นประธาน ก.ตง.มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ติความและวินิจัยชี้ขาดปัญหาที่เกิดขึ้นในการบังคับใช้ระเบียบนี้

จากบทบัญญัติของกฎหมาย และระเบียบดังกล่าว จะเห็นได้ว่าผู้ที่มาทำหน้าที่เป็นองค์กรบริหารงานบุคคลของ ส.ตง. คือผู้ที่เป็นคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินนั่นเอง ซึ่งหากเปรียบเทียบกับกฎหมายกลางในเรื่องบริหารงานบุคคล คือ พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 หรือ ฉบับเดิมพ.ศ.2535 ก็ดี จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารงานบุคคล หรือ ก.พ. จะประกอบไปด้วยบุคคลหลายฝ่าย และมีที่มาแตกต่างกัน ดังจะกล่าวต่อไปนี้

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เรียกโดยย่อว่า “ก.พ.” ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธาน ปลัดกระทรวงการคลัง ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ และเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง และกรรมการซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ด้านการบริหารและการจัดการ และด้านกฎหมายซึ่งมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในความสามารถมาแล้ว และเป็นผู้ที่ได้รับการสรรหาตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎ ก.พ. จำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน แต่ไม่เกินเจ็ดคน และให้เลขาธิการ ก.พ. เป็นกรรมการและเลขานุการ

³ ขณะนั้นใช้ พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535

กรรมการซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งต้องไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมืองและมีได้เป็นกรรมการ โดยตำแหน่งอยู่แล้ว⁴

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบองค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารงานบุคคลของ 2 องค์การดังกล่าวแล้วจะเห็นความแตกต่าง กล่าวคือ ก.ตง. มีที่มาจาก คตง. ซึ่งมาจากบุคคลที่มีความชำนาญ 5 ด้าน⁵ โดยไม่มีผู้ที่มีความชำนาญด้านการบริหารงานบุคคลเลย คือ

(1) เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ 10 หรือเทียบเท่า ซึ่งมีความชำนาญและประสบการณ์ด้านการตรวจเงินแผ่นดิน

(2) เป็นผู้ที่มีความชำนาญและประสบการณ์ด้านการบัญชี การสอบบัญชี หรือการตรวจสอบภายใน

(3) เป็นผู้ที่มีความชำนาญและประสบการณ์ด้านเศรษฐศาสตร์ การเงิน การคลัง หรือการบริหารธุรกิจ

(4) เป็นผู้ที่มีความชำนาญและประสบการณ์ด้านวิศวกรรมศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ หรือศาสตร์สาขาอื่นที่เป็นประโยชน์แก่งานการตรวจเงินแผ่นดิน

(5) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับประธานกรรมการ กรรมการ กรรมการผู้จัดการ หรือตำแหน่งเทียบเท่าที่เรียกชื่ออย่างอื่นของธุรกิจ ซึ่งเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยต้องดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี

ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวนอกจากด้านอื่นการที่ ก.ตง. ไม่มีผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้มีความรู้ความชำนาญด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล อาจส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานบุคคลของบุคลากรสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน รวมตลอดถึงการปฏิบัติงานของบุคลากรด้วย ซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

ส่วนองค์ประกอบขององค์การบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ก.ร.) คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) คณะกรรมการข้าราชการศาลยุติธรรม (ก.ศ.) คณะกรรมการอัยการ (ก.อ.) รวมถึงคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ตามที่กล่าวมา จะมีองค์ประกอบของบุคคลที่มาจากองค์กรอื่นด้วย เช่น เลขานุการ ก.พ. เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับงานในหน้าที่ขององค์กรนั้นๆ เช่น ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล เป็นต้น ทำให้การบริหารงานบุคคล

⁴ มาตรา 6 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551

⁵ มาตรา 6 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ.2542

ขององค์กรเหล่านั้น ได้ผู้ที่มีความชำนาญประสบการณ์ด้านการบริหารงานบุคคลมาร่วมเป็นกรรมการด้วย ซึ่งองค์ประกอบของคณะกรรมการฯ ดังกล่าวจะเป็นหลักประกันการทำงาน การเจริญก้าวหน้าในหน้าที่รวมถึงการสร้างขวัญกำลังใจ ของข้าราชการได้ดีอีกทางหนึ่ง เพราะเป็นการถ่วงดุลในลักษณะการมีส่วนร่วมของบุคคลภายนอกตามหลักการตรวจสอบการกระทำทางปกครอง ดังเช่นกรณี ที่ คณะกรรมการข้าราชการฯ จะต้องใช้อำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์ ร้องทุกข์ในเรื่อง ที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เป็นต้น

ซึ่งผลจากที่องค์ประกอบของ ก.ตง. ที่ไม่มีผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารงานบุคคลและไม่มีคณะกรรมการจากบุคคลภายนอก ทำให้เกิดปัญหาความไม่เหมาะสมและมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลหลายประการ อันอาจส่งผลกระทบต่อผลการทำงานของบุคคลากรและการตรวจเงินแผ่นดินรวมถึงความเชื่อมั่นของประชาชนและบุคคลภายนอกที่มีต่อผลการปฏิบัติงานขององค์กรตรวจเงินแผ่นดินด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ปัญหาการบริหารงานบุคคลที่เกิดจากการกำหนดตำแหน่งและประเภทของข้าราชการ

ตัวอย่างที่ 1 เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2545 คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีประกาศแบ่งส่วนราชการภายในของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินใหม่ หลังจากนั้น ได้มีคำสั่งที่ 25/2545 ลงวันที่วันที่ 22 มกราคม 2545 จัดอัตรากำลังของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินใหม่ โดยเดิมข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่ทำหน้าที่ตรวจสอบแบ่งที่มาได้ 2 ประเภทเหมือนข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) คือ ข้าราชการที่ได้รับการบรรจุในสายงานระดับ 3 (ประเภทวิชาการ) ได้แก่ตำแหน่ง นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดิน และข้าราชการที่ได้รับการบรรจุในสายงานต่ำกว่าระดับ 3 (ประเภททั่วไป) ได้แก่ตำแหน่ง พนักงานตรวจเงินแผ่นดิน แต่หลังจากมีคำสั่งที่ 25/2545 ได้นำข้าราชการ 2 ประเภทมารวมกันโดยเปลี่ยนตำแหน่งเป็น เจ้าหน้าที่ตรวจเงินแผ่นดิน โดยไม่มีการสอบเปลี่ยนประเภทตำแหน่งแต่อย่างใด⁶ อีกทั้งข้าราชการบางรายก็ไม่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีในด้านนั้น และหลังจากนั้นมาอีกประมาณ 4 ปี คือเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2549 ก็ได้มีประกาศแบ่งส่วนราชการภายในของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินใหม่อีกครั้ง และได้มีคำสั่งที่ 40/2549 ลงวันที่วันที่ 10 มีนาคม 2549 จัดอัตรากำลังของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินใหม่ โดยเปลี่ยนตำแหน่งเจ้าหน้าที่ตรวจเงินแผ่นดินทั้งหมดเป็นตำแหน่งนักวิชาการตรวจเงินแผ่นดิน โดยไม่มีการแยกประเภทของข้าราชการเลื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

⁶ หากเป็นข้าราชการพลเรือน(ก.พ.) ข้าราชการผู้เริ่มสายงานต่ำกว่าระดับ3 (ทั่วไป)จะเปลี่ยนเป็นสายงานที่เริ่มจากระดับ 3 (วิชาการ) ได้ต้องได้รับวุฒิปริญญาตรีในวิชาชีพด้านนั้นและต้องผ่านการสอบแข่งขัน

ผลจากการใช้อำนาจและนโยบายการบริหารงานบุคคลดังกล่าว ข้าพเจ้าเห็นว่าส่งผลต่อการพัฒนาบุคลากรให้เป็นข้าราชการมืออาชีพ มีความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ในด้านวิชาชีพนั้นๆ เพราะข้าราชการบางกลุ่มจะไม่พัฒนาตนเองด้านความรู้ ทำให้ภาพรวมข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินขาดการคัดเลือกหรือสอบแข่งขันในทางที่ควรจะเป็น ดังเช่นข้าราชการพลเรือนในองค์กรอื่น ส่วนข้าราชการที่มีความรู้ความสามารถก็เสียโอกาสในการแข่งขัน อันไม่สอดคล้องกับหลักการในกฎหมายปกครองเพราะเป็นการกระทำในลักษณะเลือกปฏิบัติ โดยเอาข้าราชการที่มีคุณสมบัติต่างกันมากำหนดไว้ในตำแหน่งและประเภทที่เหมือนกัน อีกทั้งไม่สอดคล้องกับหลักการในการบริหารงานบุคคลของก.พ.ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นกฎหมายกลางในการบริหารงานบุคคลภาคราชการ เป็นต้น

ปัญหาที่อาจเกิดจากการไม่มีระบบพิทักษ์คุณธรรมหรือการให้หลักประกันการปฏิบัติงานของข้าราชการ

ตัวอย่างที่ 2 กล่าวคือตามข้อ 8 ของระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. 2543 กำหนดว่า “ในกรณีนำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ก.พ. และระเบียบที่ออกตามความในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับโดยอนุโลม ให้บรรดาอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) อำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี ก.พ. อ.ก.พ.กระทรวง และอ.ก.พ.กรม เป็นอำนาจหน้าที่ของ ก.ต.ง. (คือคตง.)

(2) อำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี เป็นอำนาจหน้าที่ของประธานกรรมการ (ประธาน คตง.)

(3) อำนาจหน้าที่ของปลัดกระทรวงและอธิบดี เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าการ

สำหรับกรณีการสั่งพักราชการ การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน การสอบสวนทางวินัยข้าราชการตั้งแต่ระดับรองผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินหรือเทียบเท่าขึ้นไป ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของประธานกรรมการ และประธานกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการตรวจเงินแผ่นดินคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสอบทางวินัยด้วยก็ได้

ซึ่งปัจจุบันการบริหารงานบุคคลของ ส.ตง. ได้นำพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 ในส่วนที่เกี่ยวกับข้าราชการพลเรือนสามัญมาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งเกิดความไม่เหมาะสมหลายกรณี เช่น การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออก

มาตรา 126 วรรค 1 ของกฎหมายดังกล่าวกำหนดว่า “การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออก ให้อุทธรณ์ต่อ ก.พ. ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง เมื่อ ก.พ. ได้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว ให้รายงานนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีไม่เห็นด้วย

กัมมติของ ก.พ. และ ก.พ. พิจารณาความเห็นของนายกรัฐมนตรีแล้วยังยืนยันตามมติเดิม ให้ ก.พ. รายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาวินิจฉัย”

วรรค 3 กำหนดว่า “ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีสั่งการหรือคณะรัฐมนตรีมีมติตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการหรือให้เปลี่ยนแปลงคำสั่งของผู้บังคับบัญชา หรือให้ดำเนินการประการใด ให้กระทรวง ทบวง กรมดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีหรือมติคณะรัฐมนตรี และเมื่อนายกรัฐมนตรีสั่งการคือคณะรัฐมนตรีมีมติตามวรรคหนึ่งประการใดแล้วจะอุทธรณ์ต่อไปอีกไม่ได้”

ดังนั้น หากพิจารณากฎหมายดังกล่าวแล้วจะเห็นได้ว่า มาตรา 126 ได้ถ่วงดุลอำนาจของ ก.พ. นายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีไว้ กรณี ก.พ. กับนายกรัฐมนตรีมีความเห็นต่างก็ให้คณะรัฐมนตรีเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด แต่ตามระเบียบ คตง. ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล ข้อ 8 (1) กับให้อำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีและ ก.พ. เป็นอำนาจหน้าที่ของ ก.ต.ง. (หรือคตง.) เพียงองค์กรเดียวใช้อำนาจได้ จึงขาดการถ่วงดุลซึ่งกันและกัน ทำให้พิจารณาได้ว่ามาตรฐานการพิจารณาโทษทางวินัยของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้รับมาตรฐานต่ำกว่าข้าราชการพลเรือนตามกฎหมาย ฉบับ พ.ศ. 2535

ยิ่งในปัจจุบันตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 มาตรา 114 กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนที่ถูกสั่งลงโทษ (ทุกกรณีรวมทั้งคำสั่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออกด้วย) มีสิทธิอุทธรณ์ต่อ คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.) ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบคำสั่ง ซึ่งหากพิจารณาโดยละเอียดแล้วจะเห็นว่า ก.พ.ค. มีสถานภาพการทำงานในลักษณะองค์กรกึ่งตุลาการเลยทีเดียว ก็ยิ่งพิจารณาได้ว่าการลงโทษและการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีความแตกต่างจากมาตรฐานของข้าราชการพลเรือนสามัญทั่วไปมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 3 กล่าวคือ ปี 2549 ซึ่งข้อเท็จจริงจะเป็นเช่นใด ผู้เขียนไม่สามารถทราบได้ แต่ที่ปรากฏชัดคือ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น

ประมุข ได้มีประกาศที่เกี่ยวข้องกับองค์การตรวจเงินแผ่นดินรวม 2 ฉบับคือ⁷ ฉบับที่ 12 และฉบับที่ 29 เนื้อความโดยสรุปคือ ให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่ 18 กันยายน 2549 พ้นจากตำแหน่ง และให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินที่ดำรงตำแหน่งอยู่คงอยู่ในตำแหน่งต่อไป การใดที่กำหนดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินตามกฎหมายฯ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

จึงแสดงให้เห็นว่า คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข น่าจะไม่เชื่อหรือไว้วางใจในตัวคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินในขณะนั้น ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจตาม พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ.2542 และทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (ก.ตง.) ด้วย แม้ข้อเท็จจริงจะเป็นเช่นใดก็ตาม ประเด็นนี้ผู้เขียนจึงเห็นว่าเป็นจุดอ่อนสำคัญขององค์การตรวจเงินแผ่นดิน ที่ไม่มีระบบถ่วงดุลหรือคานอำนาจระหว่างผู้ปฏิบัติงาน (ข้าราชการ) กับผู้ทำหน้าที่เป็นองค์กรบริหารงานบุคคล และเป็นผู้ใช้อำนาจตามกฎหมาย (ก.ตง.) ซึ่งอาจทำให้นักกลายนอกคิดได้ว่าอำนาจเบ็ดเสร็จแท้จริงในการตรวจเงินแผ่นดินอยู่ที่ คตง. แม้การใช้อำนาจตรวจสอบต้องผ่านตัวข้าราชการก็ตาม หากเทียบเคียงกับ ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตาม พ.ร.บ.ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ตามที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ข้าราชการพลเรือนสามัญจะมีหลักประกันการปฏิบัติงานดีกว่า กล่าวคือ นอกจากจะมีคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ซึ่งมีองค์ประกอบของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านแล้ว ยังมีระบบคุ้มครองคุณธรรม (กพค.) อีกด้วย แม้ว่าระบบดังกล่าวจะไม่สามารถประกันการปฏิบัติงานของข้าราชการได้ทั้งหมด แต่ก็ยังเป็นหลักประกันได้ในระดับหนึ่งซึ่งแตกต่างจากโครงสร้างการบริหารงานบุคคลของคณะกรรมการข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (ก.ตง.) เลยทีเดียว

ทั้งสามปัญหาที่ผ่านมานั้นเป็นตัวอย่างของข้อบกพร่องในเรื่ององค์ประกอบและโครงสร้างขององค์กรบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่ผู้เขียนได้

⁷ ประกาศ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ 12 ลงวันที่ 20 กันยายน 2549 เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลใช้บังคับต่อไป ... (1) ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ.2542 มีผลใช้บังคับต่อไป โดยให้งดการบังคับใช้บทบัญญัติในส่วนที่ 1 หมวดที่ 1 จนกว่าจะมีประกาศเป็นอย่างอื่น และให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่ 18 กันยายน 2549 พ้นจากตำแหน่ง.....และฉบับที่ 29 ลงวันที่ 30 กันยายน 2549 เรื่อง แก้ไขประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ 12 ลงวันที่ 20 กันยายน 2549

ยกขึ้นมาเพื่อประกอบการทำความเข้าใจ ซึ่งปัญหาด้านอื่นอาจจะมีและอาจเกิดขึ้นในอนาคตอีกได้ หากองค์ประกอบและโครงสร้างขององค์กรบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินยังไม่มีการแก้ไขให้เป็นสากลเหมือนองค์กรบริหารงานบุคคลภาครัฐอื่นๆ

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

2.1 เพื่อให้ทราบปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินอันเกิดจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ.2542

2.2 เพื่อให้ทราบถึงแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ.2542

2.3 เพื่อให้ทราบถึงบทบัญญัติของกฎหมายที่ควรจะเป็นและเหมาะสมสำหรับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

3. กรอบแนวคิดการศึกษาวิจัย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ถือเป็นกฎหมายกลางด้านการบริหารงานบุคคลของข้าราชการ อีกทั้งการบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเภทอื่นๆส่วนใหญ่จะบัญญัติให้นำหลักเกณฑ์หรือวิธีการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับโดยอนุโลม หรือแม้จะไม่ได้บัญญัติในลักษณะดังกล่าวแต่ก็จะบัญญัติไว้ในลักษณะทำนองเดียวกัน⁸ ดังนั้น การบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนในสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินควรมีที่มาและคุณสมบัติของคณะกรรมการบริหารงานบุคคล และมีระบบประกันความเป็นธรรม การปฏิบัติงานหรือการพิทักษ์ระบบคุณธรรมไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ในกฎหมายดังกล่าว

โดยมีข้อนำพิจารณาว่าในประวัติที่ผ่านมา องค์กรบริหารงานบุคคลของ ส.ตง. ในอดีตก่อนปี 2542 ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินก็เป็นข้าราชการพลเรือนประเภทหนึ่ง

⁸ พรทิพย์ ทองดี สรุปลักษณะการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด เรื่อง การบริหารงานบุคคลภาครัฐ สำนักงานศาลปกครอง (2550) สรุปลักษณะ หน้า 5-8

องค์กรบริหารงานบุคคลของ ส.ตง. ก็คือ ก.พ. ซึ่งมีระบบการคุ้มครองคุณธรรมในเรื่องการลงโทษ และการอุทธรณ์โทษทางวินัย รวมถึงการสร้างขวัญกำลังใจให้กับข้าราชการเหมือนข้าราชการพลเรือนทั่วไป หากแต่พอเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจเงินแผ่นดิน ที่เป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร (กรม.) กลับทำให้หลักประกันการปฏิบัติงานของข้าราชการและระบบ พิทักษ์คุณธรรมซึ่งเทียบ ณ ปัจจุบันคือข้อยกเว้นข้าราชการพลเรือนทั่วไป ทั้งๆ ที่น่าจะมีหลักประกัน ที่สูงกว่า เพราะฝ่ายบริหารหรือ กรม.ยังถูกตรวจสอบโดยกลไกทางรัฐสภาได้ แต่ คตง.ที่ทำหน้าที่ ก.ตง. ไม่ได้อยู่ภายใต้กลไกการตรวจสอบเช่นนั้น จึงสมควรมีระบบภูมิคุ้มกันและส่งเสริมขวัญ กำลังใจให้กับข้าราชการขององค์กรตรวจเงินแผ่นดินอันจะเป็นตัวช่วยสร้างหรือเป็นระบบถ่วงดุล ให้กับโครงสร้างขององค์กรต่อไปได้อีกส่วนหนึ่ง

4. ประเด็นปัญหาที่ศึกษาวิจัย

4.1 ที่มาและองค์ประกอบของคณะกรรมการข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ.2542 มีความเหมาะสมหรือไม่

4.2 การบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีระบบพิทักษ์คุณธรรมหรือให้หลักประกันการปฏิบัติงานของข้าราชการ สอดคล้องหลักการบริหารงานบุคคล และกฎหมายกลางด้านการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือน หรือไม่เพียงใด

5. สมมติฐานการศึกษาวิจัย

5.1 ที่มาและองค์ประกอบของคณะกรรมการข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ณ ปัจจุบันไม่เหมาะสม ควรเพิ่มคณะกรรมการประเภทผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานบุคคลซึ่งมีที่มาจากบุคคลภายนอกองค์กรตรวจเงินแผ่นดินด้วย

5.2 การบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินควรมีระบบพิทักษ์คุณธรรมหรือให้หลักประกันการปฏิบัติงานของข้าราชการ ไม่ต่ำกว่าการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนสามัญ ตาม พ.ร.บ.ฉบับ พ.ศ. 2551

6. ขอบเขตการศึกษาวิจัย

6.1 ศึกษากฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนที่ใช้บังคับอยู่ปัจจุบัน

6.2 ศึกษาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ....ที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญ สภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2552 ร่างพระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ...ที่จัดทำโดยคณะทำงานของศาสตราจารย์ ดร.อมร จันทรสมบูรณ์ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ.2542 (ฉบับปัจจุบัน) โดยศึกษาเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

7. คำนิยามศัพท์เฉพาะคำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

7.1 หน่วยรับตรวจ หมายความว่า ส่วนราชการ หน่วยงานอื่นใดของรัฐ หรือหน่วยงานที่ได้รับเงินอุดหนุนจากหน่วยงานดังกล่าว ที่มีกฎหมายกำหนดให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ตรวจสอบ

7.2 เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ หมายความว่า ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินแต่งตั้งขึ้นตาม ม.41 แห่ง พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542

7.3 ประชาธิปไตยทางตรง หมายความว่า การใช้อำนาจรัฐทุกเรื่องต้องผ่านการเห็นชอบหรือมติของที่ประชุมประชาชนก่อน หรืออาจเรียกว่า เป็นระบบการปกครองแบบสมัชชา

7.4 ประชาธิปไตยโดยระบบผู้แทน หรือประชาธิปไตยทางอ้อม หมายความว่า การใช้อำนาจรัฐจะกระทำโดยตัวแทนของประชาชน ที่ได้รับการเลือกตั้งไป หรืออาจเรียกว่าระบบการปกครองแบบผู้แทน

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

8.1 ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคอันเกิดจากการบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

8.2 เพื่อทราบแนวทางแก้ไขปัญหาและทราบถึงบทบัญญัติของกฎหมายที่ควรจะเป็น และเหมาะสมสำหรับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

9. ระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย

การศึกษาครั้งนี้จะใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research)

9.1 ที่เกี่ยวกับ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารข้าราชการประเภทต่างๆ โดยเฉพาะ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 รวมถึง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการ

9.2 ตำรา และบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือน

9.3 ร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการตรวจเงินแผ่นดินดังนี้

9.3.1 ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ... ที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญ สภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2552

9.3.2 ร่างพระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ... ที่จัดทำโดยคณะทำงานของ ศาสตราจารย์ ดร.อมร จันทรมบูรณ์

9.3.3 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ.2542 (ฉบับปัจจุบัน)

โดยศึกษาเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

บทที่ 2

การบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

การตรวจเงินแผ่นดินของประเทศไทยมีมาช้านาน โดยในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ทรงพระราชดำริห์ปฤกษาพร้อมด้วยท่านเสนาบดีและเจ้านายชั้นผู้ใหญ่ ออฟสแตด ตั้งเป็นพระราชบัญญัติจัดเป็นหมวดมาตราไว้สำหรับกรมพระคลังมหาสมบัติ (กระทรวงการคลัง) ในหมวดมาตราที่ 8 เรียกว่า ออฟฟิชหลวงในพระบรมมหาราชวัง ที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า ออดิตออฟฟิช ข้อ 1 กำหนดให้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงแต่งตั้ง เจ้าพนักงานใหญ่ที่อังกฤษเรียกว่า ออดิตอเรนอราล พนักงานสำหรับตรวจบัญชีและสิ่งของ ซึ่งเป็นรายขึ้นในแผ่นดินทุกๆ ราย และจะทรงตั้งเจ้าพนักงานรองที่อังกฤษเรียกว่า ดิบิตออดิตอเรนอราล อีกนายหนึ่งสำหรับการแทน เมื่อพนักงานใหญ่ไม่อยู่⁹

ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกรมตรวจเงินแผ่นดินขึ้นในสังกัดกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2458 และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นายอีพลอริโอ เป็นอธิบดีกรมตรวจเงินแผ่นดินคนแรก¹⁰ โดยกรมตรวจเงินแผ่นดินยังคงเป็นหน่วยงานหนึ่งของกระทรวงพระคลังมหาสมบัติเหมือนเดิม แต่มีความเป็นอิสระมากขึ้นในด้านการตรวจสอบกระทรวงต่างๆ โดยไม่ต้องขออนุญาตเสนาบดีกระทรวงนั้นๆ แต่ต้องรายงานผลการตรวจสอบเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

⁹ พระราชบัญญัติ สำหรับกรมพระคลังมหาสมบัติแล้วด้วยกรมต่างๆ ซึ่งจะเบิกเงินส่งเงิน พ.ศ. 2418 , ประชุมกฎหมายประจำศก, เล่มที่ 9 (พระนคร: โรงพิมพ์เดลิแมร์, พ.ศ.2478 หน้า 16, 61ถึง69 อ้างโดยเนตรทราย ตั้งจรงค์ศักดิ์

¹⁰ ประกาศตั้งกรมตรวจเงินแผ่นดิน , ราชกิจจานุเบกษา (เล่มที่ 32 วันที่ 21 กันยายน 2458) อ้างโดยเนตรทราย ตั้งจรงค์ศักดิ์

1. การบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตยในปี พ.ศ. 2475

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ภายหลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ปี พ.ศ.2475 คณะกรรมการราษฎรเห็นว่า การตรวจเงินแผ่นดินสังกัดอยู่ในกรมบัญชีกลาง กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ การตรวจเงินแผ่นดินตลอดจนการแสดงความเห็นสำหรับผลแห่งการตรวจย่อมไม่เป็นที่พอใจโดยอิสระ สมควรจะโอนกรมตรวจเงินแผ่นดินมาขึ้นต่อคณะกรรมการราษฎร พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีประกาศโอนกรมตรวจเงินแผ่นดินไปขึ้นต่อคณะกรรมการราษฎรเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2475¹¹ และกรมบัญชีกลางแบ่งคน (ข้าราชการ) เฉพาะที่เคยทำการตรวจใบสำคัญและบัญชีแล้ว ให้กรมตรวจเงินแผ่นดินไปประมาณ 90 คน และโอนงานการตรวจทางหัวเมืองมาให้กรมตรวจเงินแผ่นดินรับผิดชอบ พร้อมโอนตำแหน่งมาเพิ่มให้อีก 55 ตำแหน่ง รวมเป็นตำแหน่งทั้งสิ้น 145 ตำแหน่ง¹² ทำให้กรมตรวจเงินแผ่นดินมีความเป็นอิสระในการตรวจสอบมากขึ้น

ปี พ.ศ. 2476 รัฐบาลเห็นสมควรให้การตรวจเงินแผ่นดินเป็นที่เชื่อถือแก่ประชาชนราษฎรมากขึ้น จึงตราพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ.2476 จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินขึ้นแทนกรมตรวจเงินแผ่นดิน มีฐานะเทียบเท่ากรมสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี¹³ และต่อมาในปี พ.ศ. 2515 ได้มีการปรับปรุงระเบียบบริหารราชการแผ่นดินใหม่ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นส่วนราชการมีฐานะเป็นกรมไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี แต่ให้อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี¹⁴ การจัดองค์กรการทำงานโดยระบบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งประกอบด้วย ประธาน เลขานุการ และกรรมการ ประธานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็น

¹¹ ประกาศให้โอนกรมตรวจเงินแผ่นดินในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติมาขึ้นต่อคณะกรรมการราษฎร ,ประชุมกฎหมายประจำศก, เล่มที่ 45 กฎหมายประจำ พ.ศ.2475 (พระนคร : นิติเวช, 2483) อ้างโดยเนตรทราย ตั้งจรศักดิ์ หน้า 110

¹² ประวัติสำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน อ้างโดยเนตรทราย ตั้งจรศักดิ์ หน้า 112

¹³ พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พุทธศักราช 2476 หมวด 1 มาตรา 5 ราชกิจจานุเบกษา วันที่ 9 ธันวาคม 2476 อ้างโดยเนตรทราย ตั้งจรศักดิ์ หน้า 113

¹⁴ ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 89 ตอนที่ 145 ฉบับพิเศษ วันที่ 29 กันยายน 2515 อ้างโดยเนตรทราย ตั้งจรศักดิ์ หน้า 113

ตำแหน่งเทียบเท่าอธิบดี เลขานุการเทียบเท่ารองอธิบดี เป็นข้าราชการชั้นพิเศษ ส่วนกรรมการเป็นข้าราชการชั้นเอกระดับหัวหน้ากอง¹⁵ โดยระบบการบริหารงานบุคคลของสำนักงาน เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเป็นข้าราชการพลเรือน อัตรากำลังต่างๆ ของสำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินจึงเป็นไปตามที่ ก.พ. กำหนด การขยายอัตรากำลังต้องผ่านการพิจารณาของสำนักงาน ก.พ.¹⁶

2. การบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ตามพระราชบัญญัติตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ.2522

ในปี พ.ศ.2522 มีการปรับโครงสร้างองค์กรตรวจเงินแผ่นดินครั้งใหญ่อีกครั้งหนึ่ง โดยเปลี่ยนจากในรูปของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งเป็นการใช้อำนาจในลักษณะองค์กรกลุ่มมาใช้ระบบองค์กรเดี่ยวโดยมีผู้อำนวยการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้อำนวยการ เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน แต่ตัวข้าราชการยังเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญเช่นเดิม ขึ้นอยู่กับคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) โครงสร้างที่สำคัญมี ดังนี้

สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน มีฐานะเป็นกรมขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี มีผู้อำนวยการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินซึ่งเป็นข้าราชการประจำระดับ 11 เทียบเท่าปลัดกระทรวงเป็นหัวหน้าส่วนราชการ¹⁷ เป็นการจัดองค์กรโดยเปลี่ยนจากระบบคณะกรรมการมาเป็นผู้บริหารรับผิดชอบงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐเพียงผู้เดียว การแต่งตั้งผู้อำนวยการต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา การถอดถอนออกจากตำแหน่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติข้าราชการ โดยฝ่ายบริหาร และไม่ต้องขอความเห็นชอบจากรัฐสภาเหมือนเวลาแต่งตั้ง ไม่มีกำหนดระยะเวลาดำรงตำแหน่งแต่สิ้นสุดเมื่อเกษียณอายุ มีเงินค่าตอบแทนเช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือนทั่วไป

ระบบการบริหารงานบุคคลของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินยังเป็นข้าราชการพลเรือนเหมือนเดิม การขยายอัตรากำลัง หรือกำหนดตำแหน่งต่างๆ ภายในสำนักงานฯ ต้องขึ้นกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) เหมือนก่อนปี พ.ศ. 2522

¹⁵ เรื่องเดียวกัน หน้า 113

¹⁶ เรื่องเดียวกัน หน้า 117

¹⁷ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 มาตรา 42 (11) และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2534 มาตรา 34 และมาตรา 37 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 109 วันที่ 31 มีนาคม 2535 และเล่มที่ 108 วันที่ 4 กันยายน 2534 อ้างโดยเนตรทราย ตั้งจรศักดิ์ หน้า 122

โดยในยุคกฎหมายตรวจเงินแผ่นดินฉบับ พ.ศ. 2522 ถือเป็นช่วงสุดท้ายของโครงสร้างองค์กรตรวจเงินแผ่นดิน ก่อนที่จะมีการปฏิรูประบบการเมืองการปกครองของไทยครั้งใหญ่ในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งที่กล่าวมาจะเห็นว่าตั้งแต่ครั้งในสมัยรัชกาลที่ 5 จนก่อนการปฏิรูประบบการเมืองนั้น บุคลากรของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินจะเป็นบุคลากรของฝ่ายบริหารที่ทำหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งแต่เดิมเป็นหน่วยงานสังกัดอยู่ในกระทรวงการคลัง ต่อมาได้ยกฐานะขึ้นเป็นกรมในกระทรวงการคลัง และไปสังกัดอยู่สำนักนายกรัฐมนตรีช่วงหนึ่ง ก่อนที่จะแยกตัวออกจากสำนักนายกรัฐมนตรี ไปขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ซึ่งการที่บุคลากรของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นบุคลากรของฝ่ายบริหาร ดังนั้น องค์กรบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินที่ผ่านมา จึงเหมือนข้าราชการพลเรือนสามัญประเภทอื่น คือมีคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ทำหน้าที่เป็นองค์กรการบริหารงานบุคคล กฎหมาย ระเบียบ กฎ และหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่นำมาใช้บังคับ จึงเหมือนข้าราชการพลเรือนสามัญประเภทอื่น ดังนั้น การศึกษาประวัติ วัฒนาการของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินก่อนปี พ.ศ. 2540 จึงต้องศึกษาจากประวัติ และวัฒนาการที่ผ่านมาของข้าราชการพลเรือนซึ่งมีรายละเอียดดังจะกล่าวต่อไปนี้

2.1 บทบาทของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในฐานะองค์กรบริหารงานบุคคลของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

2.1.1 ความเป็นมาของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน¹⁸

ระบบข้าราชการพลเรือนไทยในปัจจุบัน มีวิวัฒนาการมาจากระบบข้าราชการในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ โดยมีมาก่อน พ.ศ. 2472 ซึ่งแต่เดิมนั้นไม่มีการกำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จะเข้ารับราชการ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเห็นควรให้มีกรรมการสอบคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการ จึงทรงโปรดเกล้าฯ ให้กรมพระดำรงราชานุภาพไปวางระเบียบ (ในที่ประชุมอภิรัฐมนตรีสภาเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2468) เมื่อเรียบเรียงแล้วเสร็จจึงได้ทูลเกล้าฯ ถวาย และในเวลาใกล้เคียงกันสมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิตได้ทูลเกล้าฯ ถวายร่างพระราชบัญญัติว่าด้วย “การลงโทษข้าราชการพลเรือน” โดยมีนายอาร์กียอง ชาวต่างประเทศเป็นที่ปรึกษาร่างกฎหมาย พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงโปรดเกล้าฯ ให้ส่งร่างกฎหมายให้อภิรัฐมนตรีและเสนาบดีพิจารณาให้ความเห็นชอบ

¹⁸ สมบัติ กุสุมาวดี สมบูรณ์ กุลวิเศษชนะ และจุฑามาศ แก้วพิจิตร รายงานวิจัย ระบบข้าราชการในอนาคต ประเด็นบทบาทหน้าที่ของ ก.พ. สำนักงาน ก.พ. และบทบาทของส่วนราชการด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลในทศวรรษหน้า กรุงเทพมหานคร (2552) หน้า 2-1 ถึง 2-3

ต่อมาทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนขึ้น โดยมีพระเจ้าพี่ยาเธอกรมพระจันทบุรีนฤนาถ เป็นนายกรรมการ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศุภโยคเกษม พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าธานีวัตเจ้าพระยาพิชัยญาติ และพระยาสาทรศาสตร์ศิริลักษณ์ เป็นกรรมการ และนายประดิษฐ สุขุม ทำหน้าที่เป็นเลขานุการ คณะกรรมการชุดนี้ ได้ปรับปรุงร่างระเบียบข้าราชการพลเรือน นำทูลเกล้าถวายฯ หลังจากร่างระเบียบข้าราชการพลเรือนได้ผ่านการประชุมปรึกษาในเสนาบดีสภาแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งกรรมการกลางสำหรับรักษาพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนขึ้นเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2470 มีหน้าที่คือ (1) รักษาพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (2) จัดการสอบเพื่อเลือกสรรผู้สมัครเข้ารับราชการพลเรือน และ (3) จัดการศึกษาของนักเรียนหลวงฝ่ายพลเรือนที่ส่งไปศึกษาวิชาในต่างประเทศ อีกทั้งยังทำหน้าที่พิจารณาแก้ไขร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ร่างกฎข้อบังคับ และหลักสูตรการสอบวิชาข้าราชการพลเรือนแล้วนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย และได้มีการพิจารณาแก้ไขในที่ประชุมเสนาบดีหลายครั้ง และทรงประกาศใช้ “พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2471” เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2471 มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2472 โดยมีกรรมการรักษาพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน(ก.ร.พ.) เป็นผู้รักษาการและดำเนินการตามพระราชบัญญัติ หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ได้เปลี่ยนแปลงระเบียบข้าราชการพลเรือนให้เข้ารูปตามระบอบการปกครองใหม่โดยตราเป็น “พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2476” บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2477 ซึ่งเป็นวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา และคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน หรือ ก.พ. จึงเกิดขึ้นแทนกรรมการรักษาพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน หรือ ก.ร.พ. ภายหลังการมี พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2476 ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน หรือ ก.พ. ตามมา อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดีได้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนหลายครั้ง และองค์ประกอบของ ก.พ. ก็มีการปรับเปลี่ยนเช่นกัน โดยในครั้งแรกพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2476 ก.พ. ประกอบด้วยประธานคือนายกรัฐมนตรี และมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 5-7 ราย ในปี พ.ศ. 2518 มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน โดยตรา “พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518” และเปลี่ยนองค์ประกอบของ ก.พ. ใหม่ โดยมีได้กำหนดให้รองนายกรัฐมนตรีเป็นรองประธาน ก.พ. โดยตำแหน่ง ทั้งนี้โดยมีเหตุผลว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2517 มีหลักการให้แยกข้าราชการการเมืองออกจากข้าราชการประจำ ดังนั้น ก.พ. ซึ่ง เป็นองค์กรกลางบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการประจำจึงไม่ควรประกอบด้วยข้าราชการการเมือง จะมี

ข้อยกเว้นก็เพียงแต่นายกรัฐมนตรีเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อเป็นตัวเชื่อมระหว่างฝ่ายกำหนดนโยบาย (คณะรัฐมนตรี) และฝ่ายที่รับนโยบายไปปฏิบัติ

ต่อมาได้มีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 19 ลงวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2520 เปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของ ก.พ. เป็นให้มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่น้อยกว่า 7 ราย แต่ไม่เกิน 9 ราย และเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติของกรรมการเป็น ให้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากผู้รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือตำแหน่งที่เทียบเท่า ให้มีจำนวนกรรมการเพิ่มขึ้น และให้มีข้าราชการพลเรือนซึ่งรับราชการอยู่เข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยไม่น้อยกว่า 7 รายนั้น เนื่องด้วยเหตุผลที่ว่ากรรมการผู้เป็นข้าราชการพลเรือนย่อมรู้สภาพ และความต้องการ หรือประโยชน์ของข้าราชการพลเรือนเป็นอย่างดี การพิจารณาเรื่องต่างๆ โดย ก.พ. จึงดำเนินไปโดยเหมาะสมแก่สภาพข้าราชการพลเรือน และเป็นประโยชน์แก่ข้าราชการพลเรือนตามสมควร ในปี พ.ศ. 2522 ได้ตรา “พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2522” และแก้ไของค์ประกอบของ ก.พ. โดยให้มีคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน และกรรมการซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิในหลักราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือตำแหน่งที่เทียบเท่ามาแล้ว และมีได้เป็นข้าราชการการเมือง สมาชิกรัฐสภา กรรมการพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง จำนวนไม่น้อยกว่า 12 คนแต่ไม่เกิน 15 คน โดยต้องเป็นข้าราชการพลเรือนซึ่งรับราชการอยู่ไม่น้อยกว่า 7 คน และให้เลขาธิการ ก.พ. เป็นกรรมการโดยตำแหน่งด้วย ในปี พ.ศ. 2535 ได้ตรา “พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535” และปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของ ก.พ. ใหม่ ประกอบด้วยกรรมการ 3 ประเภท คือ (1) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธาน มีปลัดกระทรวงการคลัง ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และเลขาธิการ ก.พ. เป็นกรรมการ (2) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารและด้านการจัดการและด้านกฎหมาย จำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน แต่ไม่เกิน 7 คน ซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ที่มีคุณสมบัติและตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และ (3) กรรมการผู้แทนข้าราชการพลเรือน ได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวง รองปลัดกระทรวง อธิบดีหรือเทียบเท่า ผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งได้รับเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวจำนวน 5 คน ในปี พ.ศ. 2548 ได้มีการยกร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนอีกครั้ง และในครั้งนี้ได้ปรับเปลี่ยนบทบาทของ ก.พ. จากเดิมที่เป็นทั้งผู้จัดการทรัพยากรบุคคลของฝ่ายบริหาร ผู้พิทักษ์ระบบคุณธรรม และผู้จัดโครงสร้างส่วนราชการ ปรับให้เป็นผู้รับผิดชอบยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรบุคคลของรัฐบาล และมอบบทบาทในการพิทักษ์ระบบ

คุณธรรมให้แก่คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.) ส่วนบทบาทของ ก.พ. อีกด้านหนึ่งที่สำคัญ คือ การเป็นผู้จัดโครงสร้างส่วนราชการได้ตัดโอนไปเป็นของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)¹⁹ ดังนั้นองค์ประกอบของ ก.พ. จึงมีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่อีกครั้ง ประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเท่านั้น ไม่นับรวมกรรมการผู้แทนข้าราชการ เนื่องจากงานในส่วนของการพิจารณาได้ถ่ายโอนให้เป็นอำนาจของส่วนราชการแล้ว โดยมีเลขาธิการ ก.พ. เป็นกรรมการและเลขานุการ ปัจจุบันใช้ “พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551” โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2551 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป ประกอบด้วย 11 หมวด 139 มาตรา ร่างขึ้นโดยคำนึงถึง 5 หลักการสำคัญ ได้แก่ (1) หลักคุณธรรม (2) หลักความรู้ความสามารถ (3) หลักผลงาน (4) หลักการกระจายอำนาจ และ (5) หลักความสมดุลระหว่างคุณภาพชีวิตและการทำงาน โดยมุ่งที่จะเปลี่ยนแปลงมุมมองต่อระบบบริหารข้าราชการ จากเดิมที่เน้นการพัฒนาข้าราชการให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ยึดกระบวนการทำงานและประสิทธิภาพเฉพาะส่วน เปลี่ยนเป็นเน้นให้ข้าราชการเป็นผู้รอบ รู้ลึก และเป็นแรงผลักดันที่สำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร มุ่งเน้นที่ประชาชน สร้างคุณค่า และผลิตผลผลิต ผลลัพธ์ โดยมีตัวแปรที่สำคัญในการปรับเปลี่ยนคือ การปรับระบบจำแนกตำแหน่งเพื่อเป็นฐานให้ราชการมีระบบบริหารทรัพยากรบุคคลตามลักษณะงาน ผลงาน และความรู้ความสามารถ สำหรับองค์ประกอบของ ก.พ. ประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการจากผู้ทรงคุณวุฒิ มีเลขาธิการ ก.พ. เป็นกรรมการและเลขานุการ

2.2.2 หน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)

ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2471 ถึงพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2535 สามารถสรุปหน้าที่ของ ก.พ. ได้ดังนี้²⁰

(1) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2471 อำนาจหน้าที่ของกรรมการรักษาพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ก.ร.พ.) คือ บทบาทในการสรรหาผู้มีความรู้ความสามารถเข้ารับราชการเป็นงานหลัก โดยมีหน้าที่ดังนี้ คือ

ก. ดำเนินการรักษาพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน

ข. กำหนดหลักสูตร และจัดการสอบเพื่อเลือกสรรผู้สมัครเข้ารับราชการ

พลเรือ

¹⁹ ตัดโอนให้ ก.พ.ร. เมื่อการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ. 2545

²⁰ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 18 หน้า 2-4 ถึง 2-12

ค. พิจารณาอนุมัติให้บรรจบุคคลบางจำพวกเข้ารับราชการโดยไม่ต้องสอบ
ง. กำหนดหลักสูตรการสอบเลื่อนข้าราชการชั้น ราชบุรุษชั้น เป็นชั้น
สัญญาบัตร

จ. พิจารณาคุณสมบัติและความสามารถของผู้ออกจากราชการแล้วเพื่อ
บรรจกลับเข้ารับราชการอีก

ฉ. จัดการศึกษาของนักเรียนหลวงฝ่ายพลเรือนที่ส่งไปศึกษาวิชา ณ
ต่างประเทศ

(2) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2476 อำนาจ
หน้าที่ของ ก.พ. คือ หน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ กำหนดหลักสูตรและวิธีการ
สอบแข่งขัน วิธีไต่สวนพิจารณาและอบรมข้าราชการพลเรือน และจัดการศึกษาของนักเรียนทุน
รัฐบาลฝ่ายพลเรือนที่ส่งไปเรียนในต่างประเทศและมีหน้าที่ดังต่อไปนี้ คือ

ก. กำหนดเงินเดือนขั้นต่ำและขั้น สูงของตำแหน่งต่างๆ
ข. ออกข้อบังคับกำหนดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนรัฐพาณิชย์
ค. ออกข้อบังคับกำหนดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในพระองค์
ง. ออกข้อบังคับกำหนดเทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นกับตำแหน่ง
หลักที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน

จ. กำหนดวิธีคัดเลือกในตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ ซึ่ง มีอาจบรรจจากผู้
สอบแข่งขันได้

ฉ. สอบสวนพิจารณาการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งอธิบดีและ
ปลัดกระทรวง

ช. พิจารณาอนุมัติการย้ายข้าราชการ

ซ. สอบสวนคุณสมบัติของผู้ที่ออกจากราชการไปแล้วเพื่อบรรจกลับเข้า
รับราชการอีก

ฅ. พิจารณาสอบสวนยกเว้นให้ผู้ขาดคุณสมบัติ สมัครเข้าสอบแข่งขันได้
ญ. จัดการสอบแข่งขันผู้สมัครเข้ารับราชการ

ฎ.) อนุมัติให้เลื่อนเงินเดือนในกรณีพิเศษเกิน 1 ชั้น

ฏ.) พิจารณาอนุมัติให้ข้าราชการออกจากราชการฐานมีมลทินหรือมัว
หมองหรือหย่อนความสามารถ

ฐ. ออกข้อบังคับว่าด้วยการแต่งตั้ง เลื่อนตำแหน่ง เลื่อนเงินเดือน และ
การออกจากตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนรัฐพาณิชย์

ท. อนุมัติให้บรรจุข้าราชการพลเรือนวิสามัญ

ฅ. อนุมัติให้ไล่ข้าราชการออกจากราชการ

ฟ. รักษาทะเบียนประวัติข้าราชการพลเรือน

(3) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2479 ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ.2479 แกไขหลักการสำคัญแตกต่างไปจากพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2476 ใน 2 ประการ ส่งผลให้บทบาทหน้าที่ของ ก.พ. เปลี่ยนแปลงคือ

ก. เปลี่ยนระบบการกำหนดเงินเดือนข้าราชการ จากที่เคยกำหนดตามตำแหน่งมากำหนดตามขั้น ประจำตัวข้าราชการ และกำหนดหลักเกณฑ์การแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ตามขั้นที่กำหนด ซึ่งการเปลี่ยนระบบการกำหนดเงินเดือน ส่งผลให้หน้าที่ ก.พ. เกี่ยวกับการกำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการ เปลี่ยนจากการกำหนดอัตราขั้นต่ำขั้นสูงมาเป็นกำหนดเพียงจำนวนอัตราที่จะพึงมีในแต่ละกรมภายในวงเงินงบประมาณ หมายความว่างบประมาณเงินเดือนของแต่ละกรมที่ได้รับอนุมัติมานั้น เป็นเงินก้อนส่วนจะแบ่งเป็นอัตราขั้นใดอันคับคอบ้างอยู่ในอำนาจหน้าที่ของ ก.พ. ที่จะพิจารณากำหนด

ข. การกระจายอำนาจปฏิบัติการในการบริหารงานบุคคล โดยกระจายไปยังกระทรวง ทบวง กรมให้มากขึ้น เช่น

ค. การย้ายข้าราชการจากตำแหน่งหนึ่งไปอีกตำแหน่งหนึ่ง เดิมต้องให้ ก.พ.พิจารณาอนุมัติ เปลี่ยนใหม่เป็นการโอนต่างสังกัด ให้คณะกรรมการหรืออนุมัติ สำหรับการโอนข้าราชการชั้น พิเศษ ให้ อ.ก.พ. กระทรวงที่จะรับโอนอนุมัติ สำหรับการโอนข้าราชการชั้นเอก ชั้นโท และชั้นตรี และ อ.ก.พ. กรมอนุมัติสำหรับการโอนข้าราชการชั้น จัตวา ส่วนการย้ายภายในสังกัดกรมเดียวกัน เจ้ากระทรวงทำได้ตามระเบียบที่ ก.พ. อนุมัติ

ง. การพิจารณาแต่งตั้ง ข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งอธิบดีหรือ ปลัดกระทรวง แต่เดิม ก.พ. เป็นผู้พิจารณาเสนอรัฐบาล เพื่อนำความกราบบังคมทูลให้ทรงแต่งตั้ง เปลี่ยนเป็นให้ ก.พ. สอบสวนพิจารณาเฉพาะการเลื่อนชั้นเอกเป็นชั้นพิเศษ ส่วนการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งให้คณะกรรมการพิจารณานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้ง

จ. การบรรจุข้าราชการที่ออกจากราชการแล้วกลับเข้ารับราชการอีกแต่เดิมให้ ก.พ. สอบสวนและพิจารณาอนุมัติ เปลี่ยนใหม่เป็นให้ ก.พ. กำหนดวิธีการพิจารณา สอบสวน และให้ผู้มีอำนาจอนุมัติการ โอนเป็นผู้พิจารณา

ฉ. การสอบแข่งขันวิชาข้าราชการพลเรือน แต่เดิมให้ ก.พ. จัดการ เปลี่ยนเป็นให้ อ.ก.พ. กระทรวง อ.ก.พ. กรม และ อ.ก.พ. จังหวัด เป็นผู้จัดสอบ ก.พ. เพียงแต่ กำหนดหลักสูตรและวิธีการสอบเท่านั้น

ช. การเลื่อนเงินเดือนในกรณีพิเศษเกิน 1 ชั้น แต่เดิมให้ ก.พ. พิจารณา อนุมัติเปลี่ยนใหม่เป็นให้ ก.พ. ออกกฎกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ

ซ. การบรรจุข้าราชการวิสามัญ แต่เดิมให้ ก.พ. พิจารณาอนุมัติ เปลี่ยนใหม่เป็นให้ ก.พ. ออกกฎกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ

บทบาทหน้าที่ของ ก.พ. ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2479 นี้เน้นออกกฎกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการต่างๆ ส่วนการพิจารณาอนุมัติและการปฏิบัติบางอย่าง ได้กระจายอำนาจไปให้กระทรวง ทบวง กรม และจังหวัด โดยมีเหตุผลว่า ...“ตามพระราชบัญญัติซึ่งใช้อยู่ในเวลานี้ ก.พ. มีหน้าที่มากมาย แทบจะเรียกได้ว่าทุกสิ่งทุกอย่าง จะต้องได้รับอนุมัติจาก ก.พ. ทั้งสิ้น เป็นการทำให้ราชการดำเนินไปโดยล่าช้า และไม่เหมาะสมแต่ตามพระราชบัญญัติฉบับใหม่นี้ ได้แบ่งเบาภาระเหล่านี้ไปให้เจ้ากระทรวงเสียมาก เพื่อความรวดเร็ว และได้ราชการยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ดี ก.พ. ก็ยังต้องมีหน้าที่วางหลักเกณฑ์วิธีการ วางระดับไว้ให้เป็นแนวสำหรับปฏิบัติ ต่อไปจะคงให้ไว้แต่เฉพาะเรื่องที่สำคัญๆ เช่น การไล่ออก การรับคนที่เคยบกพร่องต่อศีลธรรมหรือเคยจำคุกเข้าสอบแข่งขัน สอบคัดเลือก หรือการเลื่อนข้าราชการชั้นเอกขึ้นเป็นชั้นพิเศษ เป็นต้น ส่วนเรื่องนอกจากนี้เป็นอันว่า กระทรวงหรือกรมดำเนินการได้เองต่อไป โดยดำเนินตามหลักเกณฑ์ซึ่ง ก.พ. จะได้ให้ไว้เป็นแนว คือ การบรรจุ การเลื่อนชั้น (นอกจากเลื่อนเป็นข้าราชการชั้นพิเศษดังกล่าวแล้ว) การเลื่อนอันดับ การแต่งตั้ง การโอน การย้าย การสอบแข่งขัน การสอบคัดเลือก การคัดเลือก ตามที่แบ่งหน้าที่เหล่านี้มาให้เป็นของเจ้ากระทรวงเจ้าหน้าที่ย่อมยังประโยชน์ให้เห็นได้มากมาย ตัวอย่างในเวลานี้สมมุติว่า มีตำแหน่งเสมียนว่างลง 1 ตำแหน่ง ต้องรอการบรรจุจาก ก.พ. นอกจากจะจ้างวิสามัญชั่วคราวไปก่อน หาก ก.พ. ยังมีได้จัดให้มีการสอบแข่งขันก็บรรจุไม่ได้ แต่เมื่อมีพระราชบัญญัติใหม่แล้ว กระทรวงหรือกรม แล้วแต่กรณี อาจจัดให้มีการสอบแข่งขันได้เสมอในเมื่อเห็นสมควร และการสอบก็ย่อมดำเนินการไปตามหลักสูตร ความต้องการของงานในลักษณะนั้นๆ ซึ่งย่อมได้คนที่เหมาะสมยิ่งกว่าและทันความต้องการไม่ล่าช้า เป็นต้น”

ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2479 ได้เพิ่มหน้าที่ ก.พ. อีกประการหนึ่ง คือ ให้กระทรวงเจ้าสังกัดวางข้อบังคับมิให้แต่งตั้งสตรีเข้ารับราชการ ในบางตำแหน่ง

(4) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2482 ได้กระจายอำนาจการพิจารณาของ ก.พ. ไปให้ อ.ก.พ. กระทรวง อ.ก.พ. กรม และ อ.ก.พ. จังหวัดเพิ่มขึ้น คือ การพิจารณาให้ข้าราชการออกจากราชการฐานมีมลทินหรือมัวหมอง หรือหย่อนความสามารถ และการพิจารณาไล่ข้าราชการออกจากราชการ ซึ่งเดิม ก.พ. เป็นผู้พิจารณาทุกชั้น เปลี่ยนเป็นคงให้ ก.พ. พิจารณาเฉพาะชั้น พิเศษและชั้น เอก ส่วนชั้นโทและชั้นตรี ให้ อ.ก.พ. กระทรวงพิจารณา ชั้น จัตวา ให้ อ.ก.พ. กรม หรือ อ.ก.พ. จังหวัดพิจารณา แต่การเลื่อนเงินเดือนข้าราชการเกินกว่า 2 อันดับ²¹ ก.พ. เป็นผู้พิจารณาอนุมัติ

(5) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2485 ได้เพิ่มอำนาจหน้าที่ให้ ก.พ. เช่น การจัดการสอบแข่งขันวิชาข้าราชการชั้นจัตวาและชั้นตรีให้ ก.พ. ดำเนินการ การไล่และปลด ข้าราชการออกจากราชการ ให้ ก.พ. พิจารณาทุกชั้น การให้ข้าราชการออกจากราชการฐานหย่อนความสามารถให้ ก.พ. พิจารณาสำหรับชั้นเอกและชั้นพิเศษ นอกจากนี้ ก.พ. ยังได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีให้ทำหน้าที่อื่นๆ นอกจากหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนอีกบางประการ เช่น การพิจารณาจัดแบ่งส่วนราชการ และการตั้งอัตราเงินเดือนเพิ่มใหม่ เป็นต้น

(6) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2495 ได้เปลี่ยนหลักการโดย ก.พ. มีบทบาทหน้าที่เน้นในการออกกฎและกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการต่างๆ เพื่อให้ กระทรวง ทบวง กรม ปฏิบัติหน้าที่นอกจากนี้ ก.พ. ยังทำหน้าที่ดำเนินการรักษาทะเบียนประวัติ ข้าราชการ กำหนดหลักสูตรวิธีการสอบ จัดการสอบแข่งขันวิชาข้าราชการชั้นจัตวาและชั้นตรี สอบชิงทุนรัฐบาลไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ดูแลจัดการศึกษานักเรียนฝ่ายพลเรือนในต่างประเทศ พิจารณาสอบสวนยกเว้นให้ผู้ขาดคุณสมบัติบางประการมีสิทธิสมัครเข้ารับราชการได้ กับพิจารณาตกลงให้กระทรวงเจ้าสังกัดวางข้อบังคับมิให้แต่งตั้งสตรีในบางตำแหน่ง ส่วนหน้าที่ตามที่ คณะรัฐมนตรีมอบหมาย คือการพิจารณาจัดแบ่งส่วนราชการและการตั้งอัตราเงินเดือนเพิ่มใหม่ ก.พ. คงดำเนินการอยู่ตามเดิม

(7) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2497 ก.พ. มีหน้าที่เพิ่มขึ้นจากเดิมคือ นอกจากออกกฎ ก.พ. เพิ่มขึ้นอีกหลายกรณีแล้ว ยังมีหน้าที่ตีความและวินิจฉัยปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน รายงาน

²¹ อันดับในสมัยนั้นแยกเป็นชั้นเพียงบางอันดับของชั้นต้นๆ เท่านั้น แต่ก็ไม่มากขึ้นเหมือน “อันดับ” ตาม พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2497 ส่วน “อันดับ” ตาม พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2485 ก็คือ “ชั้น” เมื่อแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ.2489 จึงมีทั้งอันดับและชั้น

นายกรัฐมนตรีในกรณีที่ปรากฏว่า กระทรวง ทบวง กรม ไม่ได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือปฏิบัติตามโดยไม่เหมาะสม เพื่อนายกรัฐมนตรีจะได้มีคำสั่งให้ปฏิบัติให้ถูกต้อง พิจารณากำหนดขั้นและอันดับเงินเดือนสำหรับตำแหน่งต่างๆ นอกจากตำแหน่งที่แต่งตั้งจากราชการชั้นพิเศษ พิจารณากำหนดให้กระทรวง ทบวง กรมต่างๆ มีตำแหน่งผู้อำนวยการกอง รองอธิบดี รองปลัดกระทรวง กำหนดเทียบเงินเดือนข้าราชการตุลาการ ทหารและข้าราชการพลเรือนสังกัดกระทรวงกลาโหม กับชั้น อันดับและขั้นเงินเดือนข้าราชการพลเรือน อนุมัติให้บรรจุผู้ ออกจากราชการแล้วกลับเข้ารับราชการอีกในกรณีที่ให้ได้รับเงินเดือนสูงกว่าเดิม พิจารณา สอบสวนเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อบรรจุผู้ทรงคุณวุฒิเข้ารับราชการ พิจารณาอนุมัติให้เลื่อนอันดับเงินเดือนโดยให้ได้รับเงินเดือนเกินกว่าขั้นค่าของอันดับ พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก ให้ออก เพื่อเสนอนายกรัฐมนตรีสั่งการ สำหรับหน้าที่พิจารณาจัดแบ่งส่วนราชการตามที่ คณะรัฐมนตรีมอบหมายนั้น ก.พ. ยังคงปฏิบัติอยู่ตามเดิม และเพิ่มหน้าที่การพิจารณาอนุมัติให้ บรรจุบุคคลในอัตราว่างตำแหน่งประจำแผนกและเสมียนที่คณะรัฐมนตรีมีมติห้ามบรรจุอีกด้วย

เมื่อมีการปฏิวัติเปลี่ยนรัฐบาลใหม่ในปี พ.ศ. 2502 ได้มีการโอนหน้าที่พิจารณาการ จัดแบ่งส่วนราชการและการอนุมัติให้บรรจุบุคคลในอัตราว่างไปให้คณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารที่ คณะรัฐมนตรีตั้งขึ้นแต่คณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารดังกล่าวไม่มีเจ้าหน้าที่ของตนเอง ต้องใช้ เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ก.พ. และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานประมาณร่วมกันเป็นผู้วิเคราะห์และ เสนอแนะผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาการจัดแบ่งส่วนราชการก่อนเสนอคณะที่ ปรึกษาระเบียบบริหาร ส่วนหน้าที่พิจารณาตั้งอัตราเงินเดือนเพิ่มใหม่นั้นบางขณะก็ให้เป็นหน้าที่ ของกระทรวงการคลัง บางขณะก็ให้เป็นหน้าที่ของ ก.พ. บางขณะก็ให้พิจารณาร่วมกัน แต่เมื่อตั้ง สำนักงานประมาณขึ้นแล้ว ก็ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานประมาณแห่งเดียว

(8) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ซึ่งมีหลักการ สำคัญประการหนึ่ง คือ เปลี่ยนระบบโครงสร้างของข้าราชการพลเรือนจากระบบชั้นยศ (Rank classification) เป็นระบบจำแนกตำแหน่ง (Position classification) หน้าที่ ก.พ. จึงเปลี่ยนจากการ พิจารณากำหนดขั้นและอันดับเงินเดือนสำหรับตำแหน่งต่างๆ เป็น พิจารณากำหนดจำนวนตำแหน่ง และระดับตำแหน่งแยกเป็นสายงาน พร้อมทั้งกำหนดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้น ๆ ใน ส่วนราชการต่างๆ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย และจัดทำมาตรฐานกำหนดตำแหน่งไว้ เป็นบรรทัดฐานในการกำหนดตำแหน่งด้วย ส่วนหน้าที่อื่นๆ ที่เคยมีตามพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2497 ก็ยังคงมีอยู่ตามเดิม อนึ่ง พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน

พ.ศ.2518 ได้เพิ่มหน้าที่ ก.พ. คือ เสนอแนะ และให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายการบริหารงานบุคคล และการจัดระบบราชการพลเรือน²²

สรุปบทบาทของ ก.พ. ในระหว่างใช้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518 นอกจากกำกับดูแลเรื่องการบริหารงานบุคคล (Personnel Administration) แล้วยังทำหน้าที่ในการจัดระบบงานและระเบียบปฏิบัติราชการ (Organization & Management) ในราชการพลเรือนด้วย

(9) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 บัญญัติว่า “ให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และสำนักงานประมาธรรมร่วมกันเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการแบ่งส่วนราชการภายใน และการกำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการตามวรรคสี่ ในการเสนอความเห็นดังกล่าวให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนจัดอัตรากำลัง และสำนักงานประมาธรรมจัดสรรเงินงบประมาณให้สอดคล้องกันไปในคราวเดียวกัน”

(10) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 ได้เพิ่มหน้าที่ ก.พ. จากพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 อีก 3 ประการ คือ (1) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับมาตรฐานการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือน (2) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม กรมฝ่ายพลเรือน การจัดและการพัฒนาส่วนราชการและวิธีปฏิบัติราชการของข้าราชการฝ่ายพลเรือน และ (3) พิจารณากำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวางแผนกำลังคนในราชการพลเรือนซึ่งในพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้ ก.พ. ทำ หน้าที่เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับ “ข้าราชการฝ่ายพลเรือน” ซึ่งครอบคลุมถึงข้าราชการฝ่ายพลเรือนทุกประเภท ไม่จำกัดเฉพาะข้าราชการพลเรือนเหมือนแต่ก่อน โดยอำนาจหน้าที่ของ ก.พ. ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 8 มีดังนี้

ก. เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือน และการจัดระบบราชการพลเรือน

ข. เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับมาตรฐานการบริหารงานบุคคลของข้าราชการฝ่ายพลเรือน

²² การจัดระบบราชการพลเรือน หมายรวมถึง การจัดแบ่งส่วนราชการด้วย ดังนั้น ก.พ. จึงทำหน้าที่พิจารณาเรื่องขอจัดแบ่งส่วนราชการของกรมต่างๆ ในราชการพลเรือน ก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อตราเป็นพระราชกฤษฎีกาหรือออกเป็นประกาศแล้วแต่กรณี

ก. เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม ฝ่ายพลเรือน การจัดและการพัฒนาส่วนราชการและวิधिปฏิบัติราชการของ ข้าราชการฝ่ายพลเรือน

ง. พิจารณากำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวางแผนกำลังคนในราชการพล เรือน

จ. ออกกฎ ก.พ. ข้อบังคับ หรือระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติ นี้กฎ ก.พ. เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับ ได้

ฉ. ตีความและวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการใช้บังคับ พระราชบัญญัตินี้ มติของ ก.พ. ตามข้อนี้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้ใช้บังคับ ได้ตามกฎหมาย

ช. กำกับ ดูแล ตรวจสอบ แนะนำและชี้แจงให้กระทรวง ทบวง กรม ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ในการนี้ให้มีอำนาจเรียกเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากหน่วย ราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ ห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือบุคคลใดๆ หรือให้ผู้แทนหน่วย ราชการ รัฐวิสาหกิจหน่วยงานอื่นของรัฐ ห้างหุ้นส่วนบริษัท ข้าราชการหรือบุคคลใดๆ มาให้ ถ้อยคำหรือชี้แจงข้อเท็จจริง และให้มีอำนาจออกระเบียบให้กระทรวง ทบวง กรม รายงานเกี่ยวกับการ สอบ การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนขั้น เงินเดือน การดำเนินการทางวินัย การออกจากราชการ ตลอดจนการรายงานเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในลักษณะหน้าที่ และความรับผิดชอบของตำแหน่ง และของส่วนราชการ การเปลี่ยนแปลงการใช้ตำแหน่ง ทะเบียนประวัติของข้าราชการพลเรือน และ การปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ไปย้ง ก.พ.

ซ. รายงานนายกรัฐมนตรีในกรณีที่ปรากฏว่ากระทรวง ทบวง กรม ไม่ ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้หรือปฏิบัติการโดยไม่เหมาะสม เพื่อนายกรัฐมนตรีจะได้พิจารณา และสั่งการต่อไป

ฌ. รายงานคณะรัฐมนตรีในกรณีที่ค่าครองชีพเปลี่ยนแปลงไปมาก หรือการจัดสวัสดิการหรือประโยชน์เกื้อกูลสำหรับข้าราชการยังไม่เหมาะสม เพื่อคณะรัฐมนตรี พิจารณาในอันที่จะปรับปรุง เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เงินเพิ่มค่าครองชีพ สวัสดิการ หรือ ประโยชน์เกื้อกูล สำหรับข้าราชการพลเรือนให้เหมาะสม

ญ. กำหนดนโยบายและออกระเบียบเกี่ยวกับทุนของรัฐบาลเพื่อสนอง ความต้องการกำลังคนของกระทรวง ทบวง กรมฝ่ายพลเรือน และทุนเล่าเรียนหลวง ตลอดจนการ จัดสรรผู้รับทุนของรัฐบาลที่สำเร็จการศึกษาแล้วเข้ารับราชการในส่วนราชการต่างๆ

ฐ. ออกข้อบังคับหรือระเบียบเพื่อควบคุมดูแลข้าราชการฝ่ายพลเรือนที่ศึกษาหรือฝึกอบรมในต่างประเทศ และเพื่อดูแลจัดการการศึกษาของนักเรียนฝ่ายพลเรือนในต่างประเทศรวมทั้งเพื่อควบคุมการศึกษา ความประพฤติ และการใช้จ่าย ตลอดจนการเก็บเงินชดเชยค่าใช้จ่ายในการดูแลจัดการการศึกษา การกำหนดวินัย และการลงโทษสำหรับนักเรียนดังกล่าว ทั้งนี้ให้ถือว่าเงินชดเชยค่าใช้จ่ายในการดูแลจัดการการศึกษาเป็นเงินรายรับของส่วนราชการที่เป็นสถานอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณประโยชน์ตามความหมายในกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

ฑ. พิจารณารับรองคุณสมบัติของผู้รับปริญญา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือคุณวุฒิอย่างอื่นเพื่อประโยชน์ในการบรรจุและการแต่งตั้งข้าราชการพลเรือน และกำหนดเงินเดือนที่ควรได้รับและระดับตำแหน่งที่ควรแต่งตั้ง

ฒ. กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

ณ. พิจารณาการแก้ไขทะเบียนประวัติเกี่ยวกับวันเดือนปีเกิด และการควบคุมเกษียณอายุของข้าราชการพลเรือน

บ. ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในมาตราอื่นแห่งพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

(11) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ หรือ ก.พ.ร. โดยมีสำนักงาน ก.พ.ร. ในสำนักนายกรัฐมนตรีขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีรับผิดชอบงานเลขานุการของ ก.พ.ร. ก.พ.ร. ที่ตั้งขึ้นนี้มีหน้าที่เสนอแนะและให้ปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการและงานของรัฐอย่างอื่น โดยรวมถึงโครงสร้างระบบราชการ ระบบงบประมาณ ระบบบุคลากร มาตรฐานทางคุณธรรม และจริยธรรม ค่าตอบแทน และวิธีปฏิบัติราชการอื่นพระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติให้อำนาจหน้าที่ของสำนักงาน ก.พ. ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ในส่วนที่เกี่ยวกับการแบ่งส่วนราชการและการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ ก.พ.ร. ดังนั้น โดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 นี้ ก.พ. และสำนักงาน ก.พ. จึงไม่มีหน้าที่ในการพิจารณาจัดแบ่งส่วนราชการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 อีกต่อไป ส่วนการพิจารณากำหนดจำนวนตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในส่วนราชการต่างๆ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนยังคงเป็นหน้าที่ของ ก.พ. อยู่ตามเดิม

สรุปได้ว่าใน พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ก.พ. และสำนักงาน ก.พ. ทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล (Personnel Administration) ของ

ข้าราชการพลเรือนเท่านั้น ไม่มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดโครงสร้างส่วนราชการและการจัดระบบปฏิบัติราชการ (Organization & Management) และการจัดระบบบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเภทอื่นที่ไม่ใช่ข้าราชการพลเรือนอีกต่อไป

สำหรับการกำหนดตำแหน่ง (จำนวนตำแหน่งและระดับตำแหน่ง) ของข้าราชการพลเรือนในส่วนราชการต่างๆ และการกำหนดอัตราเงินเดือนของตำแหน่งหรือการให้ข้าราชการพลเรือนผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ได้รับเงินเดือนภายในบัญชีอัตราเงินเดือนตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายเป็นงานบริหารงานบุคคลลงเป็นหน้าที่ของ ก.พ. ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน จากการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ. 2542 ทำให้เกิดการปรับระบบราชการอย่างมาก โดยแผนการปรับระบบหลักมี 5 แผน ได้แก่ (1) การปรับบทบาทการทำงานของภาครัฐ (2) การปรับระบบงบประมาณ (3) การปรับระบบงานบุคคล (4) การปรับกฎหมาย และ (5) การปรับค่านิยมในการทำงาน การปรับระบบราชการนี้เองทำให้หลายหน่วยงานแยกเป็นอิสระเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงาน อย่างไรก็ตาม องค์กรกลางบริหารงานบุคคลภาครัฐมาดูแล โดยทำเป็นแนวทางไว้ให้องค์กรต่างๆ ยึดเป็นหลัก คือ ก.พ. และ ก.พ.ร. ซึ่งในระบบการทำงาน ก.พ.ร. จะทำหน้าที่ในการวางระบบ ในขณะที่ ก.พ. ทำหน้าที่ในการดูแลข้าราชการ โดย ก.พ.จะเน้นใน 3 ประการ คือ (1) การวางระบบพัฒนาบุคลากรที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง (2) การพัฒนาคนให้มีประสิทธิภาพ และ (3) การสร้างกลไกที่พิทักษ์ความเป็นธรรม²³

3. การบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตาม พ.ร.บ.

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินพ.ศ. 2542 (ปัจจุบัน)

ปี พ.ศ.2540 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีการปรับปรุงเกี่ยวกับโครงสร้างระบบการเมืองการปกครองของไทยครั้งใหญ่ โดยให้มืองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญมาทำหน้าที่แทนฝ่ายบริหารในหลายๆ ด้าน หนึ่งในนั้นคือ หน้าที่ตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งก่อนปี 2540 สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นหน่วยงานไม่สังกัดกระทรวงทบวงกรมใดขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี

²³ จุรี วิจิตรวาทการ จีวรธรรม ภักดีบุตร และเกษกานดา จตุรงค์โชค รายงานการวิจัย บทบาทอำนาจหน้าที่ขององค์กรกลางบริหารงานบุคคล กรุงเทพมหานคร (2547) หน้า 73 ถึง 77 อ้างโดยสมบัติ กุสุมาวดี , สมบูรณ์ กุลวิเศษชนะ, จุฑามาศ แก้วพิจิตร รายงานการวิจัย เรื่อง ระบบข้าราชการในอนาคต กรุงเทพมหานคร (2552) หน้า 2-11

ตาม พ.ร.บ. ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2534 มาตรา 34 พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 มาตรา 42 (11) และพ.ร.บ.การตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2522 โดยข้าราชการของสำนักงาน การตรวจเงินแผ่นดิน เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 โดยมีคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ทำหน้าที่เป็นองค์กรบริหารงานบุคคล สิทธิหน้าที่ตลอดจนหลักประกันการปฏิบัติงานของข้าราชการที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการตรวจ เงินแผ่นดิน เหมือนข้าราชการพลเรือนสามัญในกระทรวง กรม ต่างๆ

เมื่อมีรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ.2540 มาตรา 312 วรรค 1 กำหนดให้การตรวจเงินแผ่นดิน กระทำโดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินที่เป็นอิสระและเป็นกลาง

วรรค 3 คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีหน่วยธุรการของคณะกรรมการตรวจเงิน แผ่นดินที่เป็นอิสระ โดยมีผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานกรรมการ ตรวจเงินแผ่นดิน ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา 333 กำหนดให้ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(3) การจัดให้มีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่เป็นอิสระเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการ บริหารงานบุคคล การงบประมาณ การปฏิบัติงานและการดำเนินการอื่น

ดังนั้น ตั้งแต่มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 เป็นต้นมา บุคลากรของ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ได้ถูกรับรอง โดยรัฐธรรมนูญให้เป็นอิสระจากฝ่ายบริหารเมื่อมีการ บัญญัติกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

เมื่อตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542 ซึ่งได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2542

มาตรา 57 กำหนดว่า “ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ได้แก่บุคคลซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้เป็นข้าราชการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจ เงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542

โดยให้ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วย กองทุนบำเหน็จบำนาญ

มาตรา 55 กำหนดว่า “การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการสำนักงานการ ตรวจเงินแผ่นดินและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ให้ผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้เป็นผู้ตั้งบรรจุและแต่งตั้ง

(1) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินหรือเทียบเท่า ให้ประธานกรรมการเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ และนำความกราบบังคมทูล เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(2) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่น ให้ผู้ว่าการเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

มาตรา 53 กำหนดให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการพลเรือนสามัญมาใช้บังคับโดยอนุโลม²⁴ ทั้งนี้ คำว่า “ก.พ.” ให้หมายถึง คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และคำว่า “ส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและมีหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี” ให้หมายถึงสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

กรปกกับ ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. 2543 ข้อ 4 กำหนดข้อความไปในลักษณะเดียวกับกฎหมายดังกล่าวว่า “ให้มีคณะกรรมการข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเรียกโดยย่อว่า “ก.ตง” ประกอบด้วย กรรมการตรวจเงินแผ่นดินทุกคน (คตง.) โดยมีประธานกรรมการเป็นประธาน ก.ตง.มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ติความและวินิจัย ซึ่งขาดปัญหาที่เกิดขึ้นในการบังคับใช้ระเบียบนี้ ซึ่ง ณ เวลานั้น กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการพลเรือนสามัญที่ใช้บังคับอยู่คือ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535

ดังนั้น กฎหมายระเบียบบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมก็คือ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 ซึ่งมีสาระสำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ ดังจะกล่าวต่อไป

3.1 การอุทธรณ์

มาตรา 125 บัญญัติว่า “การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน ให้อุทธรณ์ได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง โดยให้อุทธรณ์ดังนี้

(1) การอุทธรณ์คำสั่งของผู้บังคับบัญชาในราชการบริหารส่วนภูมิภาคที่ต่ำกว่าผู้ว่าราชการจังหวัด ให้อุทธรณ์ต่อ อ.ก.พ. จังหวัด และให้ อ.ก.พ.จังหวัดเป็นผู้พิจารณาอุทธรณ์ เมื่อ อ.ก.พ. จังหวัดมีมติเป็นประการใด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น

(2) การอุทธรณ์คำสั่งของผู้บังคับบัญชาในราชการบริหารส่วนกลางที่ต่ำกว่าอธิบดี ให้อุทธรณ์ต่อ อ.ก.พ.กรม (คตง.หรือ กตง.) และให้ อ.ก.พ. กรมเป็นผู้พิจารณาอุทธรณ์ เมื่อ อ.ก.พ. กรมมีมติเป็นประการใด ให้อธิบดีสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น

²⁴ ขณะนั้นใช้ พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535

(3) การอุทธรณ์คำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัด หรืออธิบดี ให้อุทธรณ์ต่อ อ.ก.พ. กระทรวงเจ้าสังกัดและให้อ.ก.พ.กระทรวงเป็นผู้พิจารณา เมื่อ อ.ก.พ.กระทรวงมีมติเป็นประการใด ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดตั้งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น

(4) การอุทธรณ์คำสั่งของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือปลัดกระทรวง หรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือตามมติของ อ.ก.พ. กระทรวง ให้อุทธรณ์ต่อ ก.พ.และให้นำมาตรา 126 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ.”

มาตรา 126 “การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออก ให้อุทธรณ์ต่อ ก.พ. ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง เมื่อ ก.พ. ได้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว ให้รายงานนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีไม่เห็นด้วยกับมติของ ก.พ.และ ก.พ.พิจารณาความเห็นของนายกรัฐมนตรีแล้วยังยืนยันตามมติเดิม ให้ ก.พ. รายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ.

ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีสั่งการหรือคณะรัฐมนตรีมีมติตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อุทธรณ์ กลับเข้ารับราชการหรือให้เปลี่ยนแปลงคำสั่งของผู้บังคับบัญชา หรือให้ดำเนินการประการใด ให้กระทรวง ทบวง กรมดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือมติคณะรัฐมนตรี และเมื่อนายกรัฐมนตรีสั่งการหรือคณะรัฐมนตรีมีมติตามวรรคหนึ่งเป็นประการใดแล้วจะอุทธรณ์ต่อไปอีกมิได้

ในกรณีที่สั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการให้นำมาตรา 107 มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา 127 “ในการพิจารณาอุทธรณ์ให้ ก.พ.มีอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 110 และมาตรา 122 และในกรณีที่ ก.พ. ตั้ง อ.ก.พ.วิสามัญเพื่อทำหน้าที่พิจารณาเรื่องการอุทธรณ์แทน ก.พ. ก็ให้ อ.ก.พ.วิสามัญนั้น มีอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 110 วรรคสอง และวรรคสาม และมาตรา 122 และให้นำมาตรา 105 มาตรา 110 วรรคสี่ และมาตรา 122 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ซึ่งตามกฎหมาย ก.พ.ที่ใช้เกี่ยวกับการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ ที่ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 ก็คือ กฎ ก.พ. ฉบับที่ 16 (พ.ศ.2540) ซึ่งได้

กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการให้ผู้อุทธรณ์และผู้พิจารณาอุทธรณ์ได้ปฏิบัติตาม โดยมีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1) ข้าราชการที่จะอุทธรณ์คำสั่งลงโทษ ให้ผู้อุทธรณ์ได้สำหรับตนเองเท่านั้น จะอุทธรณ์แทนผู้อื่นหรือมอบหมายให้ผู้อื่นอุทธรณ์แทนไม่ได้ และการอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือแสดงให้ เห็นว่าได้ถูกลงโทษไม่ถูกต้องไม่เหมาะสม หรือไม่เป็นธรรมอย่างไร (ข้อ 3)

2) ผู้อุทธรณ์มีสิทธิขอตรวจหรือคัดรายงานการสอบสวนฯ ได้ แต่การขอตรวจหรือคัด บันทึกล้อยกคำบุคคล พยานหลักฐานอื่น หรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง อยู่ในดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาผู้ สั่งลงโทษที่จะอนุญาตหรือไม่ โดยให้พิจารณาถึงประโยชน์ในการรักษาวินัยของข้าราชการเป็น เรื่องๆ ไป (ข้อ 4)

3) การอุทธรณ์ต่อ อ.ก.พ.กรม ให้ทำหนังสือถึงประธาน อ.ก.พ. พร้อมกับสำเนารับรอง ถูกต้องหนึ่งฉบับ โดยออกนามกรม และยื่นที่ส่วนราชการนั้น

แต่ถ้าเป็นการอุทธรณ์ต่อ ก.พ. ให้ทำหนังสืออุทธรณ์ถึงประธาน ก.พ. หรือเลขาธิการ ก.พ. พร้อมกับสำเนารับรองถูกต้องหนึ่งฉบับ และยื่นที่สำนักงาน ก.พ. (ข้อ 7)

4) การพิจารณาอุทธรณ์ ให้ อ.ก.พ.กรม หรือ อ.ก.พ.กระทรวง แล้วแต่กรณี พิจารณา จากสำนวนการสืบสวนสอบสวนหรือการพิจารณาในเบื้องต้น และสำนวนการดำเนินการทางวินัย และในกรณีจำเป็นและสมควรอาจขอเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม รวมทั้งคำชี้แจงจาก หน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือบุคคลใดๆ หรือให้ผู้แทนของหน่วยงาน หรือ บุคคล ดังกล่าวมาให้อธิบายหรือชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาได้

นอกจากนี้การพิจารณาอุทธรณ์ ถ้า อ.ก.พ. เห็นสมควรที่จะต้องสอบสวนใหม่หรือ สอบสวนเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์แห่งความถูกต้องและเหมาะสมตามความเป็นธรรม ให้มีอำนาจ สอบสวนใหม่หรือสอบสวนเพิ่มเติมในเรื่องนั้นได้ตามความจำเป็น (ข้อ 12)

5) เมื่อ อ.ก.พ. พิจารณาสำนวนและสามารถวินิจฉัยความผิด/โทษได้แล้ว ก็ให้มีมติยก อุทธรณ์ หรือให้เพิ่มโทษ/ลดโทษ ตามแต่กรณีที่กำหนดไว้ในข้อ 13 ต่อไป

6) เมื่อ อ.ก.พ. มีมติประการใดแล้ว ให้ผู้เป็นอธิบดี หรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัด แล้วแต่กรณี สั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามมตินั้นในโอกาสแรกที่ทำได้ แล้วให้แจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบเป็นหนังสือ โดยเร็ว (ข้อ 15) ในกรณีที่สั่งยกอุทธรณ์ สั่งลดโทษ หรือสั่งคงโทษ ผู้อุทธรณ์จะอุทธรณ์ต่อไป ไม่ได้ แต่ถ้าสั่งเพิ่มโทษหรือสั่งให้ออกจากราชการ ผู้อุทธรณ์มีสิทธิอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ แล้วแต่ กรณีต่อ ก.พ. ได้อีกชั้นหนึ่ง(ข้อ 16)

7) เมื่อ ก.พ. ได้พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ และมีมติประการใดแล้ว ให้สำนักงาน ก.พ. รายงานนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

หากนายกรัฐมนตรีไม่เห็นด้วยกับมติ ก.พ. และก.พ. พิจารณาความเห็นของ นายกรัฐมนตรีแล้วยืนยันตามมติเดิม ให้สำนักงาน ก.พ. รายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา วินิจฉัยตามมาตรา 126 วรรคหนึ่ง โดยเร็ว

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้สั่งการตามมติของ ก.พ. หรือคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาวินิจฉัยมี มติตามมาตรา 126 วรรคหนึ่ง เป็นประการใดแล้ว ให้สำนักงาน ก.พ. แจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบเป็น หนังสือ พร้อมทั้งแจ้งให้กระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องทราบ หรือดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่ง ของนายกรัฐมนตรี หรือมติคณะรัฐมนตรี โดยเร็ว²⁵

3.2 การร้องทุกข์

มาตรา 129 “ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดถูกสั่งให้ออกจากราชการตาม พระราชบัญญัตินี้ด้วยเหตุใดๆ ให้ผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ได้

การร้องทุกข์ตามวรรคหนึ่งให้ร้องทุกข์ต่อ ก.พ. ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบ คำสั่ง และให้นำมาตรา 126 ตลอดจนหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ. และมาตรา 127 มา ใช้บังคับ โดยอนุโลม”

มาตรา 130 “ภายใต้บังคับมาตรา 129 ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดเห็นว่า ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อตนโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติต่อตนให้ถูกต้องตาม กฎหมาย หรือมีความข้องใจอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาต่อตนในกรณีตามที่ กำหนดในกฎ ก.พ. ผู้นั้นอาจร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชา อ.ก.พ. จังหวัด อ.ก.พ. กรม อ.ก.พ. กระทรวง หรือ ก.พ. แล้วแต่กรณี ตามที่กำหนดไว้ในกฎ ก.พ. เพื่อขอให้แก้ไขหรือแก้ความคับข้องใจได้ ทั้งนี้ เว้นแต่กรณีที่มีสิทธิอุทธรณ์ตามหมวด 7 ซึ่งต้องใช้สิทธิอุทธรณ์ตามที่กำหนดไว้ในหมวดนั้น

การร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กำหนดในกฎ ก.พ. ฉบับที่ 17 (พ.ศ. 2540) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. 2535 ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ขอให้แก้ไขการปฏิบัติไม่ ถูกต้องหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งมีหลักเกณฑ์พอสรุปได้ดังนี้

1) ก่อนการร้องทุกข์ตาม กฎ ก.พ. ฉบับนี้ มีขั้นตอนที่เกี่ยวข้องคือ เพื่อให้เกิด ความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา เมื่อมีกรณีเป็น ปัญหาขึ้นระหว่างกันควรจะได้ปรึกษาหารือทำความเข้าใจกัน ฉะนั้น เมื่อผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามี ปัญหาเกี่ยวกับการที่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อตนไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติต่อตนให้ ถูกต้องตามกฎหมาย และแสดงความประสงค์ที่จะปรึกษาหารือกับผู้บังคับบัญชา ให้ผู้บังคับบัญชา

²⁵ รายละเอียดขั้นตอนการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ เป็นไปตาม กฎ ก.พ. ฉบับที่ 16

นั้นให้โอกาสและรับฟังหรือสอบถามเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวเพื่อเป็นทางแห่งการทำความเข้าใจ และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในขั้นต้นได้

แต่หากผู้อยู่ได้บังคับบัญชาไม่ประสงค์ที่จะปรึกษาหารือ หรือปรึกษาหารือแล้ว ไม่ได้รับคำสั่งหรือได้รับคำสั่งไม่เป็นที่พอใจ ก็ให้ร้องทุกข์ตามขั้นตอนดังนี้ (ข้อ 3)

2) การร้องทุกข์ต้องทำเป็นหนังสือและต้องร้องทุกข์ด้วยตนเองมอบให้ผู้ยื่นร้องแทนไม่ได้ (ข้อ 4,5)

3) การร้องทุกข์...ที่เกิดจากผู้บังคับบัญชาในราชการบริหารส่วนกลางที่ต่ำกว่าอธิบดี ให้ร้องทุกข์ต่อ อ.ก.พ.กรม และให้ อ.ก.พ.กรมเป็นผู้พิจารณา (ข้อ 6)

4) การร้องทุกข์...ที่เกิดจากอธิบดีให้ร้องทุกข์ต่อ อ.ก.พ.กระทรวง และให้ อ.ก.พ.กระทรวงเป็นผู้พิจารณา (ข้อ 6)

5) เมื่อ อ.ก.พ. ผู้รับการร้องทุกข์ได้รับหนังสือร้องทุกข์แล้ว ให้ประธาน อ.ก.พ. หรือสำนักงาน ก.พ. แล้วแต่กรณี มีหนังสือแจ้งพร้อมทั้งส่งสำเนาหนังสือร้องทุกข์ให้ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ทราบโดยเร็ว และให้ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์นั้นส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องและคำสั่งชี้แจงของตน (ถ้ามี) ไปเพื่อประกอบการพิจารณาภายในระยะที่กำหนดในกฎ ก.พ.นี้ (ข้อ 11)

6) การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ให้ อ.ก.พ. พิจารณาจากเรื่องราวการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์ของผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ และในกรณีจำเป็นและสมควรอาจขอเอกสาร และหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม รวมทั้งคำสั่งชี้แจงจากหน่วยราชการ หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือบุคคลใดๆ หรือให้บุคคลดังกล่าวมาให้อธิบายคำสั่งชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาได้ (ข้อ 12,13)

7) เมื่อ อ.ก.พ. ได้พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์แล้ว ก็ให้มีมติไปตามที่วินิจฉัย คือ เห็นว่าผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหรือปฏิบัติถูกต้อง ให้ยกคำร้องทุกข์ ถ้าเห็นว่าผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องก็ให้มีมติให้แก้ไขให้ถูกต้องทั้งหมดหรือบางส่วน แต่ถ้าเห็นว่าสมควรดำเนินการโดยประการอื่นใดเพื่อให้มีความถูกต้องและเป็นธรรม ก็ให้มีมติให้ดำเนินการไปตามควรแก่กรณี (ข้อ 14)

8) มติของ อ.ก.พ.และคำสั่งของนายกรัฐมนตรีแล้วแต่กรณีให้เป็นที่สุด²⁶

²⁶ รายละเอียดขั้นตอนการร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ เป็นไปตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ 17

บทที่ 3

การบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนสามัญ และข้าราชการประเภทอื่น

ที่กล่าวมาในบทที่ 2 เป็นประวัติความเป็นมาขององค์กรบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ตั้งแต่ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี 2475 จนถึงปัจจุบัน ในบทนี้ขอเขียนถึงสภาพขององค์กรบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนในปัจจุบันอันถือเป็นกฎหมายกลางต้นแบบที่การบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเภทอื่นนำไปใช้ และองค์กรบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเภทอื่น ได้แก่ ข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ข้าราชการตำรวจ และข้าราชการกรุงเทพมหานคร ดังนี้

1. องค์กรบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือน

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ได้ปรับเปลี่ยนบทบาทแนวทางและวิธีการปฏิบัติราชการ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสามารถเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนภารกิจของประเทศ โดยได้กำหนดบทบาทภารกิจของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนและสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และให้การบริหารทรัพยากรบุคคลในภาคราชการสอดคล้องกับแนวทางการบริหารราชการแนวใหม่อย่างแท้จริง

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ประกอบด้วย 11 หมวด 131 มาตรา ร่างขึ้นโดยคำนึงถึงหลักการสำคัญ ได้แก่ หลักคุณธรรม โดยเน้นที่ความสามารถ ความเสมอภาค ความเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และให้โอกาสทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน หลักความรู้ ความสามารถที่จำเป็นและเหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หลักผลงาน มีการให้คุณให้โทษ โดยพิจารณาจากผลการปฏิบัติงานด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐ และหลักความสมดุลระหว่างคุณภาพชีวิตและการทำงาน

นอกจากนี้ยังมุ่งที่จะเปลี่ยนแปลงมุมมองต่อระบบบริหารราชการ จากเดิมที่เน้นการพัฒนาข้าราชการให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ยึดกระบวนการทำงานและประสิทธิภาพเฉพาะส่วน เปลี่ยนเป็นเน้นให้ข้าราชการเป็นผู้รอบรู้ลึก และเป็นแรงผลักดันที่สำคัญต่อความสำเร็จของ

องค์กร มุ่งเน้นที่ประชาชน สร้างคุณค่า และผลผลิตผลลัพธ์ โดยมีตัวแปรที่สำคัญในการปรับเปลี่ยนคือ การปรับระบบจำแนกตำแหน่งเพื่อเป็นฐานให้ราชการมีระบบบริหารทรัพยากรบุคคล ตามลักษณะงาน ผลงาน และความรู้ความสามารถ

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2551 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 26 มกราคม 2551 เป็นต้นไป

ซึ่งมีสาระสำคัญ 5 ลักษณะดังนี้

ลักษณะ 1 ว่าด้วยคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

ลักษณะ 2 ว่าด้วยคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม

ลักษณะ 3 ว่าด้วย บททั่วไป

ลักษณะ 4 ว่าด้วยเรื่องเกี่ยวกับ ข้าราชการพลเรือนสามัญ

ลักษณะ 5 ว่าด้วยเรื่องเกี่ยวกับ ข้าราชการพลเรือนในพระองค์

ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จะเน้นที่ลักษณะ 1-4 เท่านั้น

ลักษณะ 1 มาตรา 6 กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการพลเรือน (ก.พ.) ไว้ กล่าวคือประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีที่มาดังนี้

กรรมการโดยตำแหน่งประกอบด้วย

1. นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธาน
2. ปลัดกระทรวงการคลัง เป็นกรรมการ
3. ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ เป็นกรรมการ
4. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการ
5. เลขาธิการ ก.พ. เป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

6. กรรมการซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหาร

ทรัพยากรบุคคล ด้านการบริหารและการจัดการ ด้านกฎหมาย ซึ่งมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในความสามารถมาแล้ว และได้รับการสรรหาตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎ ก.พ. จำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน แต่ไม่เกินเจ็ดคน

โดยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะมีวาระคราวละสามปี ซึ่งกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งแล้ว จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นกรรมการอีกครั้งก็ได้

ลักษณะ 2 มาตรา 24,25 กำหนดให้มีคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.) ประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคน และให้เลขาธิการ ก.พ. ทำหน้าที่เป็นเลขานุการ ก.พ.ค. และบุคคลที่จะเป็นกรรมการ ก.พ.ค. ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. มีสัญชาติไทย
2. มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี
3. มีคุณสมบัติอื่นอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

3.1 เป็นหรือเคยเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน คณะกรรมการข้าราชการครู คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา หรือ คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ

3.2 เป็นหรือเคยเป็นกรรมการกฤษฎีกา

3.3 รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์หรือเทียบเท่า หรือตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้น

3.4 รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอัยการพิเศษประจำเขตหรือเทียบเท่า

3.5 รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูงหรือเทียบเท่าตามที่ ก.พ.กำหนด

3.6 เป็นหรือเคยเป็นผู้สอนวิชาในสาขานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือวิชาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการแผ่นดินในสถาบันอุดมศึกษา และดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ แต่ในกรณีที่ยังดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ต้องดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

4. และต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ (ม.27)

4.1 เป็นข้าราชการ

4.2 เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใด

4.3 เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง

4.4 เป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจ

4.5 เป็นกรรมการในองค์กรบริหารงานบุคคลในหน่วยงานของรัฐ

4.6 ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพออย่างอื่นหรือดำรงตำแหน่งหรือประเภทใดๆ หรือเป็นกรรมการในหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน อันขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

โดยกรรมการ ก.พ.ค. มีวาระดำรงตำแหน่งหกปีนับแต่วันที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ก.พ.ค. เป็นองค์กรที่เพิ่มขึ้นมาใหม่ ซึ่งเดิมตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 ไม่มี ซึ่งเดิมคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) เป็นทั้งผู้จัดการทรัพยากรบุคคลของฝ่ายบริหาร ผู้พิทักษ์ระบบคุณธรรม และผู้จัดโครงสร้างส่วนราชการ แต่ตาม พ.ร.บ. ใหม่ นี้ได้ปรับบทบาทให้ ก.พ. เป็นผู้รับผิดชอบยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรบุคคลของรัฐบาล (มาตรา 8) และมอบบทบาทในการพิทักษ์ระบบคุณธรรมให้แก่คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.) (มาตรา 31)

ส่วนบทบาทของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) จากเดิมที่เป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เปลี่ยนให้เป็นผู้เป็นเจ้าหน้าที่ทั้งของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (มาตรา 11)

ซึ่ง ก.พ. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (มาตรา 8)

1. เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายและยุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐในด้านมาตรฐานค่าตอบแทน การบริหารและการพัฒนาทรัพยากรบุคคล รวมทั้งการวางแผนกำลังคนและด้านอื่นๆ
2. รายงานคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาปรับปรุงเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เงินเพิ่มค่าครองชีพสวัสดิการ หรือประโยชน์เกื้อกูลอื่นสำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือนในเหมาะสม
3. กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรฐานการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลของข้าราชการพลเรือน เพื่อส่วนราชการใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ
4. ให้ความเห็นชอบกรอบอัตรากำลังของส่วนราชการ
5. ออกกฎ ก.พ. และระเบียบเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคลเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งการให้คำแนะนำหรือวางแนวทางในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎ.ก.พ. เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้
6. ติดตามและวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งการกำหนดแนวทางปฏิบัติในกรณีที่เป็นปัญหา มติของ ก.พ. ตามข้อนี้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้ใช้บังคับได้ตามกฎหมาย
7. กำกับ ดูแล ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการบริหารทรัพยากรบุคคลของข้าราชการพลเรือนในกระทรวงและกรม เพื่อรักษาความเป็นธรรมและมาตรฐานด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลรวมทั้งตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้ ให้มีอำนาจเรียกเอกสารและหลักฐานจากส่วนราชการ หรือให้ผู้แทนส่วนราชการ ข้าราชการหรือบุคคลใดๆ

มาชี้แจงข้อเท็จจริง และให้มีอำนาจออกระเบียบให้กระทรวง และกรมรายงานเกี่ยวกับการบริหาร ทรัพยากรบุคคลของข้าราชการพลเรือนที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ไปยัง ก.พ.

8. กำหนดนโยบายและออกระเบียบเกี่ยวกับทุนเล่าเรียนหลวงและทุนของรัฐบาลให้ สอดคล้องกับนโยบายการบริหารทรัพยากรบุคคลของข้าราชการฝ่ายพลเรือน ตลอดจนจัดสรรผู้รับ ทุนที่สำเร็จการศึกษาแล้วเข้ารับราชการในกระทรวงและกรมหรือหน่วยงานของรัฐ

9. ออกข้อบังคับหรือระเบียบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและควบคุมดูแลและการให้ ความช่วยเหลือบุคลากรภาครัฐ นักเรียนทุนเล่าเรียนหลวง นักเรียนทุนของรัฐบาล และนักเรียนทุน ส่วนตัวที่อยู่ในความดูแลของ ก.พ. ตลอดจนการเก็บเงินชดเชยค่าใช้จ่ายในการดูแลจัดการ การศึกษา ทั้งนี้ ให้ถือว่าเงินชดเชยค่าใช้จ่ายในการดูแลจัดการการศึกษาเป็นเงินรายรับของส่วน ราชการที่เป็นสถานอำนวยการอันเป็นสาธารณประโยชน์ ตามความหมายในกฎหมายว่าด้วย วิธีการงบประมาณ

10. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อรับรองคุณวุฒิของผู้ได้รับปริญญา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือคุณวุฒิอย่างอื่น เพื่อประโยชน์ในการบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการ พลเรือน และการกำหนดอัตราเงินเดือนหรือค่าตอบแทน รวมทั้งระดับตำแหน่งและประเภท ตำแหน่งสำหรับคุณวุฒิดังกล่าว

11. กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคล ตามพระราชบัญญัตินี้

12. พิจารณาจัดระบบทะเบียนประวัติและแก้ไขทะเบียนประวัติเกี่ยวกับวัน เดือน ปี เกิดและการควบคุมเกษียณอายุของข้าราชการพลเรือน

13. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น (ทั้งนี้กฎหมายยังให้มี คณะอนุกรรมการสามัญ (อ.ก.พ.) ทำหน้าที่ช่วย ก.พ. ในบางเรื่อง ด้วย)

ก.พ.ค. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (มาตรา 31)

1. เสนอแนะต่อ ก.พ. หรือองค์กรกลางบริหารงานบุคคลอื่น เพื่อให้ ก.พ. หรือองค์กร กลางบริหารงานบุคคลอื่น ดำเนินการจัดให้มีหรือปรับปรุงนโยบายการบริหารทรัพยากรบุคคลใน ส่วนที่เกี่ยวกับการพิทักษ์ระบบคุณธรรม

2. พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามมาตรา 114

3. พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ตามมาตรา 123

4. พิจารณาเรื่องการคุ้มครองระบบคุณธรรมตามมาตรา 126

5. ออกกฎ ก.พ.ค. ระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎ ก.พ.ค. เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

6. แต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่ ก.พ.ค.กำหนด เพื่อเป็น กรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์หรือเป็นกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) ซึ่งมีเลขาธิการ ก.พ. เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและบริหารราชการของสำนักงาน ก.พ. ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่ดังนี้ (มาตรา 13)

1. เป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานในหน้าที่ของ ก.พ.และก.พ.ค. และดำเนินการตามที่ ก.พ. หรือ ก.พ.ค.มอบหมาย
2. เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่กระทรวง กรม เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทางการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐ
3. พัฒนา ส่งเสริม วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ ระบบ หลักเกณฑ์ วิธีการและมาตรฐานด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลของข้าราชการพลเรือน
4. ติดตามและประเมินผลการบริหารทรัพยากรบุคคลของข้าราชการพลเรือน
5. ดำเนินการเกี่ยวกับแผนกำลังคนของข้าราชการพลเรือน
6. เป็นศูนย์กลางข้อมูลทรัพยากรบุคคลภาครัฐ
7. จัดทำยุทธศาสตร์ ประสานและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของข้าราชการฝ่ายพลเรือน
8. ส่งเสริม ประสานงาน เผยแพร่ ให้คำปรึกษาแนะนำ และดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการและการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตสำหรับทรัพยากรบุคคลภาครัฐ
9. ดำเนินการเกี่ยวกับทุนเล่าเรียนหลวงและทุนของรัฐบาลตามนโยบายและระเบียบของ ก.พ. ตามมาตรา 8 (1)
10. ดำเนินการเกี่ยวกับการดูแลบุคลากรภาครัฐและนักเรียนทุนตามข้อบังคับหรือระเบียบของ ก.พ. ตามมาตรา 8 (1)
11. ดำเนินการเกี่ยวกับการรับรองคุณวุฒิของผู้ได้รับปริญญา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือคุณวุฒิอย่างอื่น เพื่อประโยชน์ในการบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการพลเรือน และการกำหนดอัตราเงินเดือนหรือค่าตอบแทน รวมทั้งระดับตำแหน่งและประเภทตำแหน่งสำหรับคุณวุฒิดังกล่าว
12. ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาทะเบียนประวัติและการควบคุมเกษียณอายุของข้าราชการพลเรือน

13. จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคลในราชการพลเรือนเสนอต่อ ก.พ.และคณะรัฐมนตรี

14. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ กฎหมายอื่น หรือตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือ ก.พ.มอบหมาย

1.1 การอุทธรณ์

ซึ่งเมื่อพิจารณาอำนาจหน้าที่ของ ก.พ.(รวมทั้ง อ.ก.พ.ฯด้วย) ก.พ.ค. และสำนักงาน ก.พ. จะเห็นว่าอำนาจในการดำเนินการทางวินัยฯ เป็นของผู้บังคับบัญชาของส่วนราชการที่ข้าราชการสังกัด แต่ถ้าข้าราชการผู้ใดถูกสั่งลงโทษตามพระราชบัญญัตินี้หรือถูกสั่งให้ออกจากราชการโดยผู้บังคับบัญชา (มาตรา 110 (1) (2) (3) (5) (6) (7) (8) ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าว กฎหมาย พ.ร.บ.ฯ ปี 2551 กำหนดกลไกให้มีการตรวจสอบคำสั่งดังกล่าวได้ โดยให้ข้าราชการผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อ ก.พ.ค. ได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบหรือถือว่าได้ทราบคำสั่ง (มาตรา 114)

การพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ ก.พ.ค. สามารถที่จะพิจารณาวินิจฉัยเองหรือจะตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ก็ได้ (มาตรา 115) แต่เมื่อ ก.พ.ค. พิจารณาวินิจฉัยแล้ว กฎหมายกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจต้องดำเนินการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยนั้นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ก.พ.ค. มีคำวินิจฉัย หากผู้บังคับบัญชาไม่ปฏิบัติตาม กฎหมายยังกำหนดมาตรการลงโทษผู้บังคับบัญชา โดยให้ถือว่า การไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของ ก.พ.ค. เป็นการจงใจละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นด้วย

ซึ่งกระบวนการนี้หากพิจารณาแล้ว จะเป็นกลไกที่ช่วยให้ข้าราชการสามารถบรรเทาหรือแก้ไขจากการไม่ได้รับความเป็นธรรมก่อนนำคดีไปสู่การพิจารณาขององค์การตุลาการ (ศาล) ซึ่งจะมีขั้นตอนวิธีพิจารณาที่ต้องใช้เวลานาน ซึ่งตามหลักการในกฎหมายปกครองต้องถือว่าการทำหน้าที่พิจารณาอุทธรณ์ของ ก.พ.ค. เป็นการทำหน้าที่ในฐานะองค์กรกึ่งตุลาการ

ข้อดีของการให้สิทธิข้าราชการผู้ถูกลงโทษทางวินัยหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการสามารถอุทธรณ์ต่อ ก.พ.ค. ได้ก่อนนำคดีไปสู่ศาลปกครองสูงสุดคือ

1. กฎหมายกำหนดระยะเวลาให้ ก.พ.ค. ต้องดำเนินการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ เว้นแต่มีเหตุขัดข้องที่ทำให้การพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวัน ก็ให้ขยายระยะเวลาได้อีกซึ่งไม่เกินสองครั้งๆ ไม่เกินหกสิบวันและต้องบันทึกเหตุขัดข้องไว้ให้ปรากฏด้วย (มาตรา 118) ซึ่งหากให้สิทธินำคดีไปฟ้องยังศาลปกครองเลยจะไม่มีกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาเหมือนเช่นกรณีนี้ซึ่งศาลอาจใช้เวลามากกว่านี้หากมีคดีจำนวนมาก

2. หากให้ข้าราชการผู้ถูกลงโทษทางวินัยหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการไม่มีสิทธิอุทธรณ์ต่อ ก.พ.ค. แต่ต้องนำคดีไปฟ้องศาลเลย จะทำให้ข้าราชการผู้นั้นอยู่ในฐานะคู่ความในคดีที่คดียกกว่าฝ่ายผู้บังคับบัญชาที่ออกคำสั่งลงโทษทางวินัยหรือให้ออกจากราชการ เพราะข้อมูลข้อกฎหมายต่างๆ ข้าราชการบางรายไม่สามารถเข้าใจหรือแสวงหาได้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องต่างๆ ส่วนใหญ่ก็จะอยู่ในการดูแลของส่วนราชการ หรือแม้กระทั่งพยานบุคคลที่จะให้ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์แก่ตน ข้าราชการรายนั้นก็ไม่มีอำนาจที่จะเรียกหรือเชิญมาให้ข้อมูลข้อเท็จจริงได้ หรือการตั้งรูปคดีหรือประเด็นเพื่อนำขึ้นสู่ศาลนั้นก็จะไม่มีความชำนาญอาจต้องจ้างทนายความช่วยซึ่งก็จะเป็นภาระเพิ่มอีก

แต่ตามที่ พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 ให้สิทธิอุทธรณ์ต่อ ก.พ.ค. ได้ ก็จะสามารถให้ความเป็นธรรมแก่ข้าราชการได้มากขึ้นเพราะ ก.พ.ค. และกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ มีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาและมีอำนาจเกี่ยวกับการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ ดังนี้ด้วย คือ

1. สั่งให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งลงโทษหรือสั่งให้ออกจากราชการอันเป็นเหตุให้มีการอุทธรณ์ส่งสำนวนการสอบสวนและการลงโทษให้ ก.พ.ค. ภายในเวลาที่กำหนดได้
2. สั่งให้กระทรวง กรม ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐรวมตลอดทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องสอบสวนใหม่หรือสอบสวนเพิ่มเติมหรือส่งตัวข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ในสังกัดมาให้ถ้อยคำ ในการนี้จะกำหนดระยะเวลาในการสอบสวนใหม่หรือสอบสวนเพิ่มเติมไว้ด้วยก็ได้
3. มีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของกระทรวง กรม ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้อง มาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องได้
4. เข้าไปในอาคาร หรือสถานที่ใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของ ก.พ.ค. ทั้งนี้ ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น
5. สอบสวนใหม่หรือสอบสวนเพิ่มเติม (มาตรา 117)

ซึ่งอำนาจดังกล่าวของ ก.พ.ค. จะช่วยในจุดบกพร่องของตัวข้าราชการรายที่ผู้ถูกลงโทษทางวินัยหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการได้ และหาก ก.พ.ค. พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์แล้วเห็นว่าคำสั่งลงโทษทางวินัยหรือให้ออกจากราชการของผู้บังคับบัญชาไม่เหมาะสมหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก.พ.ค. ก็มีอำนาจวินิจฉัยให้แก้ไขหรือยกเลิกคำสั่งลงโทษ และให้เยียวยาความเสียหายให้ผู้อุทธรณ์ หรือให้ดำเนินการอื่นใดเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ตามระเบียบที่ ก.พ.ค. กำหนดได้ (มาตรา 120) แต่หากเป็น พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 การอุทธรณ์ต้องอุทธรณ์ต่อ

ก.พ. ซึ่งที่มาของคณะกรรมการส่วนใหญ่ก็ยังยึดอยู่กับอำนาจของฝ่ายบริหาร(กรม.)อยู่ อีกทั้ง ก.พ.ก็ ทำหลายหน้าที่ซึ่งอาจมีประเด็นในเรื่องของการมีส่วนร่วมได้เสียได้ เป็นต้น

ทั้งนี้ กฎหมายยังป้องกันการมีส่วนร่วมได้เสียในการใช้อำนาจของ ก.พ.ค. ในกรณีที่ต้อง พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์โดยกำหนดไว้ในมาตรา 121 กล่าวคือ หากมีกรณีดังต่อไปนี้ กรรมการ วินิจฉัยอุทธรณ์อาจถูกคัดค้านได้

1. กรรมการฯ รู้เห็นเหตุการณ์ในการกระทำผิดวินัยที่ผู้อุทธรณ์ถูกลงโทษหรือถูกสั่งให้ ออกจากราชการ
2. กรรมการมีส่วนร่วมได้เสียในการกระทำผิดวินัยที่ผู้อุทธรณ์ถูกลงโทษหรือถูกสั่งให้ ออกจากราชการ
3. มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้อุทธรณ์
4. เป็นผู้ถูกกล่าวหา หรือเป็นหรือเคยเป็นผู้บังคับบัญชาผู้สั่งลงโทษหรือสั่งให้ ออกจาก ราชการ
5. เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัยหรือการสั่งให้ ออกจากราชการที่ผู้ อุทธรณ์ถูกลงโทษหรือถูกสั่งให้ ออกจากราชการ
6. มีความเกี่ยวพันทางเครือญาติหรือทางการสมรสกับบุคคลตาม 1,2,3,4, อันอาจ ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้อุทธรณ์

โดยกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ (ก.พ.ค.หรือผู้ได้รับมอบหมาย) ที่มีกรณีตาม 1-6 ต้อง แจ้งต่อประธาน ก.พ.ค. และต้องถอนตัวจากการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าว

แต่หากว่าข้าราชการผู้ที่ถูกอุทธรณ์ยังไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของ ก.พ.ค. กฎหมายยังให้ สิทธิภาคีไปฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุดได้อีก โดยกำหนดระยะเวลาให้ฟ้องคดีภายในเก้าสิบวันนับ แแต่วันที่ทราบหรือถือว่าทราบคำวินิจฉัยของ ก.พ.ค. (มาตรา 116 วรรค 2)

1.2 การร้องทุกข์

กรณีข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีความคับข้องใจอันเกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ ปฏิบัติต่อตนของผู้บังคับบัญชา และเป็นกรณีที่ไม่ว่าจะอุทธรณ์ได้ตามที่กล่าวมาข้างต้น ข้าราชการผู้ นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังต่อไปนี้

การร้องทุกข์ที่เกิดจากผู้บังคับบัญชา ให้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้น ไปตามลำดับ

แต่การร้องทุกข์ที่เกิดจากหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชา หรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือต่อรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง รัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือนายกรัฐมนตรีให้ร้องทุกข์ต่อ ก.พ.ค.

เมื่อ ก.พ.ค. ได้พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ประการใดแล้ว ให้หัวหน้าส่วนราชการ ระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือต่อ รัฐมนตรี ปลัดกระทรวง รัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือนายกรัฐมนตรี แล้วแต่กรณีดำเนินการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของ ก.พ.ค.

ซึ่งหากพิจารณาแล้วเรื่องที่จะร้องทุกข์ต่อ ก.พ.ค. ได้ต้องเป็นกรณีต้นเหตุเกิดจากการกระทำของผู้บังคับบัญชาสูงสุดของส่วนราชการนั้น ได้แก่ ต้นเหตุเกิดจากการกระทำของ ปลัดกระทรวง รัฐมนตรี หรือนายกรัฐมนตรี จึงจะสามารถร้องทุกข์ไปยัง ก.พ.ค. ได้ เว้นเสียแต่ว่า ถ้ากรมนั้นเป็นส่วนราชการไม่สังกัดกระทรวงใดแต่อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรีหรือ รัฐมนตรี อย่างนี้ถ้าการกระทำของอธิบดีกรมนั้นเป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ก็สามารถร้องทุกข์ไปยัง ก.พ.ค. ได้เช่นกัน

ส่วนผู้มีสิทธิร้องทุกข์ไม่จำกัดว่าต้องเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญระดับใด ทุกคนมีสิทธิร้องทุกข์ต่อ ก.พ.ค. ได้หากต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์เกิดจากการกระทำของบุคคลที่กล่าวข้างต้น แต่หากไม่ใช่เกิดจากการกระทำของบุคคลดังกล่าวก็ต้องร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาเหนือชั้นของผู้ เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ตามลำดับไป

ซึ่งแต่เดิมอำนาจส่วนนี้จะเป็นอำนาจของ ก.พ.ตาม พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535

1.3 การคุ้มครองระบบคุณธรรม

ในกรณีที่ ก.พ.ค. เห็นว่ากฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใดที่ออกตามพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน และมุ่งหมายให้ใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่สอดคล้องกับหลักการของ ระบบคุณธรรมในเรื่องดังต่อไปนี้ (ที่ระบุไว้ในมาตรา 42) คือ

1. การรับบุคคลเพื่อบรรจุเข้ารับราชการและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ต้องคำนึงถึง ความรู้ ความสามารถของบุคคล ความเสมอภาค ความเป็นธรรม และประโยชน์ของทางราชการ
 2. การบริหารทรัพยากรบุคคล ต้องคำนึงถึงผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพของ องค์กรและลักษณะของงาน โดยไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม
 3. การพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่ง และการให้ประโยชน์อื่นแก่ ข้าราชการต้องเป็นไปอย่างเป็นธรรมโดยพิจารณาจากผลงาน ศักยภาพ และความประพฤติ และจะ นำความคิดเห็นทางการเมืองหรือสังกัดพรรคการเมืองมาประกอบการพิจารณาไม่ได้
 4. การบริหารทรัพยากรบุคคลต้องมีความเป็นกลางทางการเมือง
- กฎหมายกำหนดให้อำนาจ ก.พ.ค. แจ่งให้หน่วยงานหรือผู้ออกกฎ ระเบียบ หรือ คำสั่งดังกล่าวทราบ เพื่อดำเนินการแก้ไข หรือยกเลิกตามควรแก่กรณี

2. องค์การบริหารงานบุคคลของข้าราชการฝ่ายรัฐสภาปัจจุบัน

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2518 เป็นบทบัญญัติที่ใช้เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ซึ่งมี 2 ประเภท²⁷ คือ

1. ข้าราชการรัฐสภาสามัญ ได้แก่ ผู้ซึ่งรับราชการในตำแหน่งประจำ โดยได้รับเงินเดือนในอัตราสามัญ และได้รับแต่งตั้งตามที่บัญญัติไว้ในหมวด 3 ของพระราชบัญญัตินี้ และ
2. ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง ได้แก่ ผู้ซึ่งรับราชการในตำแหน่งการเมืองของรัฐสภา

โดยแบ่งเนื้อหาของกฎหมายออกเป็น 5 หมวดหลัก คือ

หมวดที่ 1 กล่าวถึง คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา

หมวดที่ 2 กล่าวถึง บททั่วไป

หมวดที่ 3 กล่าวถึง ข้าราชการรัฐสภาสามัญ

หมวดที่ 4 กล่าวถึง ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง

หมวดที่ 5 กล่าวถึง บทเฉพาะกาล

ซึ่งการบริหารงานบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการรัฐสภาสามัญ มาตรา 20 กำหนดให้ “การกำหนดตำแหน่ง การให้รับเงินเดือนและการให้ได้รับเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการรัฐสภาสามัญ ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการพลเรือนสามัญ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ คำว่า “ก.พ.” ให้หมายถึง ก.ร. และคำว่า “ส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม และมีหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี” ให้หมายถึงส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม และมีหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภา หรือประธานสภาผู้แทนราษฎร แล้วแต่กรณี”

มาตรา 21 วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “อัตราเงินเดือนและอัตราเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการรัฐสภา ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอัตราเงินเดือนและอัตราเงินประจำตำแหน่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ คำว่า “ก.พ.” ให้หมายถึง ก.ร. และคำว่า “ส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม และมีหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี” ให้หมายถึงส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม และมีหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบ

²⁷ มาตรา 15 แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2518

ในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภา หรือประธานสภาผู้แทนราษฎรแล้วแต่กรณี”

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่า การบริหารงานบุคคลของข้าราชการรัฐสภาสามัญ ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานบุคคล ก็คือ คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ซึ่งเรียกโดยย่อว่า “ก.ร.” ซึ่งในพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้ ก.ร. ทำหน้าที่ ก.พ. ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ซึ่งนำมาใช้บังคับโดยอนุโลม ดังนั้นการกำหนดตำแหน่ง การให้รับเงินเดือน รวมทั้งการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล ที่ไม่ได้กำหนดไว้โดยเฉพาะในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ.2518 จึงต้องนำพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 (ปัจจุบัน 2551) มาใช้บังคับ โดยให้อำนาจหน้าที่ของ ก.พ. เป็นอำนาจหน้าที่ของ ก.ร.

ดังนั้น คุณสมบัติ และที่มาของ ก.ร. จึงมีความสำคัญที่กฎหมายต้องกำหนดไว้ เพื่อความเหมาะสม และมีมาตรฐานในด้านความรู้ ความสามารถ คุณวุฒิ การทำงาน ประสิทธิภาพในการบริหารงานบุคคลในระดับที่ไม่ควรจะต่ำกว่า ก.พ. โดยคุณสมบัติดังกล่าว ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2518 มาตรา 6 ถึง มาตรา 10 โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา เรียกโดยย่อว่า “ก.ร.” ประกอบด้วยประธานรัฐสภาเป็นประธานกรรมการ รองประธานรัฐสภาเป็นรองประธานกรรมการ เลขาธิการ ก.พ. เลขาธิการวุฒิสภา เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐสภาเลือกมีจำนวนไม่เกินแปดคน เป็นกรรมการ ในกรณีที่มีสองสภา ให้แต่ละสภาเลือกสภาละไม่เกินสี่คน

โดยให้ประธานรัฐสภาแต่งตั้งเลขาธิการวุฒิสภาหรือเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรคนใดคนหนึ่งเป็นเลขานุการ ก.ร.²⁸

ซึ่งกฎหมายได้กำหนดคุณสมบัติและต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามของกรรมการ ก.ร. ผู้ทรงคุณวุฒิไว้ดังนี้

1. เคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือตำแหน่งเทียบเท่ามาแล้ว หรือเคยดำรงตำแหน่งกรรมการข้าราชการประเภทใดประเภทหนึ่งมาแล้ว

2. ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ข้าราชการการเมือง ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง สมาชิกรัฐสภา กรรมการพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง

ซึ่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 3 ปี²⁹

²⁸ มาตรา 6 พ.ร.บ.เดียวกัน

²⁹ มาตรา 7 และ 8 พ.ร.บ.เดียวกัน

3. องค์การบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจปัจจุบัน

การบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจ ณ ปัจจุบัน เป็นไปตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 ซึ่งเป็นกฎหมายที่บัญญัติออกมาภายหลัง พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 และแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 3 (ครั้งสุดท้าย) พ.ศ. 2538 แต่บัญญัติออกมา ก่อนที่จะมีการปรับปรุงโครงสร้างองค์การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่ปัจจุบัน ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551

โดยพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 กำหนดให้มีองค์กรเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจ 2 องค์กร คือ

1. คณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “ก.ต.ช.” (มาตรา 16,17)
2. คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ เรียกโดยย่อว่า “ก.ตร. (มาตรา 30)

ก.ต.ช.มีอำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจที่สำคัญ ดังนี้

1. กำหนดนโยบายการบริหารราชการตำรวจ และกำกับดูแลสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้ปฏิบัติตาม นโยบาย ระเบียบแบบแผน มติคณะรัฐมนตรี และกฎหมาย (มาตรา 16)
2. ออกระเบียบ ประกาศ หรือมีมติในเรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารราชการตำรวจและวิธีปฏิบัติราชการของข้าราชการตำรวจ ให้เป็นไปตามแบบแผนและนโยบายที่ ก.ต.ช.กำหนด (มาตรา 18 (1)) และตรวจสอบการปฏิบัติตามนโยบาย การบริหารราชการตำรวจให้เป็นไปตามกฎหมาย (มาตรา 18(6))

ทั้งนี้ นโยบายตาม 1) และระเบียบ ประกาศหรือมติตาม 2) ของ ก.ต.ช. มีสภาพเป็นกรอบบังคับให้ ก.ตร. ต้องกำหนดนโยบายและมาตรฐานการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจและจัดระบบราชการตำรวจฯ ให้เป็นไปตามนโยบายและระเบียบ ประกาศหรือมติ ก.ต.ช. ดังกล่าวด้วย

3. พิจารณาดำเนินการคัดเลือกข้าราชการตำรวจเพื่อดำเนินการแต่งตั้งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอ (มาตรา 18(3))

ส่วน ก.ตร. มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจที่สำคัญ ดังนี้

1. กำหนดนโยบายและมาตรฐานการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจและจัดระบบราชการตำรวจ รวมตลอดทั้งการอบรมและพัฒนาข้าราชการตำรวจ ในกรณีหาก ก.ต.ช.ได้

กำหนดระเบียบแบบแผนและนโยบายไว้เป็นการทั่วไป การกำหนดในเรื่องดังกล่าวของ ก.ตร. ต้องสอดคล้องกับ ระเบียบแบบแผนและนโยบายของ ก.ต.ช. และให้ ก.ตร. แจ้งการดำเนินการนั้นให้ ก.ต.ช. ทราบด้วย

2. ออกกฎ ก.ตร. ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ประกาศ หรือมีมติเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

3. กำกับดูแล ตรวจสอบ และแนะนำ เพื่อให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกระเบียบให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ รายงานเกี่ยวกับการสอบ การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน การดำเนินการทางวินัย การออกจากราชการและการปฏิบัติการอื่นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้

4. รายงานคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาปรับปรุงเงินเดือน เงินประจำตำแหน่งเงินเพิ่มค่าครองชีพ สวัสดิการ หรือประโยชน์อื่นที่นอกเหนือสำหรับข้าราชการตำรวจให้เหมาะสม

5. กำหนดชั้นยศที่ควรบรรจุแต่งตั้งและอัตราเงินเดือนที่ควรได้รับสำหรับวุฒิปริญญา หรือประกาศนียบัตรต่างๆ

6. กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้

7. พิจารณานุมัติแก้ไขทะเบียนประวัติเกี่ยวกับวันเดือนปีเกิด และการควบคุมเกษียณอายุของข้าราชการตำรวจ

8. ในกรณีที่พิจารณาเห็นว่าปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่เหมาะสมหรือไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีมติสั่งการให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติปฏิบัติการให้ถูกต้องเหมาะสม ถ้าสำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่ปฏิบัติการตามมติดังกล่าวให้รายงานต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและสั่งการต่อไป

9. แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามที่ ก.ตร. มอบหมาย

10. ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในมาตราอื่นแห่งพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น เช่น

10.1 รักษาความเที่ยงธรรมในการแต่งตั้งและโยกย้ายข้าราชการตำรวจ โดยให้ก.ตร. สามารถออกกฎ ก.ตร. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งและโยกย้ายข้าราชการตำรวจไว้ให้ชัดเจนแน่นอนได้ (มาตรา 33)

10.2 การพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์การลงโทษทางวินัยของข้าราชการตำรวจ (มาตรา 105)

10.3 การพิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์ของข้าราชการตำรวจ (มาตรา 106)

10.4 การกำหนดตำแหน่งให้พนักงานสอบสวน ได้รับเงินเพิ่ม (มาตรา 46)

10.5 การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกหรือการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุ แต่งตั้งและการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการตำรวจ (มาตรา 41,50)

10.6 กำหนดตำแหน่ง จำนวน และคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง ของ ข้าราชการตำรวจ โดยคำนึงถึงลักษณะหน้าที่และความรับผิดชอบ ปริมาณและคุณภาพของงาน แต่ หนึ่งนี้ จำนวนตำแหน่งผู้บังคับการ พนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญพิเศษ หรือตำแหน่งเทียบเท่าขึ้นไป ในส่วนราชการต่างๆ ต้องได้รับความเห็นชอบจาก ก.ต.ช. ก่อน เป็นต้น

ดังนั้น เมื่อพิจารณาอำนาจหน้าที่ของ ก.ต.ช. และก.ตร. แล้วจะเห็นว่ามีความสำคัญต่อ การบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจเป็นอย่างมาก ซึ่งการทำหน้าที่ดังกล่าวต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆ เป็นอย่างสูง ดังนั้น คุณสมบัติ วิธีการ ให้ได้มาซึ่งบุคคลที่ จะมาทำหน้าที่ในฐานะ ก.ต.ช. และ ก.ตร. จึงมีความสำคัญ ซึ่งกฎหมายควรต้องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการในการได้มาซึ่งตัวกรรมการ และคุณสมบัติของกรรมการไว้เป็นการทั่วไป เหมือนเช่น การ ได้มาซึ่งตัวกรรมการขององค์การบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเภทอื่นๆ ด้วย ซึ่งหากพิจารณา ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 แล้ว สามารถสรุปที่มาและคุณสมบัติของ ก.ต.ช. และ ก.ตร. ได้ดังนี้

ก.ต.ช. (มาตรา 17) ประกอบด้วย

1. นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม เลขานุการสภา ความมั่นคงแห่งชาติและผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง
2. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คน ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคล ซึ่งได้รับการสรรหาโดยกรรมการตาม (1)

ให้ประธานกรรมการ โดยคำแนะนำของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ แต่งตั้งข้าราชการ ตำรวจยศพลตำรวจโทขึ้นไปคนหนึ่งเป็นเลขานุการ ก.ต.ช. และแต่งตั้งข้าราชการตำรวจยศพล ตำรวจตรีขึ้นไปจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ ก.ต.ช.

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (2) ให้เป็นไปตามที่กำหนด ในระเบียบ ก.ต.ช.

ให้นายกรัฐมนตรีประกาศรายชื่อกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติผู้ทรงคุณวุฒิในราช กิจจานุเบกษา

ทั้งนี้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ต้องมีความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ในด้านกฎหมาย การงบประมาณ การพัฒนาองค์กร การวางแผน หรือการบริหารและจัดการ (มาตรา 11) และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ (มาตรา 20)

1. มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
 2. มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์
 3. ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือเป็นที่ปรึกษาของข้าราชการการเมืองหรือของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาไม่ว่าจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม
 4. ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดๆ ในพรรคการเมือง
 5. ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ คนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
 6. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
 7. ไม่เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
 8. ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ
 9. ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะรื้อรายผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ
 10. ไม่เป็นกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันนั้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท
- โดยมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้ (มาตรา 21)

ก.ตร. ประกอบด้วย (มาตรา 30)

1. นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการข้าราชการตำรวจ เลขาธิการ ก.พ. ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ จเรตำรวจแห่งชาติ และรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นกรรมการข้าราชการตำรวจโดยตำแหน่ง
2. กรรมการข้าราชการตำรวจผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากผู้ซึ่งได้รับการเลือกตามมาตรา 35 ดังต่อไปนี้

(ก) ผู้ซึ่งเคยรับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ ในตำแหน่งตั้งแต่ผู้บัญชาการ หรือเทียบผู้บัญชาการขึ้นไปจำนวนห้าคน แต่ต้องเป็นผู้ซึ่งพ้นจากความเป็นข้าราชการตำรวจไปแล้วเกินหนึ่งปี

(ข) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่เป็นข้าราชการตำรวจจำนวนหกคน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในสาขานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ อาชญวิทยาและงานยุติธรรม หรือสาขาอื่นตามที่ ก.ตร. กำหนด สาขาละไม่เกินหนึ่งคน เว้นแต่ในกรณีที่มิรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติซึ่งเป็นกรรมการข้าราชการตำรวจตาม (1) เพิ่มขึ้น ก็ให้มีกรรมการข้าราชการตำรวจผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอีกตามจำนวนของรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติที่เพิ่มขึ้นนั้น

บุคคลซึ่งเคยเป็นข้าราชการตำรวจ หากได้พ้นจากความเป็นข้าราชการตำรวจไปแล้วเกินสิบปีและมีอายุไม่เกินหกสิบห้าปี อาจได้รับการสรรหาเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (2) (ข) ได้แต่ต้องมีจำนวนไม่เกินหนึ่งคน

ให้ผู้บัญชาการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจเป็นเลขานุการ ก.ตร. และรองผู้บัญชาการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจเป็นผู้ช่วยเลขานุการ ก.ตร. ให้นายกรัฐมนตรีประกาศรายชื่อกรรมการข้าราชการตำรวจผู้ทรงคุณวุฒิในราชกิจจานุเบกษา

โดย ก.ตร. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 20 (เช่นเดียวกับ ก.ต.ช.ผู้ทรงคุณวุฒิ) และต้องไม่เป็นข้าราชการหรือกลับเข้ารับราชการสำหรับกรรมการข้าราชการตำรวจผู้ทรงคุณวุฒิตาม (2) (ก) และต้องไม่เป็นข้าราชการตำรวจ สำหรับกรรมการข้าราชการตำรวจผู้ทรงคุณวุฒิตาม (2) (ข)

ทั้งนี้มิใช่ข้อห้ามกรรมการใน ก.ตร. จะเป็นกรรมการใน ก.ต.ช. ไม่ได้ ยกเว้นนายกรัฐมนตรี และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (มาตรา 33) เท่านั้น

3.1 การอุทธรณ์การลงโทษทางวินัยของข้าราชการตำรวจ

หากมีกรณีที่ข้าราชการตำรวจผู้ใดถูกสั่งลงโทษหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการ ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 กำหนดให้สิทธิข้าราชการตำรวจผู้นั้นสามารถใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งลงโทษนั้นได้ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้ (มาตรา 105)

1. กรณีถูกสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ทัณฑกรรม กักขัง กักขัง หรือตัดเงินเดือนให้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงโทษ แต่ในกรณีที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นผู้สั่งลงโทษ ให้อุทธรณ์ต่อ ก.ตร.

2. กรณีถูกสั่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออก หรือถูกสั่งให้ออกจากราชการ ให้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อ ก.ตร.

การอุทธรณ์ตาม (1) และ (2) ให้อุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง ระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ตาม (1) และ (2) ให้พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นตามที่กำหนดในระเบียบ ก.ตร. ที่ทำให้การพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ก็ให้ขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกินสองครั้ง โดยแต่ละครั้งจะต้องไม่เกินหกสิบวัน

โดยหลักเกณฑ์และวิธีการอุทธรณ์ และการพิจารณาอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามที่กำหนด ในกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ.2547

3.2 การร้องทุกข์ของข้าราชการตำรวจ

กรณีที่ข้าราชการตำรวจผู้ใดเห็นว่าผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อตนโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติต่อตนให้ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย หรือเกิดจากการปฏิบัติโดยมิชอบของผู้บังคับบัญชาต่อตน ผู้นั้นอาจร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาหรือ ก.ตร. แล้วแต่กรณีเพื่อขอให้แก้ไขได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่มีสิทธิอุทธรณ์อยู่แล้ว ให้ใช้สิทธิอุทธรณ์ตามที่กำหนดไว้ดังกล่าวข้างต้น

โดยหลักเกณฑ์และวิธีการร้องทุกข์ เหตุแห่งการร้องทุกข์ และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการร้องทุกข์ พ.ศ. 2547

4. องค์การบริหารงานบุคคลของข้าราชการกรุงเทพมหานครปัจจุบัน

ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 กำหนดให้มีคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร เรียกโดยย่อว่า “ก.ก.” ทำหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

1. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยซึ่งได้รับมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ
2. กรรมการ โดยตำแหน่ง ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงมหาดไทย เลขาธิการ ก.พ. เลขาธิการ ก.ค. และอธิบดีกรมบัญชีกลาง
3. กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนกรุงเทพมหานครจำนวนห้าคน โดยประกอบด้วยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้แทนข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ ซึ่งคัดเลือกกันเองจำนวนสองคน และผู้แทนข้าราชการกรุงเทพมหานครซึ่งคัดเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน
4. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนห้าคน ซึ่งกรรมการตาม (1) (2) และ (3) ประชุมร่วมกันคัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารงานส่วนท้องถิ่น ด้านการ

บริหารงานบุคคล ด้านระบบราชการ ด้านบริหารและการจัดการ หรือด้านอื่นที่จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานบุคคลของกรุงเทพมหานคร

ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครดำเนินการให้ข้าราชการกรุงเทพมหานครคัดเลือกตนเองเป็นผู้แทนกรุงเทพมหานคร

ให้หัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครเป็นเลขานุการ ก.ก.³⁰

ซึ่งคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการ ก.ก. ผู้ทรงคุณวุฒิ นอกจากจะต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารงานส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านระบบราชการ ด้านบริหารและการจัดการ หรือด้านอื่นที่จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานบุคคลของกรุงเทพมหานคร ตามมาตรา 15 แล้ว ยังต้องมีคุณสมบัติ³¹ ดังนี้

1. มีสัญชาติไทย
2. มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์
3. ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ
4. ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5. ไม่เป็นข้าราชการการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

6. ไม่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

7. ไม่เป็นเจ้าหน้าที่หรือผู้มีตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมือง

กรรมการ ก.ก. ซึ่งเป็นผู้แทนข้าราชการกรุงเทพมหานครและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับคัดเลือกอีกได้³²

โดย ก.ก. มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการกรุงเทพมหานคร³³ ดังนี้

1. เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับนโยบายการบริหารงานบุคคลและจัดระบบราชการกรุงเทพมหานคร

2. ออกกฎ ก.ก. ช้อบังคับ หรือระเบียบ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่นที่พระราชบัญญัตินี้ให้นำมาใช้บังคับ กฎ ก.ก. เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

³⁰ มาตรา 15 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528

³¹ มาตรา 16 พ.ร.บ.เดียวกัน

³² มาตรา 17 พ.ร.บ. เดียวกัน

³³ มาตรา 21 พ.ร.บ. เดียวกัน

3. ดีความและวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ มติ ก.ก. เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้วให้มีผลใช้บังคับได้

4. ควบคุม ดูแล ตรวจสอบ แนะนำและชี้แจงเพื่อให้ส่วนราชการในสังกัด กรุงเทพมหานคร ปฏิบัติกรตามพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้ให้มีอำนาจเรียกเอกสารและหลักฐาน จากส่วนราชการ การพาณิชย์หรือสหการ ในสังกัดกรุงเทพมหานคร และให้ผู้แทนส่วนราชการ การพาณิชย์หรือสหการ ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ข้าราชการกรุงเทพมหานคร ลูกจ้าง กรุงเทพมหานคร หรือบุคคลใดๆ มาชี้แจงข้อเท็จจริงได้

5. จัดสอบแข่งขันเพื่อรับทุนของกรุงเทพมหานครในการศึกษา ฝึกอบรมหรือดูงาน ตามความต้องการของกรุงเทพมหานคร

6. กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

7. รักษาทะเบียนประวัติของข้าราชการกรุงเทพมหานคร

8. ปฏิบัติการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายอื่น

และนอกจากอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้แล้ว ในเรื่องการบริหารงาน บุคคลของข้าราชการกรุงเทพมหานคร ยังให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้ บังคับแก่ข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ และกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูมาใช้บังคับ แก่ข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร โดยอนุโลม³⁴ด้วย

โดยในกรณีที่นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับแก่ข้าราชการ กรุงเทพมหานคร และในกรณีที่นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูมาใช้บังคับแก่ข้าราชการ ครูกรุงเทพมหานคร ให้อำนาจหน้าที่ของ ก.พ. และ ก.ก. เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ข้าราชการกรุงเทพมหานคร (ก.ก.) อำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีเป็นอำนาจหน้าที่ของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่า ราชการกรุงเทพมหานคร อำนาจหน้าที่ของปลัดกระทรวงเป็นอำนาจหน้าที่ของปลัด กรุงเทพมหานคร อำนาจหน้าที่ของอธิบดีเป็นอำนาจหน้าที่ของปลัดกรุงเทพมหานครหรือ ผู้อำนวยการสำนัก แล้วแต่กรณี เว้นแต่อำนาจหน้าที่ของผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามที่กำหนดไว้ใน กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้สั่งบรรจุตามกฎหมายนี้ (มาตรา 28)

³⁴ มาตรา 8 พ.ร.บ.เดียวกัน

บทที่ 4

องค์กรบริหารงานบุคคลของข้าราชการในต่างประเทศ

1. องค์กรบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเทศอังกฤษ

การบริหารงานบุคคลของข้าราชการในประเทศอังกฤษ จะมีคณะกรรมการที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล 2 ประเภท คือ

1.1 คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (Civil Service Commissioners)³⁵ ซึ่งเดิมนั้น จะมีสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน หรือ The Civil Service Commission ที่ได้รับการก่อตั้งมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1855³⁶ โดยมีหน้าที่ที่ทั้งปวงที่เกี่ยวกับการคัดเลือกบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งในหน้าที่ราชการซึ่งต้องกระทำโดยยึดถือระบบคุณธรรม (Merit System) และต้องอยู่บนพื้นฐานของการแข่งขันที่เปิดเผยและยุติธรรม จนกระทั่งถึงปี ค.ศ. 1995 ที่ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (Civil Service Commissioner) ได้รับมอบหมายให้มีการเพิ่มขึ้นในการได้สวนและวินิจฉัยอุทธรณ์ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องธรรมเนียมปฏิบัติ (Propriety) และความผิด (Conscience) ของข้าราชการในกรณีที่ไม่อาจแก้ไขได้ด้วยกระบวนการภายในองค์กรนั่นเองและมีการส่งเรื่องมายังคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน นั้นจะได้รับแต่งตั้งโดยตรงจากประมุขของรัฐ โดยพระบรมราชโองการตามคำแนะนำของคณะองคมนตรี (by Order in Council) ปัจจุบันมีจำนวน 15 คน โดยมี The First Commissioner เป็นหัวหน้า ซึ่งเป็นตำแหน่งเทียบเท่ารองปลัดกระทรวง (Deputy Secretary) กรรมการข้าราชการพลเรือน จึงเป็นอิสระจากรัฐมนตรีเพราะไม่ได้รับการแต่งตั้งเช่นข้าราชการพลเรือนธรรมดา แต่ในส่วนของเจ้าหน้าที่อื่นในสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนนั้นจะถือเป็นข้าราชการและถึงแม้จะเป็นองค์กรที่มีความเป็นอิสระแต่ในส่วน

³⁵ [http:// www.cabinet-office.gov.uk/civilservice/managementcode/csmc.pdf](http://www.cabinet-office.gov.uk/civilservice/managementcode/csmc.pdf) อ้างโดย อุดม รัฐอมฤต และคณะ รายงานการวิจัยโครงการปฏิรูประบบวินัย อุทธรณ์และร้องทุกข์เจ้าหน้าที่ของรัฐ กรุงเทพมหานคร สำนักงาน ก.พ. (2545 เล่ม 1 หน้า 38

³⁶ Drewry,Gavin and Butcher,Tony. The Civil Service Today,2ed ; อ้างโดยคณะเดียวกัน

ของงบประมาณนั้นเป็นเช่นเดียวกับหน่วยงานราชการอื่นของรัฐ คืออยู่ในงบประมาณรายจ่ายประจำปีซึ่งต้องได้รับการอนุมัติจากรัฐสภา³⁷

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนอำนาจหน้าที่ ตามที่ The Civil Management Code นั้น กำหนดให้ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน รับผิดชอบต่อกระบวนการคัดเลือกบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งในงานราชการ (Civil Service) โดย

1. จะต้องรักษาไว้ซึ่งหลักการคัดเลือกบุคคลตามระบบคุณธรรมบนพื้นฐานของการแข่งขันที่เปิดเผยมและยุติธรรม

2. จะต้องบัญญัติและจัดพิมพ์ Recruitment Code บนหลักของความเอาใจใส่และให้คำอธิบายโดยละเอียด รวมทั้งแสดงสภาพที่เป็นข้อยกเว้นต่างๆ ภายใต้มติของคณะกรรมการด้วย

3. สามารถที่จะตรวจสอบทั้งนโยบายและการปฏิบัติในระบบการรับบุคคลเข้ารับราชการของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ และหน่วยงานอื่นของรัฐ (Agencies) เพื่อให้แน่ใจว่า Recruitment Code นั้น ได้รับการปฏิบัติตาม

4. อาจกำหนดให้องค์กรที่ได้รับแต่งตั้งบุคคลนั้นจัดทำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการรับบุคคลเข้ารับราชการ

5. อาจทำการไต่สวนและวินิจฉัยอุทธรณ์ตาม Civil Service Code และเพื่อการนี้ คณะกรรมการอาจดำเนินการต่อไปนี้ได้

1. ออกระเบียบต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาเอง หรือ

2. เรียกร้องให้ความในกรณีอุทธรณ์ใดๆ หรือเพื่อการสอบสวนในอุทธรณ์ใดๆ จัดเตรียมข้อมูลและความช่วยเหลืออื่นๆ ที่ Commissioner เห็นว่าจำเป็นและเหมาะสม และ

3. ให้คำแนะนำ (Recommendation) ต่างๆ

นอกจากนี้จะต้องจัดทำงบประมาณประจำปีเพื่อถวายรายงานแก่ประมุขของรัฐ และจัดพิมพ์เผยแพร่แก่สาธารณะ

1.2. คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ข้าราชการพลเรือน (The Civil Service Appeal Board)

คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ข้าราชการพลเรือน เป็นองค์กรอิสระที่ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1971 โดยการดำเนินการของสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (Cabinet Office) โดยคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ข้าราชการพลเรือน ประกอบด้วย คณะบุคคลอันได้แก่ ประธาน (Chairman) หรือผู้ที่รักษาการแทนประธาน (Deputy Chairman) และสมาชิกอีก 2 คน ซึ่งคนหนึ่งมา

³⁷ เรื่องเดียวกัน

จาก Official Side Panel และอีกท่านจาก Trade Union Panel โดยที่กรรมการทั้งหมดยกเว้นประธาน นั้นจะคัดเลือกจากข้าราชการบำนาญที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานบุคคลมาเป็นเวลานานใน หน่วยงานราชการ หรือในด้านการดำเนินกิจการของ Trade Union และตามนโยบายของสำนักงาน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี (Cabinet Office) ส่วนประธานกรรมการนั้นจะแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมาก ด้วยประสบการณ์ในการบริหารงานบุคคลในภาคเอกชน เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเป็นอิสระของ คณะกรรมการ โดยจะได้รับการคัดเลือกและเสนอชื่อมาจาก Council of Civil Service Union หรือ จากหน่วยงานราชการและหน่วยงานอื่นที่รัฐตั้งขึ้น สำหรับกรรมการส่วนของหน่วยราชการ ปกติ แล้วคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจะมีวาระ 3 ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งได้อีกวาระหนึ่ง 3 ปี แต่รวมแล้วต้องไม่เกินกว่า 2 วาระ

คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ข้าราชการพลเรือนจะมีหน้าที่ไต่สวนพิจารณาคำร้อง อุทธรณ์ ในกรณีต่อไปนี้

1. การปฏิเสธไม่ยอมให้เข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมือง
2. การตัดสิทธิที่จะได้รับบำเหน็จบำนาญ
- 3) การให้ออกและการเกษียณก่อนกำหนด
- 4) การไม่จ่ายค่าชดเชยหรือจ่ายค่าชดเชยน้อยกว่าที่ข้าราชการควรได้รับในมูลเหตุที่ เกี่ยวกับความไร้ประสิทธิภาพ

ซึ่งภายหลังจากที่คณะกรรมการได้ทำการวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว ก็อาจมีคำวินิจฉัยซึ่ง จำแนกได้เป็น 2 กรณี

กรณีแรก หากคณะกรรมการได้ไต่สวนอุทธรณ์แล้ว มีข้อสรุปเป็นคำวินิจฉัยว่าการให้ออกในกรณีนั้นยุติธรรมดีแล้ว ก็เป็นอันจบสิ้นกระบวนการของคณะกรรมการฯ

กรณีที่สอง หากคณะกรรมการตัดสินว่าการให้ออกจากงานนั้นไม่เป็นธรรม ก็สามารถสั่งให้มีการเยียวยาความเสียหายได้ 2 รูปแบบ คือ

1) ทำคำแนะนำ (Recommendation) ให้หน่วยงานราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐนั้น รับบุคคลนั้นกลับเข้ารับราชการดังเดิม แต่หากหน่วยงานดังกล่าวไม่อาจรับบุคคลดังกล่าวเข้ารับ ราชการดังเดิมได้ ก็อาจกำหนดค่าเสียหายซึ่งหน่วยงานดังกล่าวต้องชดใช้ให้

2) หากคณะกรรมการเห็นว่าการให้บุคคลดังกล่าวเข้ารับราชการดังเดิมนั้นไม่ เหมาะสม ก็อาจกำหนดให้มีการชดใช้ค่าเสียหายให้แทน เช่นเดียวกับกรณีที่บุคคลนั้นต้องการที่จะ ให้มีการชดใช้ค่าเสียหายมากกว่าการกลับเข้ารับราชการ

2. องค์การบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเทศออสเตรเลีย

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนแห่งออสเตรเลีย (The Australian Public Service Commission –APS) ตั้งขึ้นครั้งแรกเมื่อวันที่ 5 เมษายน ค.ศ.1902 มีชื่อเรียกว่า Public Service Commission และเมื่อปี ค.ศ.1999 คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนของออสเตรเลียได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามกฎหมาย The Public Service Act 1999 โดยเปลี่ยนชื่อมาเป็น Public Service and Merit Protection Commission และครั้งล่าสุดเมื่อเดือน มิถุนายน ค.ศ.2002 ได้เปลี่ยนชื่ออีกครั้งเป็น The Australian Public Service Commission (APS) ซึ่งอยู่ในกำกับของ Department of the Prime Minister and Cabinet Portfolio ประกอบด้วยคณะกรรมการ 2 คณะ³⁸ คือ

1. คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (Public Service Commissioner) หรือมนตรีว่าการราชการแผ่นดิน³⁹ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงที่แต่งตั้งโดยผู้สำเร็จราชการ (Governor-General) ตามข้อเสนอของคณะรัฐมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการ มีภารกิจหลักในการกำหนดนโยบายและทิศทางในการบริหารงานบุคคลสำหรับระบบข้าราชการของสหพันธ์ทั้งหมด การแต่งตั้งและหลักเกณฑ์การเลื่อนตำแหน่ง คุณสมบัติและมาตรฐานการรับบุคลากรเข้าสู่ระบบราชการ ระบบค่าตอบแทน การกำหนดและยุบเลิกตำแหน่ง การกำหนดค่านิยมและจรรยาบรรณของข้าราชการตลอดจนวางหลักเกณฑ์ทั่วๆไปเกี่ยวกับการบริหารงานข้าราชการในรูประเบียบข้อบังคับต่างๆ และงานอื่นๆ ดังนี้

- 1) ประเมินผลการสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่ดีในหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้หน่วยงานราชการได้รับความไว้วางใจจากประชาชน
- 2) ประเมินความเหมาะสมของระบบและวิธีการทำงานในหน่วยงาน ให้สอดคล้องกับจรรยาบรรณข้าราชการ
- 3) สนับสนุนค่านิยมของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนประเทศออสเตรเลียและจรรยาบรรณข้าราชการ
- 4) พัฒนา สนับสนุน ทบทวนและประเมินผลนโยบายการจ้างงานและการปฏิบัติงานของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนออสเตรเลีย
- 5) ให้ความสะดวกในการพัฒนา การบริหารทรัพยากรบุคคลของส่วนราชการอย่างต่อเนื่อง

³⁸ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 19 หน้า 2-39 ถึงหน้า 2-40

³⁹ สุรพล นิติไกรพจน์ การปฏิรูประบบราชการของออสเตรเลีย วารสารกฎหมายปกครอง หน้า 74-75

- 6) ให้ความร่วมมือและการสนับสนุนการฝึกอบรมและการพัฒนาสายอาชีพของข้าราชการพลเรือนออสเตรเลียอย่างทั่วถึง
- 7) เป็นผู้นำด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐ
- 8) ให้คำแนะนำและช่วยเหลือด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลแก่หน่วยงานราชการที่ร้องขอมา

2. คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (Merit Protection Commission) หรือมนตรีว่าการพิทักษ์ระบบคุณธรรม เป็นองค์กรกลุ่มที่มีหลักประกันความเป็นอิสระของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติพิทักษ์คุณธรรม โดยได้รับแต่งตั้งจากผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน โดยข้อเสนอของคณะรัฐมนตรี เช่นเดียวกันซึ่งประกอบด้วยประธานกรรมการที่ปฏิบัติงานเต็มเวลา 1 คน กรรมการที่ไม่ต้องปฏิบัติงานเต็มเวลา 4 คน และเลขาธิการซึ่งเรียกตำแหน่งว่า Merit Protection Commissioner ซึ่งปฏิบัติงานเต็มเวลา⁴⁰ คณะกรรมการชุดนี้ทำหน้าที่เป็นองค์กรควบคุมภายนอกในการตรวจสอบการตัดสินใจและการดำเนินการใดๆ ของรัฐที่จะกระทบต่อข้าราชการ การรักษาความเป็นธรรมและปกป้องระบบคุณธรรมในราชการทั้งในการคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการ การเลื่อนตำแหน่งหรือการให้พ้นจากตำแหน่งตลอดทั้งเป็นองค์กรอุทธรณ์สำหรับข้าราชการที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม และหน้าที่อื่นๆ ดังนี้

- 1) ใต้อำนาจรายงานที่ยื่นต่อ Merit Protection Commissioner (หรือต่อบุคคลอื่นที่ได้รับแต่งตั้งโดย Merit Protection Commissioner) ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 16
 - 2) ใต้อำนาจการกระทำที่ถูกกล่าวหาว่าฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ความประพฤติ (Code of Conduct) ที่กระทำโดยคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (Public Service Commission) และรายงานผลการสอบสวนต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร (Speaker of The House of Representatives) หรือ ประธานวุฒิสภา (President of the Senate)
 - 3) ใต้อำนาจการกระทำของข้าราชการ APS ตามคำสั่งของรัฐมนตรีที่ควบคุมดูแลการบริหารงานบุคคลภาครัฐ (Public Service Minister) และรายงานผลการสอบสวนนั้นต่อรัฐมนตรี
 - 4) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในกฎ ระเบียบอื่นๆ
- โดยทั้งคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมแห่งออสเตรเลียมี่วาระ 5 ปี ซึ่งเขตอำนาจการทำหน้าที่ทั้ง 2 คณะ จะครอบคลุมหน่วยงานของรัฐ

⁴⁰ เรื่องเดียวกัน

(Agency) ทั้งที่เป็นส่วนราชการ (Department) ที่เป็นหน่วยงานของรัฐสังกัดฝ่ายบริหาร และที่เป็นหน่วยงานของรัฐในสังกัดฝ่ายนิติบัญญัติ (Statutory Agency)⁴¹

การดำเนินการทางวินัยข้าราชการ

การดำเนินการทางวินัยข้าราชการของออสเตรเลีย แยกออกเป็น 2 กรณี คือ

1. กระบวนการลงโทษทางวินัยข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวง (Secretary of Department) มีขั้นตอนดังนี้

1) เมื่อได้รับการร้องเรียนหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าปลัดกระทรวงกระทำผิดวินัย รัฐมนตรีผู้กำกับดูแลหน่วยงานดังกล่าวอาจแจ้งข้อหาให้ปลัดกระทรวงผู้นั้นทราบ พร้อมทั้งมีคำสั่งพักราชการ ซึ่งในระหว่างพักราชการ ปลัดกระทรวงผู้ถูกกล่าวหาไม่มีสิทธิได้รับเงินค่าจ้าง เว้นแต่คณะกรรมการที่ปรึกษาการบริหารงานภาครัฐ หรือ Australian Public Service Management Advisory Board จะเห็นว่ามีความจำเป็นต้องจ่ายค่าจ้างให้ตามสมควรเพื่อให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้

2) เมื่อได้รับแจ้งข้อกล่าวหา ปลัดกระทรวงผู้ถูกกล่าวหาอาจยื่นคำให้การภายใน 7 วัน หรือภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนกำหนด คำให้การดังกล่าวอาจปฏิเสธข้อกล่าวหาทั้งหมดหรือแต่บางส่วนหรือจะยอมรับข้อกล่าวหาก็ได้

3) หากปลัดกระทรวงผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมรับข้อกล่าวหา คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ต้องเสนอให้ผู้สำเร็จราชการ (Governor – General) แต่งตั้งคณะกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริง (Board of Inquiry) ขึ้นเพื่อดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงในเรื่องที่กล่าวหาและรายงานผลการไต่สวนข้อเท็จจริงให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนทราบ โดยคณะกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงดังกล่าวประกอบด้วยประธานกรรมการ 1 คน และกรรมการอีก 2 คน

4) หากคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนพิจารณาผลการไต่สวนข้อเท็จจริงหรือคำให้การยอมรับข้อกล่าวหาของปลัดกระทรวงผู้ถูกกล่าวหาแล้วเห็นว่ามีมูล ก็ให้เสนอความเห็นต่อผู้สำเร็จราชการว่าควรลงโทษสถานใดสถานหนึ่ง

แต่หากเห็นว่าปลัดกระทรวงผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิด ก็เสนอความเห็นเช่นนั้นต่อผู้สำเร็จราชการ

อย่างไรก็ดี ก่อนที่จะเสนอความเห็นต่อผู้สำเร็จราชการดังกล่าว คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนต้องแจ้งผลการพิจารณาให้ปลัดกระทรวงผู้ถูกกล่าวหาทราบก่อนและต้องให้โอกาสเพียงพอที่ปลัดกระทรวงผู้ถูกกล่าวหาจะเสนอความเห็นแย้งต่อผู้สำเร็จราชการ

⁴¹ อุคม รัฐอมฤต และคณะ รายงานการวิจัยโครงการปฏิรูประบบวินัย อุทธรณ์และร้องทุกข์ เจ้าหน้าที่ของรัฐ กรุงเทพมหานคร สำนักงาน ก.พ. (2545) เล่ม 1 หน้า 55

หากคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนเสนอความเห็นว่าการลงโทษทางวินัยผู้สำเร็จราชการอาจใช้ดุลยพินิจที่จะไม่สั่งลงโทษปลัดกระทรวงผู้ถูกกล่าวหาได้ แต่จะต้องส่งคำชี้แจงเหตุผลที่ไม่สั่งลงโทษทางวินัยแก่ปลัดกระทรวงผู้นั้นต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อตรวจสอบภายใน 14 วันนับแต่วันที่มิคำสั่งเช่นนั้น

5) หากเป็นกรณีที่ศาลพิพากษาว่าปลัดกระทรวงกระทำความผิดอาญา และภายหลังจากที่ได้ให้โอกาสแก่ปลัดกระทรวงชี้แจงข้อกล่าวหาแล้ว คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนเห็นว่าปลัดกระทรวงผู้นั้นกระทำความผิดเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนอาจเสนอความเห็นต่อผู้สำเร็จราชการว่าการลงโทษสถานใดสถานหนึ่งได้

2. กระบวนการลงโทษทางวินัยข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งอื่นนอกจากปลัดกระทรวง มีขั้นตอนโดยสรุป ดังนี้⁴²

1) ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบอำนาจจากปลัดกระทรวงให้เป็นผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการในสังกัด (ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษ) เห็นว่าข้าราชการในสังกัดผู้ใดกระทำความผิดวินัย หากผู้มีอำนาจสั่งลงโทษเห็นว่ายังไม่สมควรดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการผู้นั้น ให้แนะนำหรือดักเตือนข้าราชการผู้นั้นหรือแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการผู้นั้นเป็นผู้ให้คำแนะนำหรือดักเตือน แต่หากว่าเห็นควรดำเนินการทางวินัย ให้มีหนังสือลงลายมือชื่อเพื่อแจ้งข้อกล่าวหาให้ข้าราชการผู้นั้นทราบ และข้าราชการผู้ถูกกล่าวหาที่มีสิทธิขอสำเนาข้อกล่าวหา

2) เมื่อผู้มีอำนาจสั่งลงโทษแจ้งข้อกล่าวหาแล้ว ปลัดกระทรวงที่ข้าราชการผู้นั้นสังกัดต้องดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อกล่าวหาโดยไม่ชักช้า

3) การไต่สวนไม่จำเป็นต้องทำเป็นอย่างเป็นทางการ แต่ต้องมีการแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบว่าจะมีการไต่สวน อีกทั้งต้องให้โอกาสแก่ผู้ถูกกล่าวหาในการยื่นคำให้การเป็นหนังสือตลอดจนเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องภายใน 7 วัน

4) ในการไต่สวนข้อเท็จจริง ไม่ให้ถือว่ากรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ยื่นคำให้การหรือไม่ให้การปฏิเสธข้อกล่าวหาเป็นการรับข้อเท็จจริงตามที่ถูกกล่าวหา

5) เมื่อไต่สวนเสร็จ หากผู้ไต่สวนเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัย ผู้ไต่สวนมีอำนาจสั่งดำเนินการดังนี้

5.1 ให้คำแนะนำหรือดักเตือนผู้ถูกกล่าวหา

5.2 ให้ผู้ถูกกล่าวหาขอรับคำแนะนำหรือดักเตือนจากข้าราชการอื่น

⁴² อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 39 หน้า 60-62

5.3 กำหนดมาตรการอย่างอื่น เช่น ภาคทัณฑ์ , ลดเงินเดือน, ย้ายไปดำรงตำแหน่งอื่น, ตัดเงินเดือน เป็นต้น

5.4 ไล่ออกจากราชการ

6) มาตรการตาม 5) จะมีผลใช้บังคับภายใต้เงื่อนไข ดังนี้

6.1 มีผลทันทีหากผู้ถูกกล่าวหาไม่มีสิทธิอุทธรณ์ (โทษเล็กน้อย)

6.2 มีผลเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาอุทธรณ์และไม่มีการยื่นอุทธรณ์ หรือมีการถอนอุทธรณ์ หรือเมื่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ มีมติยืนยันตามคำสั่งของผู้ใต้สวน

7) หากมีการอุทธรณ์ก็จะต้องยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ซึ่งเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้น โดยคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (Merit Protection and Review Agency) ประกอบด้วย (1) Convenor ซึ่งเสนอชื่อโดยหน่วยงานของรัฐ (2) บุคคลที่เสนอชื่อโดยฝ่าย Secretary ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่อุทธรณ์หรือยื่นคำขอ (3) บุคคลที่เสนอชื่อโดยองค์กรตามกฎหมาย ข้อบังคับอื่น (ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์จะมีลักษณะคล้ายๆ กับ อนุกรรมการ ก.พ.ค.ตามกฎหมาย ก.พ.ปี2551)

3. องค์กรบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเทศสหรัฐอเมริกา⁴³

สำนักงานบริหารงานบุคคลของสหรัฐอเมริกา (United State Office of Personnel Management -OPM) เป็นหน่วยงานอิสระ หน่วยงานกลางด้านทรัพยากรบุคคลของรัฐบาล มีหน้าที่ ดังนี้ (United State Office of Personnel Management, 2007)

1) การพัฒนานโยบายการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลของรัฐ

2) การสนับสนุนหน่วยงาน ให้มีการนำนโยบายไปใช้ เสนอแบบอย่างที่ดีในการจัดการทุนมนุษย์โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม

3) การสนับสนุนงานด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล

พันธกิจและวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

พันธกิจของสำนักงานบริหารงานบุคคล คือการสร้างเชื่อมั่นให้กับภาครัฐว่ามีบุคลากรภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ และเพื่อให้บรรลุพันธกิจดังกล่าว จึงกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงาน 7 ประการ ดังนี้ (United State Office of Personnel Management, 2007)

1) บุคลากรภาครัฐจะมุ่งในการบรรลุถึงเป้าหมายของหน่วยงาน

⁴³ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 19, หน้า 2-34 ถึง 2-36

- 2) บุคลากรภาครัฐจะมีโอกาสได้ผลประโยชน์ที่เกื้อกูลและบริการที่ประสบความสำเร็จ
- 3) หน่วยงานภาครัฐจะเป็นผู้จ้างงานที่เป็นทางเลือกแรกสำหรับคนทำงาน (Employer of Choice)
- 4) หน่วยงานภาครัฐจะตระหนักถึงผู้นำที่มีการปฏิบัติด้านทรัพยากรบุคคลที่ดี
- 5) สำนักงานการบริหารงานบุคคลจะเป็นต้นแบบด้านการปฏิบัติงานให้กับหน่วยงานภาครัฐอื่น
- 6) สำนักงานการบริหารงานบุคคลจะเป็นผู้นำของชุมชนความเชี่ยวชาญ ความเป็นมืออาชีพด้านทรัพยากรบุคคลและมีชื่อเสียงที่ดีของภาครัฐ
- 7) สำนักงานการบริหารงานบุคคลจะสร้างและส่งเสริมให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกเพื่อให้บริการในวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ทั้งหมด จึงกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติ ในช่วงปี ค.ศ. 2008-2010 ว่าในแต่ละกลยุทธ์นั้น จะต้องมีการปฏิบัติอย่างไรบ้าง เพื่อความสำเร็จขององค์กร ยกตัวอย่าง

เป้าหมายการปฏิบัติงานในแต่ละกลยุทธ์ ดังนี้ (United State Office of Personnel Management, 2007)

- 1) บุคลากรภาครัฐจะมุ่งเน้นการบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานเป็นที่ตั้ง โดยมีเป้าหมายการทำงาน คือ การทำงานร่วมกับหน่วยงาน CHCO Council to Organize และ CHCO Council Training Academy ด้านการจัดการผลการปฏิบัติงาน
- 2) บุคลากรภาครัฐจะมีโอกาสได้ผลประโยชน์ที่เกื้อกูลและได้รับบริการที่ดี มีเป้าหมายการทำงาน คือ
 - จัดพิมพ์กฎระเบียบเพื่อแสดงถึงทางเลือกในการเกษียณอายุ การประกันสุขภาพ และการประกันชีวิต
 - พัฒนาโครงการประกันชีวิต สำหรับผู้ที่ไร้ความสามารถระยะสั้นสำหรับลูกจ้างของรัฐและบริหารจัดการให้มีความสอดคล้องกับกฎหมาย
 - พัฒนาและสื่อสารให้ชัดเจนเกี่ยวกับข้อมูลเรื่องสวัสดิการด้านสุขภาพ
 - พัฒนารฐานข้อมูลและระบบการสื่อสารโดยตรงไปยังข้าราชการ การเข้าถึงข้อมูลการฝึกอบรม ข้อมูลการเกษียณอายุของข้าราชการแต่ละคน
- 3) หน่วยงานภาครัฐจะเป็นนายจ้างที่เป็นทางเลือกแรกสำหรับคนทำงาน (Employer of Choice) โดยมีเป้าหมายการทำงานคือ
 - รายงานจำนวนการประกาศหางานในหน่วยงานต่างๆ และจำนวนคนที่สมัครเข้ารับการคัดเลือก ทุกๆ 4 เดือน

- นำการสอนงาน (Coaching) ไปปรับใช้ในการทำงานและแผนการบริหารจัดการ
 - ให้ความร่วมมือกับหลายหน่วยงานในการออกแบบต้นแบบการจ้างงาน
 การนำไปใช้และการประเมินผล

4) หน่วยงานภาครัฐจะตระหนักถึงการเป็นผู้นำด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลที่ดี
 มีเป้าหมายการทำงาน คือ

- พัฒนาเครื่องมือสำหรับการกำหนดตำแหน่ง
 - ปรับปรุงกระบวนการสอบสวนการทำ ฝึกของข้าราชการหรือหน่วยงานให้มี
 ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

- ส่งรายงานไปยังรัฐสภาเพื่อให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักเกณฑ์และ
 กฎระเบียบการจ่ายค่าตอบแทนในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการกำหนดระบบ
 ค่าตอบแทนของภาครัฐ

- กำหนดมาตรฐานการประเมินผลระบบทรัพยากรบุคคลในหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้
 เกิดการวัดที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5) สำนักงานการบริหารงานบุคคลจะเป็นต้นแบบด้านการปฏิบัติงานให้กับหน่วยงาน
 โดยมีเป้าหมายการทำงาน คือ

- จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำเดือน เปรียบเทียบสิ่งที่ทำกับสิ่งที่วางแผนไว้
 เพื่อให้เป็น Talent Services

- สร้างห้องสมุดออนไลน์ให้สามารถเข้าถึงได้ง่ายและตลอดเวลาภายในสำนักงาน
 - สร้างและปรับปรุงเว็บไซต์ทั้งหมดของสำนักงาน โดยให้มีข้อมูลที่สำคัญ
 - สร้างและทดสอบระบบบัญชีบุคลากรภาครัฐ เพื่อสนับสนุนเป้าหมายการทำงาน
 และเป้าหมายส่วนบุคคล

6) สำนักงานการบริหารงานบุคคลจะเป็นผู้นำของชุมชนความเชี่ยวชาญ ความเป็นมือ
 อาชีพด้านทรัพยากรบุคคลและมีชื่อเสียงที่ดีของภาครัฐ มีเป้าหมายการทำงาน คือ

- การปรับใช้กองทุนออนไลน์ให้มีการบริหารจัดการที่ดีเยี่ยม
 - ทำงานร่วมกับ CHCO Council to Organize และ CHCO Council Training
 Academy เพื่อแสดงให้องค์กรภายนอกเห็นถึงวิธีการฝึกอบรมที่สร้างสรรค์

7) สำนักงานการบริหารงานบุคคลจะสร้างและส่งเสริมให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีกับผู้มี
 ส่วนได้ส่วนเสียภายนอก มีเป้าหมายการทำงาน คือ

- พัฒนากลยุทธ์และแผนการปฏิบัติงานให้มีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน และสร้าง
 สมรรถนะของข้าราชการ เพื่อสามารถใช้แผนและเป้าหมายการปฏิบัติงานได้

- เตรียมข้าราชการพลเรือนให้พร้อมรับการเกษียณอายุราชการ ด้วยวิธีการสื่อสารที่
ส่งไปถึงบุคลากรภาครัฐโดยตรงทุกคน

บทที่ 5

วิเคราะห์เปรียบเทียบประเด็นปัญหา

1. ที่มาและองค์ประกอบของคณะกรรมการข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542 มีความเหมาะสมหรือไม่

จากที่กล่าวมาในบทที่ 3 จะเห็นว่าโครงสร้างองค์การบริหารงานบุคคล ทั้ง คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ก.ร.) คณะกรรมการ ข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) และคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร (ก.ก.) ผู้ที่มาทำหน้าที่ใช้อำนาจบังคับบัญชา กำกับ ควบคุมตรวจสอบ รวมทั้งการให้ความเป็นธรรมในเรื่องอุทธรณ์ ร้องทุกข์ เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลสูงสุด ก็คือ คณะกรรมการบริหารงานบุคคลของข้าราชการ ประเภทนั้นๆ ซึ่งมีลักษณะเป็นการใช้อำนาจในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ (องค์กร) หรือหน่วยงานทางปกครองประเภทหนึ่ง หรือโดยทั่วไปเรียกว่า เป็นการใช้อำนาจในลักษณะองค์กรกลุ่ม (คณะกรรมการ) หากใช้อำนาจโดยบุคคลคนเดียวไม่ ซึ่งการใช้อำนาจในลักษณะองค์กรกลุ่ม ในทางกฎหมายปกครองแล้วมองว่าการใช้อำนาจหรือการดำเนินการพิจารณาทางปกครองทั่วไปจะมีข้อดีต่างจากผู้ใช้อำนาจทางปกครองโดยบุคคลคนเดียว⁴⁴ ดังนี้

1.1 ข้อดีของการใช้อำนาจในลักษณะคณะกรรมการ(องค์กรกลุ่ม)

1) คณะกรรมการต้องมีองค์ประกอบครบจำนวนที่กฎหมายกำหนดไว้ กล่าวคือ - คณะกรรมการซึ่งมีอำนาจทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องใด ต้องมี องค์ประกอบครบจำนวนที่กฎหมายกำหนดไว้เสียก่อน จึงจะทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่อง นั้นได้ ปกติกฎหมายที่จัดตั้งคณะกรรมการซึ่งมีอำนาจทำการพิจารณาทางปกครองจะกำหนดไว้ เสนอว่าให้คณะกรรมการคณะนั้นประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการจำนวนกี่คน

⁴⁴ วรพจน์ วิศรุดพิชญ์, เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจทำการพิจารณาทางปกครอง รวมบทความทางวิชาการ กฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539,2541 อ้างโดย ชาญชัย แสงศักดิ์,คำอธิบายกฎหมายว่า ด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองกรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์วิญญูชน 2552 หน้า 89-98

- คณะกรรมการจะเริ่มต้นใช้อำนาจทำการพิจารณาทางปกครองได้ก็ต่อเมื่อได้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการครบจำนวนที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว การพิจารณาทางปกครองที่ทำลงโดยคณะกรรมการซึ่งยังไม่มีองค์ประกอบครบจำนวนที่กฎหมายกำหนดไว้ย่อมไม่สมบูรณ์ แม้ว่าจะได้มีการแต่งตั้งประธานและกรรมการจนมีจำนวนมากพอที่จะเป็นองค์ประชุมได้แล้วก็ตาม อนึ่ง พึงสังเกตว่า คณะกรรมการซึ่งมีอำนาจทำการพิจารณาทางปกครองบางคณะประกอบด้วยผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ หรือที่เรียกว่า “กรรมการโดยตำแหน่ง” โดยสิ้นเชิง บางคณะประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาการหรือวิชาชีพสาขาต่างๆ หรือที่เรียกกันว่า “กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ” โดยสิ้นเชิง และบางคณะประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่งผสมกับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เฉพาะแต่คณะกรรมการประเภทหลัง (ผู้ทรงคุณวุฒิ) เท่านั้นที่มีปัญหาว่า ในเวลาที่เริ่มต้นใช้อำนาจทำการพิจารณาทางปกครอง คณะกรรมการมีองค์ประกอบครบแล้วหรือยัง คณะกรรมการที่ประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่งโดยสิ้นเชิงย่อมมีองค์ประกอบครบจำนวนที่กฎหมายกำหนดไว้เสมอ ทั้งนี้ เพราะจะต้องมีผู้ดำรงตำแหน่งเหล่านั้นอยู่ตลอดเวลา หากตำแหน่งเหล่านั้นว่างลงด้วยเหตุใดๆ ก็ตาม และยังไม่ได้มีการแต่งตั้งให้ผู้ใดดำรงตำแหน่งเหล่านั้น ก็จะต้องมีผู้ดำรงตำแหน่งอื่นเข้ามาดำรงตำแหน่งนั้นเป็นการชั่วคราวในฐานะผู้รักษาราชการแทนอยู่ดี

ที่เป็นเช่นนี้ ผู้ศึกษาเห็นว่าผู้ที่ใช้อำนาจพิจารณาหรือกระทำการทางปกครองโดยองค์กรกลุ่มนั้นวัตถุประสงค์ของกฎหมายก็เพื่อจะให้ได้รับความเห็นมุมมองในสาขาวิชาต่างๆ ที่กฎหมายเรื่องนั้นต้องการครบรอบด้าน ซึ่งต่างจากผู้ใช้อำนาจเพียงคนเดียวซึ่งจะเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่ตนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านนั้นๆ เท่านั้น ฉะนั้นองค์ประกอบด้านการครบจำนวนของคณะกรรมการจึงเป็นเรื่องสำคัญ

2) การพิจารณาทางปกครองต้องทำโดยที่ประชุมของคณะกรรมการคณะนั้น กล่าวคือ การที่กฎหมายมอบให้คณะกรรมการคณะหนึ่งคณะใดใช้อำนาจทางปกครองของรัฐทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องหนึ่งเรื่องใด ก็ด้วยความมุ่งหมายที่จะให้บรรดาบุคคลที่ประกอบกันขึ้นเป็นคณะกรรมการคณะนั้น ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันเสนอแนะ ร่วมกันให้ความเห็นชอบหรืออนุมัติ แล้วแต่กรณีทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการออกคำสั่งทางปกครอง (รวมการพิจารณาทางปกครองด้วย) ภายหลังจากที่ได้อภิปรายแสดงเหตุผลสนับสนุนและหักล้างซึ่งกันและกันอย่างกว้างขวางแล้ว โดยนัยนี้คำสั่งทางปกครอง (รวมการพิจารณาทางปกครอง) จึงเป็นผลผลิตของเจตนาอันร่วมกันของบรรดาบุคคลที่ประกอบกันขึ้นเป็นคณะกรรมการคณะนั้นที่ได้แสดงออกมาโดยทราบข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายอย่างรอบด้าน ความมุ่งหมายดังกล่าวของกฎหมายจะปรากฏเป็นจริง

ขึ้นมาได้ก็แต่โดยการที่คณะกรรมการคณะนั้นได้ประชุมกันพิจารณาเรื่องที่จะต้องออกคำสั่งทางปกครองเท่านั้น

ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่า หากเป็นกรณีที่แม้ตัวประธานกรรมการได้ตัดสินใจกระทำลงภายหลังหรือก่อนที่จะมีการประชุมพิจารณาด้วยกันของคณะกรรมการ คำสั่ง การเห็นชอบหรือการพิจารณาที่ไม่ได้ผ่านหรือมาจากการประชุมร่วมกันของคณะกรรมการย่อมไม่สมบูรณ์ เช่นเดียวกันกับกรณีการทำคำพิพากษาหรือคำสั่งของตุลาการหรือศาลที่กฎหมายกำหนดว่าต้องทำเป็นองค์คณะนั่นเอง อีกทั้งการประชุมร่วมกันของคณะกรรมการผู้ศึกษายังเห็นว่าเป็นการถ่วงดุลตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของกรรมการแต่ละคนอีกทางหนึ่งด้วย

3) กรณีที่คณะกรรมการชุดนั้นกฎหมายกำหนดให้มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ต้องระบุตัวบุคคลผู้เป็นกรรมการด้วย ดังจะเห็นได้จาก พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 มาตรา 75 บัญญัติว่า “การแต่งตั้งกรรมการในลักษณะที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้แต่งตั้งโดยระบุตัวบุคคล”

4) ผู้ใช้อำนาจในฐานะฝ่ายปกครอง ที่กระทำในรูปคณะกรรมการ ผลของการกระทำที่มีผลไปสู่บุคคลภายนอก (ตัวข้าราชการ) จะมีความน่าเชื่อถือกว่าการใช้อำนาจของบุคคลคนเดียว

5) คณะกรรมการผู้ใช้อำนาจในฐานะฝ่ายปกครอง ที่มีที่มาของคณะกรรมการที่หลากหลายสาขาวิชาชีพ ผลการกระทำจะมีความครบถ้วนสมบูรณ์ในทางวิชาการ กว่าคณะกรรมการที่มาจากสาขาวิชาชีพเดียว หรือด้านเดียว

6) จะได้ตัวกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญในด้านที่ต้องการความเห็น ซึ่งผ่านมุมมองและความคิดเห็นของกรรมการคนอื่นที่เชี่ยวชาญด้านอื่นๆ ด้วย

7) การให้ความเห็น การใช้อำนาจ หรือการพิจารณาต่าง ๆ ที่กระทำในรูปของคณะกรรมการซึ่งผลของการกระทำจะมีผลไปสู่บุคคลภายนอกนั้น โดยหลักจะถูกบันทึกไว้ในรูปของรายงานการประชุมของคณะกรรมการ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบัญ ซึ่งสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานได้

8) หากมีกรรมการที่เป็นตัวแทนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ข้าราชการ) ด้วยนั้น จะทำให้สะท้อนความต้องการหรือความเห็นของผู้มีส่วนได้เสียยิ่งขึ้น

9) กรรมการโดยตำแหน่งสามารถให้มุมมอง ความเห็น หรือข้อมูล ที่ตนมีอยู่ในมือหรือที่ตนใช้ปฏิบัติงานประจำอยู่ได้

หลักการของกฎหมายและข้อดีของการใช้อำนาจในรูปคณะกรรมการทั้ง 9 ประการนี้ จึงเป็นตัวอย่างของข้อแตกต่างระหว่างการใช้อำนาจทางปกครองโดยผู้ใช้อำนาจที่กระทำโดยบุคคลคนเดียว (องค์กรเดียว) กับผู้ใช้อำนาจที่กระทำโดยคณะบุคคล (องค์กรกลุ่ม)

อีกทั้งเมื่อพิจารณาประกอบตัวอย่างของคณะกรรมการ(องค์กร)บริหารงานบุคคลของข้าราชการประเภทต่างๆ ที่กล่าวมา คือ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ก.ร.) คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) และคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร (ก.ก.) จะเห็นว่าคณะกรรมการบริหารงานบุคคลของข้าราชการแต่ละประเภทจะมีที่มาของตัวกรรมการที่หลากหลาย เช่น

องค์ประกอบของคณะกรรมการพลเรือน (ก.พ.)(มาตรา 6)กำหนดไว้ประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีที่มาดังนี้

กรรมการ โดยตำแหน่งประกอบด้วย

1. นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธาน
2. ปลัดกระทรวงการคลัง เป็นกรรมการ
3. ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เป็นกรรมการ
4. เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการ
5. เลขานุการ ก.พ. เป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

6. กรรมการซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ด้านการบริหารและการจัดการ ด้านกฎหมาย ซึ่งมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในความสามารถมาแล้ว และได้รับการสรรหาตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎ ก.พ. จำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน แต่ไม่เกินเจ็ดคน

โดยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะมีวาระคราวละสามปี ซึ่งกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งแล้ว จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นกรรมการอีกก็ได้

ส่วนการบริหารงานบุคคลของข้าราชการอีกประเภทหนึ่ง ที่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมขั้นต้น คือ คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) มีที่มาของคณะกรรมการบริหารงานบุคคล ดังนี้

ก.ตร. ประกอบด้วย (มาตรา 30)

1. นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการข้าราชการตำรวจ เลขานุการ ก.พ. ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ จเรตำรวจแห่งชาติ และรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นกรรมการข้าราชการตำรวจโดยตำแหน่ง

2. กรรมการข้าราชการตำรวจผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากผู้ซึ่งได้รับการเลือกตามมาตรา 35 ดังต่อไปนี้

(ก) ผู้ซึ่งเคยรับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ ในตำแหน่งตั้งแต่ผู้บัญชาการ หรือเทียบผู้บัญชาการขึ้นไปจำนวนห้าคน แต่ต้องเป็นผู้ซึ่งพ้นจากความเป็นข้าราชการตำรวจไปแล้วเกินหนึ่งปี

(ข) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่เป็นข้าราชการตำรวจจำนวนหกคน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในสาขานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ อาชีววิทยาและงานยุติธรรม หรือสาขาอื่นตามที่ ก.ตร. กำหนด สาขาละไม่เกินหนึ่งคน เว้นแต่ในกรณีที่มีรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติซึ่งเป็นกรรมการข้าราชการตำรวจตาม (1) เพิ่มขึ้น ก็ให้มีกรรมการข้าราชการตำรวจผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอีกตามจำนวนของรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติที่เพิ่มขึ้นนั้น

บุคคลซึ่งเคยเป็นข้าราชการตำรวจ หากได้พ้นจากความเป็นข้าราชการตำรวจไปแล้วเกินสิบปีและมีอายุไม่เกินหกสิบห้าปี อาจได้รับการสรรหาเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (2) (ข) ได้แต่ต้องมีจำนวนไม่เกินหนึ่งคน

ให้ผู้บัญชาการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจเป็นเลขานุการ ก.ตร. และรองผู้บัญชาการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจเป็นผู้ช่วยเลขานุการ ก.ตร. ให้นายกรัฐมนตรีประกาศรายชื่อกรรมการข้าราชการตำรวจผู้ทรงคุณวุฒิในราชกิจจานุเบกษา

โดย ก.ตร. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 20 (เช่นเดียวกับ ก.ต.ช.ผู้ทรงคุณวุฒิ) และต้องไม่เป็นข้าราชการหรือกลับเข้ารับราชการสำหรับกรรมการข้าราชการตำรวจผู้ทรงคุณวุฒิตาม (2) (ก) และต้องไม่เป็นข้าราชการตำรวจ สำหรับกรรมการข้าราชการตำรวจผู้ทรงคุณวุฒิตาม (2) (ข)

ทั้งนี้มีข้อห้ามกรรมการใน ก.ตร. จะเป็นกรรมการใน ก.ต.ช. ไม่ได้ ยกเว้นนายกรัฐมนตรี และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (มาตรา 33) เท่านั้น

โดยมีข้อสังเกตว่า การบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจ ไม่มีการแบ่งแยกผู้ทำหน้าที่หรือบทบาทของผู้ทำหน้าที่ผู้จัดการทรัพยากรบุคคล (เหมือน ก.พ.) ออกจากผู้ทำหน้าที่หรือบทบาทของผู้พิทักษ์ระบบคุณธรรม (เหมือน ก.พ.ค.) โดยให้ ก.ตร. ทำทั้ง 2 หน้าที่ในองค์กรเดียวเหมือนกฎหมายข้าราชการพลเรือนฉบับเดิม พ.ศ.2535 ที่เป็นเช่นนี้ ผู้ศึกษาเห็นว่าอาจจะเป็นเพราะกฎหมายข้าราชการตำรวจ ออกเมื่อปี พ.ศ. 2547 ก่อนมีกฎหมายข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่ พ.ศ. 2551 ก็เป็นไปได้

จากที่กล่าวมาพอสามารถจะสรุปได้ว่า คณะกรรมการบริหารงานบุคคลจะมีที่มาของตัวกรรมการด้านต่างๆ ดังนี้

1. กลุ่มกรรมการที่มาโดยตำแหน่ง
2. กลุ่มกรรมการที่มาจากผู้ทรงคุณวุฒิ
3. กลุ่มกรรมการที่มาโดยการเลือกตั้งของข้าราชการประเภทนั้นๆ

ซึ่งองค์ประกอบและที่มาของตัวกรรมการ จะมีความสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลของกฎหมายและตอบสนองประโยชน์มหาชนได้เป็นอย่างดี และน่าจะสอดคล้องกับหลักการทางกฎหมายปกครอง ในเรื่องการใช้อำนาจของฝ่ายปกครองประเภทองค์กรกลุ่ม (คณะกรรมการ)

ซึ่งหากพิจารณาองค์กรบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินของไทย ซึ่งแต่เดิมก่อนปี พ.ศ.2540 นั้น สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นองค์กรของฝ่ายบริหารขึ้นต่อนายกรัฐมนตรี แต่หลังการปรับปรุงระบบการเมืองการปกครองในปี พ.ศ.2540 องค์กรตรวจเงินแผ่นดินแยกออกมาเป็นองค์กรและหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้น หากให้บุคลากร ข้าราชการของหน่วยงานสังกัดฝ่ายบริหาร (ก.พ.) การทำหน้าที่ในฐานะกลไก เครื่องมือ รวมทั้งเป็นหน่วยธุรการให้กับ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ก็คงจะขาดประสิทธิภาพเช่นกัน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 จึงให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ ทำหน้าที่หน่วยงานธุรการให้กับองค์กรตรวจเงินแผ่นดินหรือ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน โดยมีข้าราชการ เจ้าหน้าที่เป็นของตนเอง

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน จึงต้องมีองค์กรบริหารงานบุคคลเป็นของตัวเองด้วย ซึ่ง ตามกฎหมายปัจจุบัน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542 กำหนดให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการบริหารงานบุคคล (กตง.) ซึ่งเมื่อพิจารณาดูที่มาและองค์ประกอบของคณะกรรมการข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน จะเห็นว่า แม้ตัวองค์กรบริหารงานบุคคลจะกระทำในลักษณะองค์กรกลุ่มก็ตาม แต่ตัวคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินก็ไม่มีผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารงานบุคคลเป็นการเฉพาะ และไม่มีกรรมการตัวแทนของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเข้ามีส่วนร่วมด้วย หรืออาจกล่าวได้ว่าไม่มีกรรมการผู้แทนจากส่วนอื่นเลย เป็นการได้มาซึ่งตัวกรรมการโดยตำแหน่งทั้งสิ้น รวมทั้งการใช้อำนาจซึ่งมุลความผิดตามผลการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ใช้ ในขณะที่เดียวกันอำนาจในการบริหารงานบุคคลก็เป็นของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินด้วย ซึ่งอาจทำให้มองได้ว่าขาดการตรวจสอบถ่วงดุล

ดังนั้น เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมดังกล่าว โดยพิจารณาเทียบเคียงจากองค์กรบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเภทต่างๆ ส่วนใหญ่ โดยเฉพาะที่กล่าวมาจะให้ความสำคัญกับที่มาของตัวกรรมการองค์กรบริหารงานบุคคลเป็นอย่างมาก ดังจะสังเกตได้จากพัฒนาการของ

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ที่มีการเพิ่มจำนวนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นเรื่อย ๆ มา เช่น ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ฉบับแรก พ.ศ. 2476 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 24 เมษายน 2477 กำหนดให้มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ถึง 7 คน ต่อมาปี 2520 มีการเพิ่มกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเป็น 7 ถึง 9 คน หลังจากนั้นพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน(ฉบับที่ 4)พ.ศ. 2522 ก็เพิ่มกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีจำนวนไม่น้อยกว่า 12 คน ไม่เกิน 15 คน ต่อมาในปี 2535 ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 ได้แยกประเภทของกรรมการชัดเจนขึ้นเป็น 3 ประเภท คือ กรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ(ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารและด้านการจัดการ ด้านกฎหมาย) และกรรมการผู้แทนข้าราชการพลเรือน ซึ่งโดยสัดส่วนแล้ว กรรมการโดยตำแหน่งที่มาจากภาคราชการฝ่ายบริหารจะมีน้อยกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ ทั้งนี้ น่าจะเพื่อให้ได้มุมมองที่หลากหลาย กำหนดนโยบายได้รอบครอบ และเกิดการตรวจสอบถ่วงดุล ภายในองค์กร เป็นต้น

ดังนั้น จากปัญหาจำนวนสัดส่วนตัวกรรมการองค์การบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามประเด็นการศึกษา ซึ่งถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ.2542 ซึ่งหลักการส่วนใหญ่ของกฎหมายฉบับนี้ อาจกล่าวได้ว่า นำมาจากร่าง พระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดิน ฉบับปี พ.ศ. ... ซึ่งขณะทำงานของ ศ.ดร.อมร จันทสมบุรณ์ ยกร่างไว้เมื่อปี 2537 ยกเว้น ในเรื่ององค์การบริหารงานบุคคลของข้าราชการที่ไม่ได้นำมาใช้ ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเพราะขณะนั้นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ยังไม่ได้กำหนดในเรื่องความเป็นอิสระ และการบริหารงานบุคคลของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินไว้เหมือนปัจจุบัน

ซึ่งปัจจุบันกฎหมายที่ให้อำนาจในการบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน คือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ.2542 ซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขอนูวัติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 อย่างแน่นอน แต่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน ฉบับปี พ.ศ. (2551) ที่จะอนูวัติตามรัฐธรรมนูญฯ ซึ่งผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญ สภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2552 แล้ว ไม่ผ่านการลงมติเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่ 3 ซึ่งการไม่ผ่านนั้นอาจจะด้วยเหตุผลต่างๆ แต่ทั้งนี้ ร่างพ.ร.บ.ฯ ปี พ.ศ....(2551) ก็มีหลักการในเรื่องการบริหารงานบุคคลทั้งส่วนที่แตกต่างและไม่แตก จากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินพ.ศ. 2542 ซึ่งในที่นี้ ผู้ศึกษาจึงขอเปรียบเทียบร่างกฎหมาย ทั้ง 2 ฉบับ และกฎหมายที่ใช้อยู่ในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5.1 เปรียบเทียบร่างกฎหมายและกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่

ร่างของ ศ.ดร.อมร จันทร์สมบุญรัตน์	พ.ร.บ.สดง. ปัจจุบัน พ.ศ.2542	พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการพลเรือน ปัจจุบัน 2551	ร่างที่ผ่านการ พิจารณาของ คณะกรรมการฯ ปี 2552	วิเคราะห์ และ หมายเหตุ
ประเด็นที่ 1				
ที่มาของ				
กรรมการบริหาร				
งานบุคคล				
(ม.62) ให้ผู้ว่าการตรวจ เงินแผ่นดินและ ผู้ปฏิบัติงานใน สำนักงานฯ เป็น ข้าราชการ รัฐสภาสามัญ ตามก.ม.ว่าด้วย ระเบียบ ข้าราชการฝ่าย รัฐสภา (กรรมการบริหาร งานบุคคล สดง. เป็นชุด เดียวกับ กรรมการบริหาร งานบุคคลของ ข้าราชการ รัฐสภา)	(ม.53) ให้ คณะกรรมการ ตรวจเงิน แผ่นดิน (คตง.) ทำหน้าที่ ก.พ. (หรือ คตง.) ตาม กฎหมาย ก.พ.ปี 2535 จะใช้ กฎ หมาย.ก.พ.ปี 51 ได้ต้องได้รับ ความเห็นชอบ จาก ครม.ตาม ม. 139 กฎหมาย ปี 2551	เป็นไปตาม กฎหมายระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 โดยแบ่ง คณะกรรมการที่ เกี่ยวกับการ บริหารงานบุคคล ออกเป็น 2 คณะ คือ 1.คณะกรรมการ ข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ประกอบด้วย กรรมการที่มาโดย ตำแหน่ง และ กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ 2.คณะกรรมการ พิทักษ์ระบบ คุณธรรม (ก.พ.ค.) ซึ่งต้องมีคุณสมบัติ	(ม.67,68) คณะกรรมการ ตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.)ทำหน้าที่ บริหารงานบุคคล โดยเทียบเคียงกับ กฎหมายว่าด้วย ระเบียบ ข้าราชการพล เรือน ทั้งนี้คำว่า คณะรัฐมนตรี ก.พ. หรือ คณะกรรมการ พิทักษ์ระบบ คุณธรรม ให้ หมายถึง คตง. กระทรวง หมายถึง สดง. และ นายกรัฐมนตรี	ที่มาของตัว กรรมการองค์กร บริหารงานบุคคล ตาม พ.ร.บ.ปี51 และร่างฯของ ศ. อมรฯ จะเห็นว่า กรรมการฯมาจาก องค์กรประกอบ หลากหลาย ทั้ง ผู้ทรงคุณวุฒิ และ โดยตำแหน่ง ส่วน พ.ร.บ. ปัจจุบันปี 42 และ ร่างฯ ปี52 กรรมการฯมาโดย ตำแหน่งจาก คตง. เท่านั้น ส่วนที่ ต่างกันคือปี42 คตง.ทำหน้าที่ เหมือน ก.พ.ตาม

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ร่างของ ศ.ดร.อมร จันทร์สมบูรณ์	พ.ร.บ.สดง. ปัจจุบัน พ.ศ.2542	พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการพลเรือน ปัจจุบัน 2551	ร่างที่ผ่านการ พิจารณาของ คณะกรรมการฯ ปี 2552	วิเคราะห์ และ หมายเหตุ
		ตามที่กฎหมาย กำหนด (ตาม ประเด็นที่2) ซึ่งมา จากการคัดเลือก ของคณะกรรมการ คัดเลือกซึ่ง ประกอบด้วย ประธานศาล ปกครองสูงสุด รอง ประธานศาลฎีกา กรรมการ ก.พ. ผู้ทรงคุณวุฒิ และ เลขา.พ.	ให้หมายถึง ประธาน คตง. รัฐมนตรีและ ปลัดกระทรวงให้ หมายถึง ผู้ว่าการฯ	กฎหมายปี 35เป็น ทั้งผู้จัดการ ทรัพยากรบุคคล และผู้พิทักษ์ระบบ คุณธรรมไม่มีการ แยกกระบวน พิจารณาด้าน พิทักษ์ระบบ คุณธรรมออกมา ต่างหาก แต่ร่างฯ ปี 52 ให้ คตง. ทำ 2 หน้าที่คือเป็นทั้ง ก.พ.และก.พ.ค. ซึ่ง การทำหน้าที่ ก.พ.ค.จะมี กระบวนกรแยก ต่างหาก

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ร่างของ ศ.ดร.อมร จันทร์สมบุรณ์	พ.ร.บ.สดง. ปัจจุบัน พ.ศ.2542	พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการพลเรือน ปัจจุบัน 2551	ร่างที่ผ่านการ พิจารณาของ คณะกรรมการฯ ปี 2552	วิเคราะห์ และ หมายเหตุ
ประเด็น 2				
องค์ประกอบ และ				
จำนวน				
กรรมการบริหาร				
งานบุคคล				
เป็นไปตาม กฎหมาย ระเบียบ ข้าราชการฝ่าย รัฐสภา โดยมี กรรมการโดย ตำแหน่ง ได้แก่ ประธานรัฐสภา เป็นประธาน รองประธาน รัฐสภา เลขาธิการ ก.พ. เลขาธิการ วุฒิสภา เลขาธิการสภา ผู้แทนฯ และ กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่ง เคยรับราชการ	ม.53 และม.6 กตง. มาจาก กตง.ทุกคน รวม จำนวน 10 คน ซึ่งเป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง ไม่ มีกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ	-(ม.6) คณะกรรมการพล เรือน(ก.พ.) ประกอบด้วย 1. กรรมการโดย ตำแหน่ง ดังนี้ นายกรัฐมนตรีหรือ รองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรี มอบหมาย เป็น ประธาน, ปลัด กระทรวงการคลัง เป็นกรรมการ, ผู้อำนวยการสำนัก งบประมาณ เป็น กรรมการ, เลขาธิการ คณะกรรมการ พัฒนาการ	ให้ คณะกรรมการ ตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) ซึ่งมี จำนวน 7 คนเป็น คณะกรรมการ บริหารงานบุคคล ทำหน้าที่ เช่นเดียวกับ ก.พ. ก.พ.ค. และกรม. ม.68,6	จำนวนกรรมการ มี ดังนี้ ร่างของ ศ. อมรฯ มีจำนวน 13 คน มีทั้งกรรมการ โดยตำแหน่งและ กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ กฎหมายปี42 มี จำนวน 10 คนมา จากโดยตำแหน่ง ประเภทเดียว กฎ หมาย.ก.พ.ปี 51 ผู้ทำหน้าที่ ก.พ.มี 10-12 คนมาจาก โดยตำแหน่งและ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ทำ หน้าที่ ก.พ.ค. มี กรรมการ 7 คน มา จากกระบวนการ

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ร่างของ ศ.ดร.อมร จันทร์สมบูรณ์	พ.ร.บ.สดง. ปัจจุบัน พ.ศ.2542	พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการพลเรือน ปัจจุบัน 2551	ร่างที่ผ่านการ พิจารณาของ คณะกรรมการฯ ปี 2552	วิเคราะห์ และ หมายเหตุ
ไม่ต่ำกว่าอธิบดี ที่สภาเลือกไม่ เกิน 8 คน (รวม 13 คน)		เศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ เป็น กรรมการ , เลขาธิการ ก.พ. เป็นกรรมการและ เลขานุการ(5 คน) 2.กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย กรรมการซึ่งทรง พระกรุณาโปรด เกล้าฯ แต่งตั้งจาก ผู้ทรงคุณวุฒิด้าน การบริหาร ทรัพยากรบุคคล ด้านการบริหารและ การจัดการ ด้าน กฎหมาย ซึ่งมี		สรรหาโดยเฉพาะ แต่ร่างปี 52 ให้ คตง.ซึ่งมี 7 คนทำ 2 หน้าที่เป็นทั้ง ก.พ.และก.พ.ค. โดยไม่มี ผู้ทรงคุณวุฒิด้วย

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ร่างของ ศ.ดร.อมร จันทร์สมบุญ	พ.ร.บ.สดง. ปัจจุบัน พ.ศ.2542	พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการพลเรือน ปัจจุบัน 2551	ร่างที่ผ่านการ พิจารณาของ คณะกรรมการฯปี 2552	วิเคราะห์ และ หมายเหตุ
		ผลงานเป็นที่ ประจักษ์ใน ความสามารถ มาแล้ว และได้รับ การสรรหาตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ กำหนดในกฎ ก.พ. จำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน แต่ไม่เกิน 7 คน(รวม10-12 คน) - คณะกรรมการ พิทักษ์ระบบ คุณธรรม (ก.พ.ค.) (ม.24,25) ประกอบด้วย กรรมการจำนวน7 คนและให้ เลขาธิการ ก.พ. ทำ หน้าที่เป็น เลขานุการ ก.พ.ค. และบุคคลที่จะเป็น กรรมการ ก.พ.ค.		

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ร่างของ ศ.ดร.อมร จันทร์สมบุญ	พ.ร.บ.สดง. ปัจจุบัน พ.ศ.2542	พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการพลเรือน ปัจจุบัน 2551	ร่างที่ผ่านการ พิจารณาของ คณะกรรมการฯ ปี 2552	วิเคราะห์ และ หมายเหตุ
		ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) มีสัญชาติไทย 2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่ สิบห้าปี 3) มีคุณสมบัติอื่น อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้(ก) เป็น หรือเคยเป็น กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิใน คณะกรรมการ ข้าราชการพลเรือน คณะกรรมการ ข้าราชการครู คณะกรรมการ ข้าราชการครูและ บุคลากรทางการ ศึกษาคณะกรรมการ ข้าราชการพลเรือน ในมหาวิทยาลัย คณะกรรมการ ข้าราชการพลเรือน ใน		

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ร่างของ ศ.ดร.อมร จันทร์สมบูรณ์	พ.ร.บ.สดง. ปัจจุบัน พ.ศ.2542	พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการพลเรือน ปัจจุบัน 2551	ร่างที่ผ่านการ พิจารณาของ คณะกรรมการฯ ปี 2552	วิเคราะห์ และ หมายเหตุ
		สถาบันอุดมศึกษา หรือคณะกรรมการ ข้าราชการตำรวจ (ข) เป็นหรือเคยเป็น กรรมการกฤษฎีกา (ค) รับราชการหรือ เคยรับราชการใน ตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้ พิพากษาศาล อุทธรณ์หรือ เทียบเท่า หรือตุลา การหัวหน้าคณะ ศาลปกครองชั้นต้น (ง) รับราชการหรือ เคยรับราชการใน ตำแหน่งไม่ต่ำกว่า อัยการพิเศษประจำ เขตหรือเทียบเท่า (จ) รับราชการหรือ เคยรับราชการใน ตำแหน่งประเภท บริหารระดับสูง หรือเทียบเท่าตามที่ ก.พ.กำหนด		

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ร่างของ ศ.ดร.อมร จันทร์สมบูรณ์	พ.ร.บ.สดง. ปัจจุบัน พ.ศ.2542	พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการพลเรือน ปัจจุบัน 2551	ร่างที่ผ่านการ พิจารณาของ คณะกรรมการฯ ปี 2552	วิเคราะห์ และ หมายเหตุ
		(จ) เป็นหรือเคยเป็น ผู้สอนวิชาในสาขา นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐ ประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือ วิชาที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารราชการ แผ่นดินใน สถาบันอุดมศึกษา และดำรงตำแหน่ง หรือเคยดำรง ตำแหน่งไม่ต่ำกว่า รองศาสตราจารย์ แต่ในกรณีที่ดำรง ตำแหน่งรอง ศาสตราจารย์ต้อง ดำรงตำแหน่งหรือ เคยดำรงตำแหน่ง มาแล้วไม่น้อยกว่า ห้าปี และต้องไม่มี ลักษณะต้องห้าม		

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ร่างของ ศ.ดร.อมร จันทร์สมบูรณ์	พ.ร.บ.สดง. ปัจจุบัน พ.ศ.2542	พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการพลเรือน ปัจจุบัน 2551	ร่างที่ผ่านการ พิจารณาของ คณะกรรมการฯ ปี 2552	วิเคราะห์ และ หมายเหตุ
		ดังต่อไปนี้ (ม. 27)..... เป็น กรรมการในองค์กร บริหารงานบุคคลใน หน่วยงานของรัฐ...		
ประเด็นที่ 3 วาระการดำรง ตำแหน่ง				
กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิมี วาระ 3 ปี	เท่าวาระของ กรรมการตรวจ เงินแผ่นดิน (คตง.)	-ก.พ. เฉพาะ กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระ ดำรงตำแหน่ง 3 ปี -ก.พ.ค. มีวาระดำรง ตำแหน่งหกปีนับแต่ วันที่ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง และให้ดำรง ตำแหน่งได้เพียง วาระเดียว	เท่าวาระของ กรรมการตรวจ เงินแผ่นดิน (คตง.)	ร่างของ ศ.ดร.อมรฯ และกฎหมายก.พ.ปี 51 จะเห็นว่าวาระ ดำรงตำแหน่งของ กรรมการโดย ตำแหน่งและ กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิจะมี วาระไม่เท่ากัน แต่ กฎหมายปี42 และ ร่างปี 52 วาระของ กรรมการบริหาร งานบุคคลเท่ากับ วาระของ คตง. เพราะมาจากที่ เดียวกัน

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ร่างของ ศ.ดร.อมร จันทร์สมบุญ	พ.ร.บ.สดง. ปัจจุบัน พ.ศ.2542	พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการพลเรือน ปัจจุบัน 2551	ร่างที่ผ่านการ พิจารณาของ คณะกรรมการฯ ปี 2552	วิเคราะห์ และ หมายเหตุ
ประเด็นที่ 4 อำนาจหน้าที่ของ กรรมการ				
1.การกำหนด ตำแหน่ง ข้าราชการของ สำนักงานฯ ให้ คณะกรรมการ ข้าราชการ รัฐสภาร่วมกับ คตง.กำหนด	1.คณะกรรมการ ตรวจเงิน แผ่นดิน(คตง.) มี อำนาจเหมือน ก.พ. (ไม่ได้แยก คณะกรรมการ พิทักษ์คุณธรรม ออกจาก คตง.)	1. ก.พ. ทำหน้าที่ เหมือนผู้จัดการ ทรัพยากรบุคคล เช่น เสนอแนะให้ คำปรึกษา ครม., กำหนดหลักเกณฑ์ และมาตรฐานการ บริหารทรัพยากร บุคคล, ให้ความ เห็นชอบอัตรากำลัง ส่วนราชการ, ออก กฎ ก.พ.ระเบียบฯ, ตีความวินิจฉัย ปัญหา, กำกับดูแล และกำหนด นโยบาย, รับรอง คุณวุฒิฯ, จัดระบบ ทะเบียนประวัติและ การควบคุมการ ตำแหน่งอื่นๆ เกษียณอายุ เป็นต้น (ม.8)	1. คณะกรรมการ ตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) มีอำนาจ เหมือน ก.พ. และ ครม.และใช้ อำนาจของ คณะกรรมการ พิทักษ์ระบบ คุณธรรม (ก.พ.ค.)ด้วย 2.การบรรจุ ข้าราชการระดับ 10 (รองผู้ว่าฯ) เป็นอำนาจ ประธาน คตง. แล้วนำความ เพื่อทรงโปรด เกล้าฯแต่งตั้ง ส่วนข้าราชการ ตำแหน่งอื่นๆ เป็นอำนาจผู้ว่า การฯสั่งบรรจุ	กฎหมาย.กพ. ปี 51 มีลักษณะเป็น สากลและเด่นกว่า กฎหมายอีก 3 ฉบับ ในประเด็นที่มีการ แยกองค์กรที่ทำ หน้าที่ผู้จัดการ ทรัพยากรบุคคล ออกจากองค์กรที่ ทำหน้าที่พิทักษ์ ระบบคุณธรรม โดยการพิทักษ์ ระบบคุณธรรมมี วิธีพิจารณาและ ที่มาของกรรมการ โดยเฉพาะต่างหาก เป็นเอกเทศ
2.การบรรจุ ข้าราชการระดับ 10-11 เป็น อำนาจประธาน รัฐสภา โดย ข้อเสนอของผู้ว่า ฯด้วยความ เห็นชอบของ คตง.แล้วนำ ความกราบ บังคมทูลเพื่อ ทรงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ระดับ 9	2. การบรรจุ ข้าราชการระดับ 10 (รองผู้ว่าฯ) เป็นอำนาจ ประธาน คตง. แล้วนำความ กราบบังคมทูล เพื่อทรงโปรด เกล้าฯแต่งตั้ง ส่วนข้าราชการ ตำแหน่งอื่นๆ เป็นอำนาจผู้ว่า การฯสั่งบรรจุ	เห็นชอบอัตรากำลัง ส่วนราชการ, ออก กฎ ก.พ.ระเบียบฯ, ตีความวินิจฉัย ปัญหา, กำกับดูแล และกำหนด นโยบาย, รับรอง คุณวุฒิฯ, จัดระบบ ทะเบียนประวัติและ การควบคุมการ ตำแหน่งอื่นๆ เกษียณอายุ เป็นต้น (ม.8)	1. คณะกรรมการ ตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) มีอำนาจ เหมือน ก.พ. และ ครม.และใช้ อำนาจของ คณะกรรมการ พิทักษ์ระบบ คุณธรรม (ก.พ.ค.)ด้วย 2.การบรรจุ ข้าราชการระดับ 10 (รองผู้ว่าฯ) เป็นอำนาจ ประธาน คตง. แล้วนำความ กราบบังคมทูล เพื่อทรงโปรด เกล้าฯแต่งตั้ง 3.ส่วนข้าราชการ ตำแหน่งอื่นๆ	กฎหมาย.กพ. ปี 51 มีลักษณะเป็น สากลและเด่นกว่า กฎหมายอีก 3 ฉบับ ในประเด็นที่มีการ แยกองค์กรที่ทำ หน้าที่ผู้จัดการ ทรัพยากรบุคคล ออกจากองค์กรที่ ทำหน้าที่พิทักษ์ ระบบคุณธรรม โดยการพิทักษ์ ระบบคุณธรรมมี วิธีพิจารณาและ ที่มาของกรรมการ โดยเฉพาะต่างหาก เป็นเอกเทศ

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ร่างของ ศ.ดร.อมร จันทร์สมบุญ	พ.ร.บ.สดง. ปัจจุบัน พ.ศ.2542	พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการพลเรือน ปัจจุบัน 2551	ร่างที่ผ่านการ พิจารณาของ คณะกรรมการฯ ปี 2552	วิเคราะห์ และ หมายเหตุ
เป็นอำนาจของ ประธานฯ เหมือนระดับ 10 แต่ไม่ต้องโปรด เกล้าฯระดับ 8 ลงมา เป็น อำนาจผู้ว่าการ 3.อำนาจอื่น นอกจากนี้ เป็น ของ คณะกรรมการ ข้าราชการ รัฐสภา	และแต่งตั้ง (ม.55)	2. ก.พ.ค. มีอำนาจ หน้าที่ในด้านการ พิทักษ์ระบบ คุณธรรม ดังนี้ (มาตรา 31) (1) เสนอแนะต่อ ก.พ. หรือองค์กรกลาง บริหารงานบุคคล อื่น เพื่อให้ ก.พ. หรือองค์กรกลาง บริหารงานบุคคล อื่น ดำเนินการจัดให้ มีหรือปรับปรุง นโยบายการบริหาร ทรัพยากรบุคคลใน ส่วนที่เกี่ยวกับการ พิทักษ์ระบบ คุณธรรม (2) พิจารณาวินิจฉัย อุทธรณ์ตามมาตรา 114(3) พิจารณา วินิจฉัยเรื่องร้อง ทุกข์ตามมาตรา 123 (4) พิจารณาเรื่อง	เป็น อำนาจผู้ว่า การฯสั่งบรรจุ และแต่งตั้ง (ม.70)	

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ร่างของ	พ.ร.บ.สดง.	พ.ร.บ.ระเบียบ	ร่างที่ผ่านการ	วิเคราะห์ และ
ศ.ดร.อมร	ปัจจุบัน	ข้าราชการพลเรือน	พิจารณาของ	หมายเหตุ
จันทร์สมบูรณ์	พ.ศ.2542	ปัจจุบัน 2551	คณะกรรมการฯ	
			ปี 2552	
		การคุ้มครองระบบ		
		คุณธรรมตามมาตรา		
		126		
		(5) ออกกฎ ก.พ.ค.		
		ระเบียบ หลักเกณฑ์		
		และวิธีการเพื่อ		
		ปฏิบัติการตาม		
		พระราชบัญญัตินี้		
		กฎ ก.พ.ค. เมื่อ		
		ประกาศในราช		
		กิจจานุเบกษาแล้ว		
		ให้ใช้บังคับได้		
		(6) แต่งตั้งบุคคลซึ่ง		
		มีคุณสมบัติและไม่มี		
		ลักษณะต้องห้าม		
		ตามที่ ก.พ.ค.		
		กำหนด เพื่อเป็น		
		กรรมการวินิจฉัย		
		อุทธรณ์หรือเป็น		
		กรรมการวินิจฉัย		
		ร้องทุกข์		

2. การบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีระบบพิทักษ์คุณธรรมหรือให้หลักประกันการปฏิบัติงานของข้าราชการ สอดคล้องกับหลักการบริหารงานบุคคลและกฎหมายกลางด้านการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนหรือไม่เพียงใด

นอกจากข้อดีที่การบริหารงานบุคคล ควรกระทำในรูปของคณะกรรมการ (องค์กรกลุ่ม) และมีที่มาของตัวกรรมการจากด้านต่างๆ ที่ครบถ้วน ตามที่กล่าวในประเด็นที่ 1 แล้ว คณะกรรมการข้าราชการบางประเภท ที่สำคัญ เช่น คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ณ ปัจจุบัน นอกจากจะมีที่มาของตัวกรรมการที่หลากหลายความชำนาญและประสบการณ์ เพื่อเกิดการถ่วงดุลหรือตรวจสอบภายในองค์กรคณะกรรมการแล้ว อำนาจในการบริหารงานบุคคลซึ่งแต่เดิมเป็นของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ทั้งหมด กล่าวคือ ก.พ.ทำหน้าที่ทั้งผู้จัดการทรัพยากรบุคคล ผู้พิทักษ์ระบบคุณธรรม และผู้จัดโครงสร้างส่วนราชการด้วย แต่แนวโน้มต่อมาในยุคใหม่ นี้จะเห็นได้ว่ามีระบบที่แยกอำนาจบางประเภทของ ก.พ. ไปให้องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐองค์กรอื่นทำ ได้แก่

- อำนาจในการพิทักษ์ระบบคุณธรรม แยกไปเป็นอำนาจของ คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.)

- อำนาจในการจัดโครงสร้างส่วนราชการ แยกไปเป็นอำนาจของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)

ทั้งนี้ โดยกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่ พ.ศ.2551 ยังระบุห้ามกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ไม่ให้เป็นกรรมการในคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.) ด้วย ซึ่งหากพิจารณาแล้วน่าจะเป็นการยืนยันหลักการตรวจสอบถ่วงดุล เพื่อเป็นหลักประกันการปฏิบัติงานหรือหลักธรรมาภิบาลให้กับข้าราชการนั่นเอง

ซึ่งหลักการแยกอำนาจทั้ง 2 ออกจากกันนี้ จะเห็นได้ว่า ในต่างประเทศ ดังเช่น ประเทศอังกฤษ และประเทศออสเตรเลีย ตามที่กล่าวไว้ในบทที่ 4 ก็มีการแยกองค์กรที่ใช้อำนาจในฐานะผู้จัดการทรัพยากรบุคคล ออกจากองค์กรที่ใช้อำนาจในการพิทักษ์ระบบคุณธรรม ด้วยเช่นกัน

ดังนั้น เมื่อพิจารณาแล้วแนวทางในการแยกอำนาจจัดการทรัพยากรบุคคลออกจากอำนาจในการพิทักษ์ระบบคุณธรรม น่าจะเป็นพัฒนาการที่เหมาะสมสำหรับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ ทั้งนี้ คงต้องพิจารณาลึกลงไปว่า กลไกหรือฟันเฟืองในการใช้อำนาจรัฐ ที่ปกครองในระบอบรัฐเสรีประชาธิปไตย นั้น ราษฎรประชาชนจะมีโอกาส ในการใช้อำนาจธิปไตยทางตรง

น้อยมาก ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะเป็นการใช้อำนาจอธิปไตยโดยระบบผู้แทน (ทางอ้อม) ไม่ว่าจะเป็นระบบประธานาธิบดี เช่นในประเทศสหรัฐอเมริกา ระบบกึ่งประธานาธิบดี เช่นในประเทศฝรั่งเศส หรือระบบรัฐสภา แบบประเทศไทยของเราก็ตาม ผู้ที่มาทำหน้าที่หรือใช้อำนาจในฝ่ายบริหาร (รัฐบาล) การใช้อำนาจก็ต้องกระทำในลักษณะงานนโยบายเป็นส่วนใหญ่ โดยมีตัวข้าราชการเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นกลไกหรือฟันเฟืองที่จะต้องปฏิบัติตามนโยบาย ภายใต้กรอบของกฎหมาย นิติรัฐ และนิติธรรม

ดังนั้น หากการที่จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการสามารถรักษาระบบนิติรัฐหรือนิติธรรมไว้ได้ จึงต้องมีระบบการคุ้มครองหรือหลักประกันการทำงานของข้าราชการ กล่าวคือ หากทำงานดีเป็นไปตามนโยบายที่ได้รับมอบหมายจากตัวแทนประชาชน(รัฐบาล) และอยู่ในกรอบของกฎหมาย ก็ควรได้รับการส่งเสริม แต่หากกลับกันทำงานไม่ดี ไม่รักษากฎหมาย ก็ควรต้องได้รับการพิจารณาโทษตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายระเบียบข้าราชการประเภทนั้นๆ

แต่ ณ ปัจจุบันข้อเท็จจริงที่หลีกเลี่ยงไม่ได้และเป็นที่ยอมรับของสังคมมนุษย์ส่วนมากก็คือมนุษย์มีความต้องการในเรื่องอำนาจ ทรัพยากร และผลประโยชน์ ดังนั้น หากมีตัวอย่างข้อเท็จจริงปรากฏขึ้นเมื่อใดว่า ผู้แทนที่ได้รับเลือกจากประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่เข้ามาใช้อำนาจอธิปไตยในฐานะฝ่ายบริหารกำหนดคนนโยบาย (ฝ่ายผู้ใช้อำนาจปกครอง) ลูกแก่อำนาจเมื่อใด ตัวข้าราชการที่ไม่ตอบสนองความต้องการเช่นนั้นก็จะได้รับผลกระทบขึ้นได้ ส่วนข้าราชการที่สนองนโยบายก็จะได้รับการส่งเสริมสนับสนุน ซึ่งหากควรเป็นเช่นนั้นไม่ เพราะหากเป็นเช่นนั้นแล้วก็จะเป็นการทำลายระบบกลไกหรือโครงสร้างของอำนาจรัฐซึ่งมีตัวข้าราชการเป็นฟันเฟือง และจะกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ไม่ทางตรงก็ทางอ้อมขึ้นแน่นอน ดังนั้น หลักประกันการปฏิบัติงานของข้าราชการเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงมีความสำคัญ จะนำวิธีการเหมือนการจ้างแรงงานในภาคธุรกิจเอกชนมาใช้กับข้าราชการทุกอย่างทุกเรื่องหาได้ไม่ แต่ควรต้องพิจารณาเป็นเรื่องๆ ไป เพราะวัตถุประสงค์ในองค์กรภาคเอกชนกับองค์กรในภาครัฐนั้น น่าจะมีความมุ่งประสงค์ที่ต่างกัน โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับสาธารณะ

ดังนั้น เพื่อให้มีหลักประกันดังกล่าว เพื่อให้ข้าราชการจะสามารถทำหน้าที่ทำงานได้อย่างที่ควรจะเป็นและถูกต้อง อีกทั้งสามารถเป็นเสมือนพยานรู้เห็นการใช้อำนาจรัฐแทนประชาชนได้ด้วย จึงควรต้องให้หลักยึดแก่ข้าราชการอย่างน้อย ได้แก่

1. หลักคุณธรรม
2. หลักความรู้ความสามารถ
3. หลักผลงาน

ซึ่งทั้ง 3 หลักดังกล่าว เป็นที่มาและได้ปรากฏในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่า กฎหมายฉบับนี้มีกลไกโครงสร้างการใช้อำนาจด้านการบริหารงานบุคคล ที่ให้หลักประกันแก่ข้าราชการ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา ดังนี้

กฎหมายได้กำหนดที่มาของคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.) ไว้ชัดเจน และมีที่มาจากหลายด้าน จากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ รวมทั้งกระบวนการที่ได้มาซึ่ง ก.พ.ค. กฎหมายก็กำหนดวิธีการคัดเลือกไว้โดยเฉพาะ ออกจากกระบวนการที่ได้มาซึ่งคณะกรรมการ ก.พ. กล่าวคือ

องค์ประกอบของคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.) มาตรา 24,25 กำหนดให้ ประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคน และให้เลขาธิการ ก.พ. ทำหน้าที่เป็นเลขานุการ ก.พ.ค. และบุคคลที่จะเป็นกรรมการ ก.พ.ค. ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. มีสัญชาติไทย
2. มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี
3. มีคุณสมบัติอื่นอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

3.1 เป็นหรือเคยเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน คณะกรรมการข้าราชการครู คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา หรือ คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ

3.2 เป็นหรือเคยเป็นกรรมการกฤษฎีกา

3.3 รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์หรือเทียบเท่า หรือตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้น

3.4 รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอัยการพิเศษประจำเขตหรือเทียบเท่า

3.5 รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูงหรือเทียบเท่าตามที่ ก.พ.กำหนด

3.6 เป็นหรือเคยเป็นผู้สอนวิชาในสาขานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือวิชาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการแผ่นดินในสถาบันอุดมศึกษา และดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ แต่ในกรณีที่ตั้งดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ต้องดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

4. และต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ (ม.27)

4.1 เป็นข้าราชการ

4.2 เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใด

4.3 เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง

4.4 เป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจ

4.5 เป็นกรรมการในองค์กรบริหารงานบุคคลในหน่วยงานของรัฐ

4.6 ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอย่างอื่นหรือดำรงตำแหน่งหรือประเภทใดๆ หรือเป็นกรรมการในหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน อันขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ส่วนวิธีการคัดเลือก ก.พ.ค. กฎหมาย(มาตรา 26)กำหนดให้มีคณะกรรมการคัดเลือกประกอบด้วย ประธานศาลปกครองสูงสุด รองประธานศาลฎีกาที่ได้รับมอบหมายจากประธานศาลฎีกาหนึ่งคน กรรมการ ก.พ.ผู้ทรงคุณวุฒิหนึ่งคนซึ่งได้รับเลือกโดย ก.พ. และให้เลขาธิการ ก.พ.เป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการคัดเลือกมีหน้าที่เลือกบุคคลผู้มีความสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้จำนวน 7 คน และให้ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเลือกตนเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการ ส่วนหลักเกณฑ์วิธีการคัดเลือกให้คณะกรรมการคัดเลือกเป็นผู้กำหนด

โดยกรรมการ ก.พ.ค. มีวาระดำรงตำแหน่งหกปีนับแต่วันที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

เมื่อพิจารณาวิธีการให้ได้ว่าซึ่ง ก.พ.ค. แล้วจะเห็นว่ากฎหมายได้กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของบุคคลไว้สูง ประกอบกับคณะกรรมการคัดเลือกฯก็เป็นผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้แทนของหน่วยงานที่มีความเป็นอิสระสูงเช่นกัน จึงน่าจะเป็นหลักประกันได้ในระดับหนึ่งที่ ก.พ.ค. จะทำหน้าที่รักษาความเป็นธรรมให้แก่ข้าราชการได้ เพราะโดยอำนาจหน้าที่ของ ก.พ.ค. แล้วมีส่วนสำคัญมากที่จะเป็นกลไกถ่วงดุลตรวจสอบการใช้อำนาจขององค์กรบริหารงานบุคคลที่ทำหน้าที่ในฐานะผู้จัดการทรัพยากรบุคคลภาครัฐ (ก.พ.) ด้วย ซึ่ง ก.พ.ค. มีอำนาจหน้าที่โดยสรุปดังนี้ (มาตรา 31)

1. เสนอแนะต่อ ก.พ. หรือองค์กรกลางบริหารงานบุคคลอื่น เพื่อให้ ก.พ.หรือองค์กรกลางบริหารงานบุคคลอื่น ดำเนินการจัดให้มีหรือปรับปรุงนโยบายการบริหารทรัพยากรบุคคลในส่วนที่เกี่ยวกับการพิทักษ์ระบบคุณธรรม

2. พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของข้าราชการที่ถูกลงโทษทางวินัย

3. พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์

4. พิจารณาเรื่องเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ คำสั่งที่ออกมาไม่สอดคล้องกับระบบคุณธรรม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไข

5. ออกกฎ ก.พ.ค. ระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติ

6. แต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่ ก.พ.ค. กำหนด เพื่อเป็นกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์หรือเป็นกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

จึงอาจกล่าวได้ว่า ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ใหม่นี้ได้ปรับบทบาทให้ ก.พ. เป็นผู้รับผิดชอบยุทธศาสตร์ด้านการจัดการทรัพยากรบุคคลของรัฐบาล (มาตรา 8) และมอบบทบาทในการพิทักษ์ระบบคุณธรรมให้แก่คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.) (มาตรา 31) :ซึ่งเป็นการแยกบทบาทกันชัดเจน

เปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ณ ปัจจุบัน ผู้รับผิดชอบยุทธศาสตร์ด้านการจัดการทรัพยากรบุคคล และบทบาทในการพิทักษ์ระบบคุณธรรมยังเป็นบทบาทของ คณะกรรมการข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (ก.ตง.) ซึ่งก็คือ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (ค.ต.ง.) เท่านั้น ยังไม่มีการแยกผู้ทำหน้าที่ชัดเจน

ซึ่งหากพิจารณาความเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ก็น่าจะเพื่อความเป็นอิสระในการตรวจสอบ อิสระในการแสดงความเห็น โดยมีเครื่องมือต่างๆ ที่กฎหมายให้มา ไม่ว่าจะเป็นอำนาจการตรวจสอบ งบประมาณ บุคลากรเป็นของตนเอง ซึ่งเครื่องมือต่างๆเหล่านี้ ต้องถือว่าเป็นของรัฐอยู่เช่นเดิม เพียงแต่คนที่จะใช้เครื่องมือเหล่านั้นโดยอิสระก็คือ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (ค.ต.ง.) โดยไม่จำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบหรือต้องของอนุญาตจากฝ่ายบริหาร (รัฐบาล) ก่อน ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันความเป็นอิสระดังกล่าวนั่นเอง

แต่อย่างไรก็ตาม โดยหลักต้องถือว่า การใช้อำนาจของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (ค.ต.ง.) เป็นการใช้อำนาจรัฐประเภทหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นอำนาจในการตรวจสอบ การชี้มูลความผิด หรือที่กำลังศึกษาอยู่นี้ คือการบริหารงานบุคคล หรือหากกล่าวให้ชัดขึ้นการใช้อำนาจส่วนใหญ่ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล (ก.ตง.) ก็เป็น การใช้อำนาจของฝ่ายปกครองด้วย หรือเป็นการกระทำทางปกครองประเภทหนึ่งเช่นกัน ซึ่งต้องอยู่ภายใต้หลักความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เช่นเดียวกันกับการกระทำทางปกครองอื่นๆ

ซึ่งกลไกในการตรวจสอบต่างๆ ของการใช้อำนาจในการบริหารงานบุคคล แม้ว่าจะอยู่ภายใต้การตรวจสอบขององค์กรตุลาการ ตามหลักการแบ่งแยกอำนาจอริปไตยก็ตาม แต่ในเรื่องการบริหารงานบุคคลนั้น บางเรื่องเป็นดุลพินิจขององค์กรบริหารงานบุคคล (ฝ่ายปกครอง) โดยแท้ซึ่งปกติศาลจะไม่ก้าวล่วงไปตรวจสอบดุลพินิจ หรือแม้บางเรื่องศาลมีอำนาจก้าวล่วงไปตรวจสอบได้ แต่ก็ต้องมีบุคคลเสนอเรื่องขึ้นไป ศาลจึงจะยกประเด็นวินิจฉัยตรวจสอบให้ได้ ตามหลักการ

พิจารณาความขององค์กรตุลาการ ซึ่งบุคคลที่จะมีสิทธิเสนอเรื่องก็ต้องเป็นผู้ที่ถูกกระทบสิทธิ ก็คือตัวข้าราชการนั่นเอง แต่ก็เป็นที่ทราบกันดีว่า ปกติข้าราชการจะไม่กล้าฟ้องร้องผู้บังคับบัญชาอยู่แล้ว โดยเหตุว่ากลัวผลกระทบหรืออาจจะไม่มีพยานหลักฐานอยู่ในมือก็เป็นได้ ซึ่งหลักฐานส่วนใหญ่ก็จะอยู่ในการครอบครองของหน่วยงาน โอกาสชนะคดีจึงมีน้อย ข้าราชการส่วนใหญ่จึงไม่ใช้สิทธิทางศาลเลย แต่หากมีองค์กรที่อยู่ในฐานะฝ่ายบริหาร แต่การทำหน้าที่ถึงองค์กรตุลาการ เช่น คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมในระบบข้าราชการพลเรือน ที่มีอำนาจเรียกพยานหลักฐานจากบุคคล หน่วยงานต่างๆ ได้ รวมทั้งเป็นผู้ที่มีความรู้ เชี่ยวชาญ ในตัวกฎ ระเบียบด้านการบริหารงานบุคคลเป็นอย่างดี ก็จะเป็นแนวทางการแก้ปัญหาก็ให้หลักประกันแก่ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้อีกทางหนึ่ง และสอดคล้องกับกฎหมายกลางด้านการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนอีกด้วย

แต่ที่เป็นอยู่ตามกฎหมายปัจจุบัน คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้รับผิดชอบทั้งด้านจัดการทรัพยากรบุคคล และการพิทักษ์ระบบคุณธรรม ไม่มีการแบ่งแยกผู้ใช้อำนาจ ซึ่งไม่สอดคล้องกับกฎหมายกลางด้านการบริหารงานบุคคลภาครัฐ ที่แยกที่มาและคุณสมบัติของผู้จัดการทรัพยากรบุคคล ออกจากที่มาและคุณสมบัติของผู้พิทักษ์ระบบคุณธรรม แม้การตรวจเงินแผ่นดินต้องดำรงไว้ซึ่งความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคลอันเป็นเครื่องมือสำคัญในการตรวจเงินแผ่นดินก็ควรให้ ก.ตง. ที่มีที่มาตามที่กล่าวในประเด็นที่ 1 ทำหน้าที่ในฐานะผู้จัดการทรัพยากรบุคคล และให้มีคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมซึ่งมีคุณสมบัติและที่มาต่างหากจาก ก.ตง. ทำหน้าที่ในฐานะผู้พิทักษ์ระบบคุณธรรมอีกส่วนหนึ่ง โดยให้มีการแบ่งแยกการใช้อำนาจเทียบได้กับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ซึ่งก็น่าจะเป็นแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการศึกษา

ประเด็นที่ 1 ที่มาและองค์ประกอบของคณะกรรมการข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542 มีความเหมาะสมหรือไม่

ตามที่ศึกษามาในบทที่ 2 ถึงบทที่ 5 พอสรุปได้ว่า ความเหมาะสมของที่มาและองค์ประกอบขององค์กรบริหารงานบุคคลภาครัฐ ต้องพิจารณาจากองค์ประกอบ ดังนี้

1. รูปแบบขององค์กรบริหารงานบุคคลภาครัฐ นั้นเหมาะสำหรับรูปแบบขององค์กรกลุ่ม (คณะกรรมการ) ไม่ควรใช้องค์กรเดี่ยว (ผู้บริหารคนเดียว) เนื่องจากองค์กรมีความต้องการบุคคลที่หลากหลาย และความเชี่ยวชาญในแต่ละด้าน รวมทั้งเป็นการสร้างการรับรู้ การมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องในภาคส่วนต่างๆ อันนำไปสู่กลไกของการตรวจสอบถ่วงดุลขึ้นได้

2. เมื่อต้องการองค์กรแบบรูปคณะกรรมการแล้ว ที่มาของตัวกรรมการควรแยกออกเป็นประเภทโดยอย่างน้อยต้องมากกว่า 2 ประเภทขึ้นไป ทั้งนี้ควรให้กรรมการที่มาแต่ละประเภทมีวาระดำรงตำแหน่งเหลื่อมกัน (วาระไม่เท่ากัน) เพื่อให้นโยบายมีความต่อเนื่อง มีผู้สานงานหรือนโยบายต่อได้ เมื่อคณะกรรมการบางประเภทหมดวาระ กรรมการประเภทที่ยังคงอยู่ก็สามารถสานนโยบายต่อได้

3. ประเภทของกรรมการองค์กรบริหารงานบุคคลควรแบ่งเป็น ดังนี้

3.1 กรรมการที่มาโดยตำแหน่ง

3.2 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

3.3 กรรมการผู้แทนจากการเลือกของข้าราชการ

แต่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542 กำหนดให้ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ทำหน้าที่คณะกรรมการบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ไม่มีกรรมการประเภทอื่น เช่น กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เข้ามีส่วนร่วมเป็นกรรมการด้วย จึงอาจสรุปได้ว่าที่มาและองค์ประกอบของคณะกรรมการข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ

ตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542 มีความไม่เหมาะสม ไม่เป็นไปตามหลักการทั้ง 3 ข้อที่กล่าวมา ซึ่งหากพิจารณาในด้านความเหมาะสมกับสภาพสังคมไทย จะเห็นว่า ณ ปัจจุบันการเมือง การปกครองของประเทศไทยนั้นให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ ของสังคมเป็นอย่างมาก ฉะนั้น หากให้ที่มาและองค์ประกอบของคณะกรรมการข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน มีองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนอื่นๆ ด้วย เช่น มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือ กรรมการผู้แทนจากการเลือกของข้าราชการ ก็น่าจะเป็นเรื่องที่เหมาะสมในทางหลักการมากกว่าที่กำหนดให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเพียงประเภทเดียว ทำหน้าที่คณะกรรมการบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามกฎหมายฉบับปัจจุบัน

ประเด็นที่ 2 การบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีระบบพิทักษ์คุณธรรมหรือให้หลักประกันการปฏิบัติงานของข้าราชการ สอดคล้องหลักการบริหารงานบุคคลและกฎหมายกลางด้านการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือน หรือไม่ เพียงใด

จากที่ศึกษามาจะเห็นว่า การคุ้มครองระบบคุณธรรมหรือการให้หลักประกันการปฏิบัติงานแก่ข้าราชการทั้งของไทยและต่างประเทศ จะแยกองค์กรที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. องค์กรที่ทำหน้าที่ในการจัดการทรัพยากรบุคคล (ก.พ.) ซึ่งองค์กรนี้จะให้การสนับสนุน การพัฒนา และความคุ้มครองแก่ข้าราชการในลักษณะทั่วไป ไม่ได้มุ่งเน้นแต่ข้าราชการรายใดรายหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น เรื่องของการกำหนดตำแหน่ง การกำหนดแนวทางในการพัฒนาข้าราชการ ซึ่งใช้กับข้าราชการในสังกัดขององค์กรบริหารงานบุคคลทุกคน ซึ่งองค์กรนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นองค์กรหลักในเรื่องการบริหารงานบุคคล ตามที่กล่าวไว้ในประเด็นที่ 1

2. องค์กรที่ทำหน้าที่ในด้านการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.) ซึ่งองค์กรนี้จะเน้นให้ความคุ้มครองแก่ข้าราชการในลักษณะเฉพาะกรณี เป็นส่วนใหญ่ เช่น การพิจารณาอุทธรณ์ของข้าราชการที่ถูกลงโทษทางวินัย การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของข้าราชการที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม เป็นต้น ส่วนการคุ้มครองระบบคุณธรรมที่มีลักษณะเป็นการทั่วไปขององค์กรนี้ (ก.พ.ค.) จะมีบ้างก็อาจได้แก่ กรณีที่ ก.พ.ค. เห็นว่า กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ที่ออกตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ไม่สอดคล้องกับระบบคุณธรรม ก.พ.ค. ก็จะแจ้งหน่วยงานผู้ออกกฎหมายเพื่อดำเนินการแก้ไข หรือยกเลิก ดังตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ใน มาตรา 126 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 เป็นต้น

ซึ่งการแยกอำนาจหน้าที่เช่นนี้ จะมีผลดีในเรื่องการตัดประเด็นการมีส่วนได้เสียของ ก.พ. ในกรณีที่ต้องใช้อำนาจพิจารณาอุทธรณ์/ร้องทุกข์ได้ ประกอบกับการพิจารณาเรื่องอุทธรณ์จะ

เป็นขั้นตอนที่เน้นงานทางด้านนิติวิธี ฉะนั้นผู้ที่มาทำหน้าที่พิจารณาอุทธรณ์ คือ ก.พ.ค. จึงต้องอาศัยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ในด้านนิติศาสตร์หรือหลักการพิจารณาความด้วย ซึ่งจะต่างจาก ก.พ. ที่จะต้องเน้นงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลเป็นส่วนมาก ดังรายละเอียดที่ได้วิเคราะห์ไว้แล้วในบทที่ 5

แต่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542 กำหนดให้ผู้ที่ทำหน้าที่ในฐานะองค์กรบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (กตง.) คือ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) ซึ่งมีที่มาเพียงประเภทเดียว แต่ทำหน้าที่ทั้งในด้านการจัดการทรัพยากรบุคคล และหน้าที่ด้านพิทักษ์ระบบคุณธรรมด้วย อีกทั้งตัวกรรมการก็มาโดยตำแหน่งประเภทเดียว เท่ากับเป็นการผูกอำนาจการบริหารงานบุคคลไว้กับคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน จริงๆแล้ว ผู้ศึกษาเห็นว่าควรเป็นอำนาจที่เกี่ยวกับการตรวจสอบ การให้ความเห็น และชี้มูลความผิดทางการเงิน การคลัง ภาครัฐ ซึ่งเป็นอำนาจหลักตามวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์กรตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งหากพิจารณาเปรียบเทียบกับหน่วยงานภาครัฐอื่น ผู้ใช้อำนาจหลักตามวัตถุประสงค์การจัดตั้งองค์กรก็จะ เป็นหน่วยงาน องค์กรหรือบุคคลอื่นซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นบุคคลชุดเดียวกับผู้ทำหน้าที่คณะกรรมการบริหารงานบุคคลของข้าราชการองค์กรนั้นๆ แต่อย่างใด เช่น คณะกรรมการกฤษฎีกา ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 ก็จะมีอำนาจตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้ แต่ข้าราชการผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาก็เป็นข้าราชการพลเรือน มี ก.พ. ทำหน้าที่เป็นองค์กรบริหารงานบุคคลต่างหาก เป็นต้น

อย่างไรก็ตามถ้าจะให้ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นข้าราชการที่มี ก.พ. ทำหน้าที่เป็นองค์กรบริหารงานบุคคลเลยที่เดียวนั้น ก็เห็นว่าไม่เหมาะสม เพราะจะกระทบหรือขัดกับความเป็นอิสระในการทำหน้าที่ตรวจสอบเงินแผ่นดิน ที่ต้องตรวจสอบฝ่ายบริหารด้วย แต่หลักการในการบริหารงานบุคคลนั้นเห็นว่า หลักการที่กำหนดไว้ในองค์กรบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือน และองค์กรบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจ สามารถนำมาใช้กับองค์กรบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ ตามข้อเสนอแนะดังนี้

2. ข้อเสนอแนะ

ในประเด็นที่ 1

คณะกรรมการข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ควรมีองค์ประกอบและที่มา จากหลายภาคส่วนดังนี้

1.1 ให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินทั้งหมด เป็นกรรมการที่มาโดยตำแหน่ง และให้เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนเป็นกรรมการ โดยตำแหน่งด้วย

1.2 ควรเพิ่มกรรมการองค์การบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ทรงคุณวุฒิ จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย 1 คน ด้านบริหารงานบุคคล 1 คน ซึ่งมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในความสามารถแล้ว และได้รับการสรรหาตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คตง.กำหนดหรือตามกฎหมาย ก.พ.ที่ว่าด้วยการสรรหากรรมการ (ก.พ.) ผู้ทรงคุณวุฒิโดยอนุโลม โดยกรรมการตามข้อนี้ให้มีวาระดำรงตำแหน่ง 5 ปี

1.3 ให้เพิ่มกรรมการที่มาจากการเลือกตั้งของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินอีก 2 คน โดยคนหนึ่งมาจากอดีตข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่เคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ 9 ขึ้นไปและมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์แล้ว โดยให้มีวาระดำรงตำแหน่ง 5 ปี และอีกคนหนึ่งมาจากผู้ที่เป็นข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ 10 โดยให้มีวาระดำรงตำแหน่งเท่าอายุราชการที่เหลืออยู่

ทั้งนี้ข้อเสนอแนะในประเด็นที่ 1 ได้เทียบเคียงกับที่มาของคณะกรรมการข้าราชการตำรวจตามกฎหมาย พ.ศ. 2547

ในประเด็นที่ 2

หากควรให้มีระบบพิทักษ์คุณธรรมหรือหลักประกันการปฏิบัติงานแก่ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ก็ควรต้องแยกองค์กรที่ทำหน้าที่ผู้จัดการทรัพยากรบุคคล ออกจากองค์กรที่ทำหน้าที่พิทักษ์ระบบคุณธรรม แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน มีเครื่องมือด้านบุคลากรในการตรวจเงินแผ่นดินที่เป็นอิสระอยู่ในระดับหนึ่งที่เหมาะสม โดยยังสามารถกำกับหรือรับรู้ความชอบด้วยกฎหมายในด้านการพิทักษ์ระบบคุณธรรมอยู่ด้วย แต่ไม่ควรสามารถไปใช้อำนาจได้โดยตรงมากนัก จึงควรให้ผู้ที่ทำหน้าที่คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมมาจากการแต่งตั้งของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินส่วนหนึ่งและมาจากการสรรหาส่วนหนึ่ง โดยแยกพิจารณา ดังนี้

1. ให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเลือกกันเองให้ได้จำนวน 2 คน เพื่อเป็นกรรมการในคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม

2. ให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน สรรหาจากบุคคลที่มีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ จำนวน 3 คนเป็นกรรมการในคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม คือ

2.1 เป็นหรือเคยเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน คณะกรรมการข้าราชการครู คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการ

ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา หรือ คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ

2.2 เป็นหรือเคยเป็นกรรมการกฤษฎีกา

2.3 รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์หรือ เทียบเท่า หรือตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้น

2.4 รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอัยการพิเศษประจำเขตหรือ เทียบเท่า

2.5 เป็นหรือเคยเป็นผู้สอนวิชาในสาขานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือวิชาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการแผ่นดินในสถาบันอุดมศึกษา และดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ แต่ในกรณีที่ดำรงตำแหน่งรอง ศาสตราจารย์ต้องดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

3. ให้มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิติศาสตร์ในคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม จำนวน 1 คน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านรัฐศาสตร์ที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล 1 คน

กรรมการตามข้อ 2 และ 3 ต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

1. เป็นข้าราชการ

2. เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใด

3. เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการ บริหารพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง

4. เป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจ

5. เป็นกรรมการในองค์กรบริหารงานบุคคลในหน่วยงานของรัฐ

6. ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอย่างอื่นหรือดำรงตำแหน่งหรือประเภทใดๆ หรือเป็น กรรมการในหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน อันขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามประกาศที่ คตง.กำหนด

เงินเดือน ค่าตอบแทน และประโยชน์อื่นใด ของกรรมการตาม 2 ให้เทียบเคียงกับ กรรมการในคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมตาม พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551

ส่วนหลักเกณฑ์วิธีพิจารณาเรื่องของคณะกรรมการชุดนี้ ให้นำบทบัญญัติใน พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 มาใช้บังคับโดยอนุโลม ยกเว้นเรื่องการ แต่งตั้งอนุกรรมการให้ทำหน้าที่แทน

ทั้งนี้ข้อเสนอแนะประเด็นที่ 2 ได้ใช้วิธีเทียบเคียงกับองค์กรบริหารงานบุคคลของ ข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายปี พ.ศ. 2551

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลชัย รัตนสกาวงศ์ (2551) คำบรรยายกฎหมายปกครอง พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์วิญญูชน
- ชาญชัย แสวงศักดิ์ (2552) คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์วิญญูชน
- คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2550) สำนักงาน สาระสำคัญในการปรับปรุงพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่ กรุงเทพมหานคร โกลบอล อินเตอร์ คอมมิวนิเคชั่น
เนตรทราย ตั้งขจรศักดิ์ (2537) บทบาทและโครงสร้างของสถาบันตรวจเงินแผ่นดิน วิทยานิพนธ์
ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พรทิพย์ ทองดี (2550) แนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด เรื่อง การ
บริหารงานบุคคลภาครัฐ กรุงเทพมหานคร สำนักงานศาลปกครอง
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พุทธศักราช 2542
- พระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดิน พุทธศักราช 2522
- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2535
- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2551
- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พุทธศักราช 2518
- พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พุทธศักราช 2545
- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร พุทธศักราช 2528
- พระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พุทธศักราช 2522
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์ (2549) วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองในระบบกฎหมายเยอรมัน กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์วิญญูชน
- สำนักงาน ก.พ. (2546) การปฏิรูประบบวินัย อุทธรณ์ และร้องทุกข์ของเจ้าหน้าที่ ของรัฐ
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์เดือนตุลา
- สุรพล นิติไกรพจน์ (2545) วารสารกฎหมายปกครอง เรื่อง การปฏิรูประบบราชการของ
ออสเตรเลีย

สมบัติ กุสุมาวลี สมบูรณ์ กุศลวิเศษชนะ และ จุฑามาศ แก้วพิจิตร (2552) รายงานการวิจัย เรื่อง ระบบ
ข้าราชการในอนาคต ประเด็น บทบาทหน้าที่ของ ก.พ. สำนักงาน ก.พ. และบทบาท
ของส่วนราชการด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลในทศวรรษหน้า กรุงเทพมหานคร
สำนักงานวิจัยและพัฒนาระบบงานบุคคล สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
สุวรรณี โพธิ์ชนะพันธ์ (2547) ปัญหาทางกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพล
เรือน ในสถาบันอุดมศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อุดม รัฐอมฤต และคณะ (2545) รายงานการวิจัย เรื่อง โครงการปฏิรูประบบวินัย อุทธรณ์และร้อง
ทุกข์เจ้าหน้าที่ของรัฐ กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

www.lawonline.co.th

www.panyathai.or.th

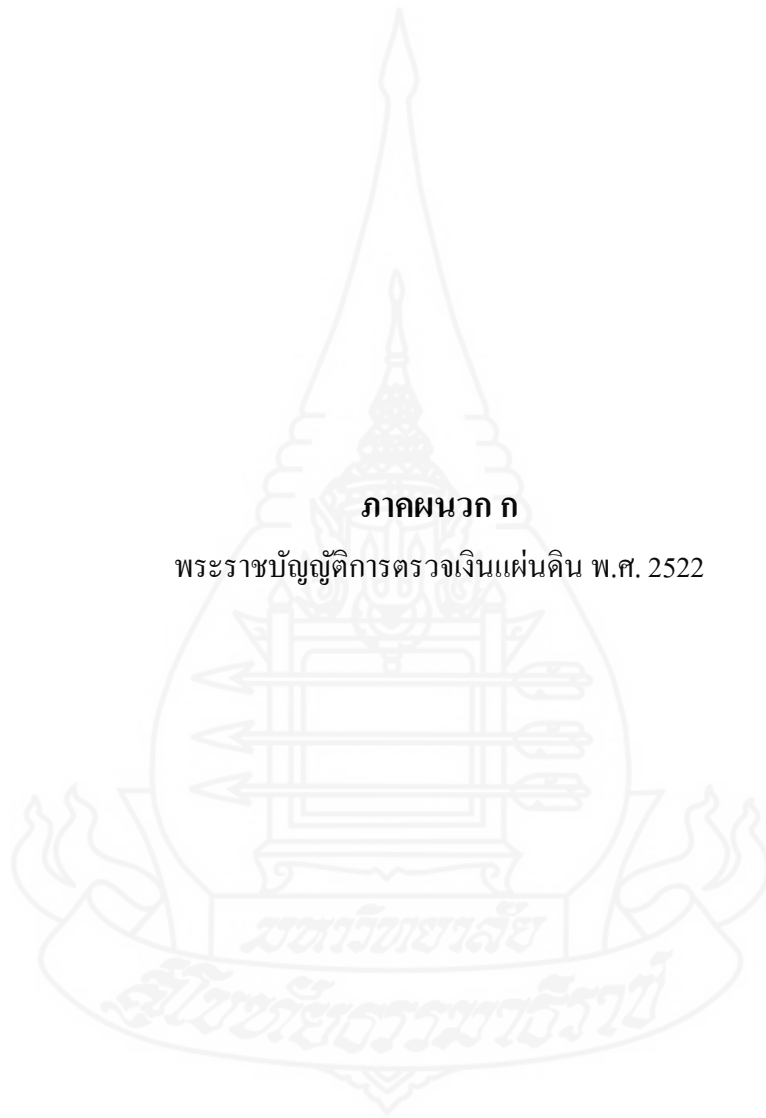

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

พระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2522

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2522

เป็นปีที่ 34 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภาดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2522”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน พุทธศักราช 2476

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยรับตรวจ” หมายความว่า

- (1) กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง หรือ กรม
- (2) หน่วยงานของราชการส่วนภูมิภาค
- (3) หน่วยงานของราชการส่วนท้องถิ่น
- (4) รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ
- (5) หน่วยงานอื่นใดที่มีกฎหมายกำหนด หรือนายกรัฐมนตรีสั่งให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ตรวจสอบ

“ผู้รับตรวจ” หมายความว่า หัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้าหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

หรือการบริหารของหน่วยรับตรวจ

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งผู้อำนวยการแต่งตั้งปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้มีสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน มีผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และให้มีรองผู้อำนวยการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้บังคับบัญชาและช่วยผู้อำนวยการสั่งและปฏิบัติราชการ

มาตรา 6 การแต่งตั้งผู้อำนวยการต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา

มาตรา 7 สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ตรวจสอบรายงานการรับจ่ายเงินประจำปีงบประมาณ และงบแสดงฐานะการเงินแผ่นดินประจำปีงบประมาณ และแสดงความเห็นว่าเป็นไปตามกฎหมายและตามความเป็นจริงหรือไม่

(2) ตรวจสอบบัญชีทุนสำรองเงินตราประจำปี และแสดงความเห็นว่าเป็นไปตามกฎหมายและตามความเป็นจริงหรือไม่

(3) ตรวจสอบการรับจ่าย การเก็บรักษาและการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินอื่นของหน่วยรับตรวจหรือที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจ และแสดงความเห็นว่าเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีหรือไม่ และอาจตรวจสอบการใช้จ่ายเงินและการใช้ทรัพย์สินอื่นและแสดงความเห็นว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป็นไปโดยประหยัดได้ผลตามเป้าหมายและมีผลคุ้มค่าหรือไม่

ในกรณีที่หน่วยรับตรวจเป็นรัฐวิสาหกิจ ให้แสดงความเห็นตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไปด้วย

(4) ตรวจสอบเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียมและรายได้อื่นของหน่วยรับตรวจ และแสดงความเห็นว่าเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีหรือไม่

มาตรา 8 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 7 สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) ตรวจสอบเงินและทรัพย์สินอื่น บัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจ

(2) เรียกผู้รับตรวจหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรับตรวจมาเพื่อสอบสวน หรือสั่งให้ผู้รับตรวจหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยรับตรวจส่งมอบบัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นบรรดาที่หน่วยรับตรวจจัดทำขึ้นหรือมีไว้ในครอบครอง

(3)อายัดเงินและทรัพย์สินอื่น บัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจ

(4) เรียกบุคคลใด ๆ มาให้การเป็นพยานในการตรวจสอบตาม (1) หรือให้ส่งมอบบัญชีทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือสันนิษฐานว่าเกี่ยวกับหน่วยรับตรวจ เพื่อประกอบการพิจารณา

มาตรา 9 เพื่อปฏิบัติการตามมาตรา 8 ให้ผู้อำนวยการและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ใด ๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการเพื่อตรวจสอบค้น ยึด หรือ อายัดบัญชีทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องหรือสันนิษฐานว่าเกี่ยวกับหน่วยรับตรวจเท่าที่จำเป็น

มาตรา 10 การเรียกบุคคลมาให้การเป็นพยานหรือให้ส่งมอบบัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นตามมาตรา 8 (4) ให้ทำเป็นหนังสือและนำไปส่งในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของผู้รับ หรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ณ ที่ที่อยู่หรือสถานที่ทำการของผู้รับ

มาตรา 11 ให้ผู้อำนวยการมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 12 พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องมีบัตรประจำตัวตามแบบที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับร้องขอ

มาตรา 13 ในกรณีที่ผลการตรวจสอบปรากฏว่ามีข้อบกพร่อง หรือมีการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรี ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินแจ้งให้หน่วยรับตรวจชี้แจงหรือแก้ไขข้อบกพร่องหรือปฏิบัติให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนดให้

เมื่อพ้นเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้าหน่วยรับตรวจมิได้ชี้แจงหรือแก้ไขข้อบกพร่อง หรือปฏิบัติการให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีโดยไม่มีเหตุผลสมควร ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินแจ้งให้กระทรวงเจ้าสังกัดหรือผู้บังคับบัญชา หรือผู้ควบคุมกำกับหรือรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจแล้วแต่กรณีดำเนินการตามกฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนที่ทางราชการหรือหน่วยรับตรวจกำหนดไว้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตามวรรคนี้

มาตรา 14 ในกรณีที่ผลการตรวจสอบปรากฏว่ามีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าเป็นการทุจริตให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินแจ้งต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีและให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินแจ้งผลการตรวจสอบดังกล่าวให้ผู้รับตรวจหรือกระทรวงเจ้าสังกัดหรือผู้บังคับบัญชา หรือผู้ควบคุมกำกับหรือรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนที่ทางราชการหรือหน่วยรับตรวจกำหนดไว้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้วย

เมื่อพนักงานสอบสวน หรือผู้รับตรวจหรือกระทรวงเจ้าสังกัดหรือผู้บังคับบัญชาหรือผู้ควบคุมกำกับหรือรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจตามวรรคหนึ่งดำเนินการไปประการใดแล้ว ให้แจ้งให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินทราบโดยมิชักช้า

ในกรณีที่ผู้รับตรวจหรือกระทรวงเจ้าสังกัด หรือผู้บังคับบัญชา หรือผู้ควบคุม กำกับหรือรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจไม่ดำเนินการตามวรรคหนึ่งภายในระยะเวลาอันสมควร ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินรายงานต่อนายกรัฐมนตรี

มาตรา 15 ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินทำรายงานผลการตรวจสอบการรับจ่ายเงินประจำปีงบประมาณและงบแสดงฐานะการเงินแผ่นดินประจำปีงบประมาณตามมาตรา 7 (1) และผลการปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน พร้อมด้วยความเห็นเสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอรัฐสภา

มาตรา 16 การตรวจสอบการรับจ่ายเงินและทรัพย์สินอื่น บัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้แต่งตั้งผู้ตรวจสอบ

ในการตรวจสอบตามวรรคหนึ่ง ให้นำมาตรา 7 (3) มาตรา 8 มาตรา 9 มาตรา 10 มาตรา 13 และมาตรา 14 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 17 ผู้ใดเปิดเผยข้อความที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติตามมาตรา 7 (4) มาตรา 8 (4) หรือ มาตรา 9 เว้นแต่เป็นการปฏิบัติตามหน้าที่หรือเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวน หรือการพิจารณาคดีต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 18 ผู้ใดมีหน้าที่ครอบครองหรือรักษาเงินและทรัพย์สินอื่น บัญชี ทะเบียน เอกสารหรือหลักฐานที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน หรือผู้ตรวจสอบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังแต่งตั้งตามมาตรา 16 เรียกให้ส่งตามมาตรา 8 (2) หรือ อาศัยตามมาตรา 8 (3) หรือ มาตรา 9 ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือทำให้ไร้

ประโยชน์ซึ่งเงินและทรัพย์สินอื่น บัญชี ทะเบียน เอกสารหรือหลักฐานนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 19 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินหรือขัดขวางการปฏิบัติงานของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตามมาตรา 8 หรือผู้อำนวยการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา 9 หรือผู้ตรวจสอบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังแต่งตั้ง ตามมาตรา 16 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือนหรือปรับไม่เกินสามพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 20 ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้อำนวยการ พนักงานเจ้าหน้าที่และผู้ตรวจสอบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังแต่งตั้งตามมาตรา 16 เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 21 ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และสำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และบรรดาอำนาจหน้าที่ของประธานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินไปเป็นของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน หรือของผู้ตรวจการ ตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

มาตรา 22 ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ ราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ไปเป็นของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 23 ให้ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นผู้ตรวจการ ตามพระราชบัญญัตินี้

ให้ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นรองผู้อำนวยการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 24 บรรดาบทกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีที่อ้างถึงคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือสำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ให้ถือว่าบทกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีนั้น อ้างถึงสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินและที่อ้างถึงประธานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินให้ถือว่าอ้างถึงผู้อำนวยการ ทั้งนี้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 25 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ส.โนตระกูล
รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เลียนใหม่ เพื่อให้การตรวจสอบการรับจ่าย เก็บรักษาเงิน และทรัพย์สินอื่นของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเป็นไปโดยถูกต้องและเรียบร้อยมี ประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น .

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 96 ตอนที่ 27 วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2522)

ภาคผนวก ข

ร่าง พ.ร.บ. การตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ที่จัดทำโดยคณะทำงานของ
ศ.ดร.อมร จันทรมบูรณ์ (พ.ศ.๒๕๓๓)

ร่าง
พระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ พ.ศ....

มาตรา	มาตรา ๑-๗
หมวด ๑ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ	มาตรา ๘-๑๕
หมวด ๒ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ	
ส่วนที่ ๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการและอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปของคณะกรรมการ	มาตรา ๑๖-๓๐
ส่วนที่ ๒ การรับรองบัญชี	มาตรา ๓๑-๓๖
ส่วนที่ ๓ วินัยทางงบประมาณและการคลัง	มาตรา ๓๗-๔๒
หมวด ๓ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ	
ส่วนที่ ๑ บททั่วไป	มาตรา ๔๓-๖๑
ส่วนที่ ๒ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ	มาตรา ๖๒-๖๗
ส่วนที่ ๓ งบประมาณของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ	มาตรา ๖๘-๗๖
หมวด ๔ บทกำหนดโทษ	มาตรา ๗๗-๗๙
บทเฉพาะกาล	มาตรา ๘๐-๘๖

รายชื่อคณะผู้ทำงาน

๑. ศ.อมร จันทรมบูรณ์ (อดีตเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา)
๒. อาจารย์นันทวัฒน์ พรหมานันท์ (อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
๓. นายอุดม พลอยไป (นิติกร ๗ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา)
๔. นายคมสัน โพธิ์คง (นิติกร ๔ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา)

ที่ปรึกษา

๑. นายเสริมสุข โกวิทวานิช (อดีตรองเลขาธิการ กพ.)
๒. นายอิสสระ นิตินันท์ประภาส (อดีตรองผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ)

หมายเหตุ :- (๑) ร่างพระราชบัญญัตินี้ มีสมมติฐานว่า "สถาบันตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ" จะมีการรับรองโดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งรัฐธรรมนูญของต่างประเทศ

(๒) สาระสำคัญบางประการของร่างพระราชบัญญัตินี้ เช่น คุณสมบัติของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐและของกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ ฯลฯ ได้คัดความมาจากร่างกฎหมายเดิม

(๓) ร่างพระราชบัญญัตินี้ เป็นร่างที่ยกย่องขึ้นโดยยังมิได้มีการให้ข้อคิดเห็นจาก "ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง"

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ
พ.ศ....

หลักการ
ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ

เหตุผล

โดยที่การควบคุมการใช้จ่ายเงินและการควบคุมการบัญชีของรัฐโดยสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตามพระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๒๒ ยังไม่เหมาะสม และไม่เกิดประโยชน์สูงสุดแก่รัฐ จึงสมควรปรับปรุงกฎหมายดังกล่าว เพื่อให้การตรวจเงินแผ่นดินของรัฐกระทำโดยองค์กรที่เป็นอิสระและเป็นกลางที่สุด โดยมีการจัดองค์กรที่เหมาะสม อันจะทำให้การตรวจเงินแผ่นดินของรัฐเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพสูงสุด เป็นประโยชน์แก่ทั้งฝ่ายบริหารในการติดตามและควบคุมการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินของรัฐโดยเจ้าหน้าที่ให้เป็นตามความมุ่งหมายของการใช้เงินงบประมาณแผ่นดิน และเป็นประโยชน์ทั้งฝ่ายนิติบัญญัติในการตรวจสอบการดำเนินการของฝ่ายบริหาร อีกทั้งยังจะเป็นการป้องกันการทุจริตและการประพฤติมิชอบในวงราชการ อีกด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
การตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ
พ.ศ. ...

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อให้การตรวจเงินแผ่นดินของรัฐดำเนินการโดยองค์กรที่เป็นอิสระและมีประสิทธิภาพอันเป็นไปเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ พ.ศ. ..."

มาตรา ๒ บทบัญญัติดังต่อไปนี้

(๑) มาตรา ๑ ถึงมาตรา ๗ ยกเว้นมาตรา ๓

(๒) หมวด ๑ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ

(๓) หมวด ๒ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ ส่วนที่ ๑ มาตรา ๑๖ ถึงมาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๗ (๔) และ (๑๔)

(๔) บทเฉพาะกาล มาตรา ๔๐

ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

บทบัญญัติอื่นแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๒๒

บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ

"ผู้ว่าการ" หมายความว่า ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ

"หน่วยรับตรวจ" หมายความว่า

(๑) กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง หรือกรม

(๒) หน่วยงานของราชการส่วนภูมิภาค

(๓) หน่วยงานของราชการส่วนท้องถิ่น

(๔) รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

(๕) หน่วยงานอื่นใดหรือกิจการที่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ ที่มีกฎหมายกำหนดให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐเป็นผู้ตรวจบัญชี หรือที่ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐกำหนดด้วยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรี หรือที่นายกรัฐมนตรีขอให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐทำการ ตรวจสอบเป็นกรณีเฉพาะราย

“หน่วยงานของราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และ ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น

“ผู้รับตรวจ” หมายความว่า หัวหน้าส่วนราชการ หัวหน้าหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการหรือการบริหารของหน่วยรับตรวจ

“ตรวจสอบ” หมายความว่า ตรวจสอบการใช้จ่าย การใช้ประโยชน์ การเก็บรักษา และการบริหาร ซึ่งเงิน ทรัพย์สิน สิทธิและผลประโยชน์ ของหน่วยรับตรวจที่ได้มาจากเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ เงินกู้ เงินอุดหนุน เงินบริจาค และเงินช่วยเหลือจากแหล่งในประเทศหรือต่างประเท อันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือตามวัตถุประสงค์ของหน่วยรับตรวจ ทั้งนี้ ไม่ว่าเงิน ทรัพย์สิน สิทธิ หรือผลประโยชน์ดังกล่าวจะเป็น ของหน่วยรับตรวจหรือหน่วยรับตรวจมีอำนาจหรือสิทธิในการใช้จ่ายหรือใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ เพื่อให้การดังกล่าวเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และแผนการปฏิบัติราชการ อันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารการเงินของรัฐและป้องกันการทุจริต และให้หมายความ รวมถึงการตรวจสอบอื่นจำเป็นแก่การตรวจสอบดังกล่าวด้วย

“เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ” หมายความว่า ข้าราชการในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ ซึ่งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐแต่งตั้งขึ้นตาม มาตรา ๕๐ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้ตรวจสอบภายใน” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจสอบภายในของหน่วยรับตรวจหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่ทำหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ตรวจสอบภายใน

มาตรา ๕ ระบบการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ เป็นการจัดองค์กรเพื่อความเป็นอิสระและเป็นกลางในการบริหารและควบคุมการตรวจสอบการเงินแผ่นดินของรัฐ โดยให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐสภา

องค์กรตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ ประกอบด้วยองค์ประกอบ ๓ ส่วน คือ

(๑) ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ

(๒) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ

(๓) สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ

แต่ละส่วนมีอำนาจหน้าที่ต่างคลและประสานงานซึ่งกันและกัน ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ การติดต่อระหว่างรัฐบาลกับคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ ให้กระทำโดยผ่านประธานรัฐสภา เว้นแต่ประธานรัฐสภาจะมีระเบียบกำหนดเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๗ ให้ประธานรัฐสภาเรียกการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกประกาศและระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ประกาศและระเบียบตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๑

ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ

มาตรา ๘ ให้มีผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ เป็นหัวหน้าผู้บริหารที่รับผิดชอบการบริหารทั่วไปซึ่งงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๓

มาตรา ๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๐ ผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐต้องมีคุณสมบัติตาม (ก) และ (ข) คือ

(ก) มีคุณสมบัติ

(๑) เป็นข้าราชการรัฐสภาสามัญตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา

(๒) เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชี หรือมีวุฒิทางการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรีในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

นิติศาสตร์ การบัญชี หรือการบริหารที่มีวิชาการบัญชีเป็นวิชาเอก จากสถาบันการศึกษาของรัฐหรือจากสถาบันการศึกษาในต่างประเทศที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนรับรองวิทยฐานะ และ

(๓) รับราชการหรือเคยรับราชการในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินหรือสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ ไม่ต่ำกว่าระดับ ๑๐ หรือเทียบเท่า

(๔) มีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นหรือเคยเป็นอาจารย์สอนการบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบภายใน การบริหารโครงการหรือการประเมินผล ในสถาบันการศึกษาของรัฐในระดับมหาวิทยาลัยมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี หรือ

(๒) ปฏิบัติหรือเคยปฏิบัติงานในฐานะผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หรือผู้ประกอบการวิชาชีพด้านการตรวจสอบ หรือวิชาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวกับการตรวจสอบตามที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐกำหนด เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่ไม่มีบุคคลที่รับหรือเคยรับราชการตามมาตรา ๙ (ก) (๓) หรือมีแต่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐเห็นว่ายังไม่เหมาะสมที่จะเป็นผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐอาจคัดเลือกบุคคลอื่นเสนอต่อรัฐสภาได้ แต่บุคคลนั้นต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนดังต่อไปนี้

(๑) มีอายุไม่เกิน ๕๓ ปีบริบูรณ์ในวันที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐลงมติคัดเลือก

(๒) มีคุณสมบัติตามมาตรา ๙ (ก) (๑) (๒) และ (๓) (๑) หรือ (๒) และ

(๓) มีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(ก) รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ ๑๐ หรือเทียบเท่าในกระทรวงการคลังหรือกระทรวงพาณิชย์ ผู้ตรวจราชการระดับ ๑๐ สำนักนายกรัฐมนตรีหรือเทียบเท่า หรือ

(ข) เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการในสถาบันการศึกษาของรัฐในระดับมหาวิทยาลัยที่มีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ และเคยสอนวิชาการบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบภายใน การบริหารโครงการ หรือการประเมินผลมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี หรือ

(ค) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับประธานกรรมการ กรรมการ หรือกรรมการผู้จัดการ หรือตำแหน่งเทียบเท่าที่เรียกชื่ออย่างอื่นของธุรกิจซึ่งเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยดำรงตำแหน่งดังกล่าวมาแล้ว เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปี

มาตรา ๑๑ เพื่อให้การกลั่นกรองคัดเลือกผู้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐเป็นไปโดยรอบคอบ และเพื่อให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐมีความเป็นอิสระโดยลดหรือขจัดความเข้าใจเกี่ยวกับอิทธิพลผูกพันที่อาจมีอยู่ขององค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการแต่งตั้งให้เหลือน้อยที่สุด ให้วิธีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐแยกกระทำเป็น ๒ ชั้น และแยกองค์กรผู้คัดเลือกตัวบุคคลออกจากองค์กรผู้ให้ความเห็นชอบในตัวบุคคล

ให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐเป็นองค์กรพิจารณาคัดเลือกตัวบุคคลตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๒ และให้รัฐสภาเป็นองค์กรพิจารณาให้ความเห็นชอบในตัวบุคคลตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓

มาตรา ๑๒ การดำเนินการเพื่อพิจารณาคัดเลือกตัวบุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐ โดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐเพื่อขอความเห็นชอบจากรัฐสภา ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐกำหนด

เมื่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐคัดเลือกบุคคลที่สมควรดำรงตำแหน่งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐได้แล้ว ให้ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐเสนอชื่อต่อรัฐสภาโดยผ่านประธานรัฐสภา

มาตรา ๑๓ ในการให้ความเห็นชอบผู้สมควรดำรงตำแหน่งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ ให้รัฐสภาลงมติโดยถือเสียงข้างมากของที่ประชุม และในกรณีที่รัฐสภาประกอบด้วยสภาสองสภา ให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาประชุมร่วมกัน

การออกเสียงลงคะแนนเพื่อให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับและให้นำมาตรา ๒๒ วรรคท้ายมาใช้บังคับ

เมื่อรัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ประธานรัฐสภานำความขึ้นกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง และในกรณีที่รัฐสภาไม่ให้ความเห็นชอบ ให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐ เสนอต่อรัฐสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไปจนกว่ารัฐสภาจะให้ความเห็นชอบ

มาตรา ๑๔ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละหกปีนับแต่วันที่ตั้งพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง และจะดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ในกรณีที่วาระการดำรงตำแหน่งของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐสิ้นสุดลงในระหว่างปิดสมัยประชุมของสภา หรือสภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุ

หรือถูกยุบ ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐคนใหม่
ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระและยังมีอายุไม่เกินเกษียณอายุ ให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ตรวจเงินแผ่นดินของรัฐต่อไปจนกว่าจะพ้นจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เว้นแต่ผู้นั้นไม่ประสงค์จะรับราชการต่อไป

มาตรา ๑๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) พ้นจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ
- (๔) ต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดที่กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๗) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๙ (ก) (๑) หรือ (๒)
- (๘) รัฐสภาไม่มติเห็นชอบให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง

หมวด ๒

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ

ส่วนที่ ๑

การแต่งตั้งคณะกรรมการและอำนาจหน้าที่ทั่วไปของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๖ ให้มีคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ เรียกโดยย่อว่า "คตร." มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวางนโยบายการตรวจเงินแผ่นดิน
ของรัฐ การพัฒนาการตรวจรับรองบัญชีโดยองค์คณะบุคคล การกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับระบบและการควบคุมตรวจสอบการบริหารงบประมาณ การ
กำกับวินัยทางงบประมาณและการคลังตามบทบัญญัติในหมวดนี้

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐประกอบด้วยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสิบคนซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นโดยความ
เห็นชอบของรัฐสภาตามหมวดนี้ และให้ปลัดกระทรวงการคลังและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

ให้กรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานกรรมการคนหนึ่ง และเป็นรองประธานกรรมการคนหนึ่ง

ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐแต่งตั้งรองผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐหรือข้าราชการของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐซึ่งดำรง
ตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ ๑๐ หรือเทียบเท่าคนหนึ่งเป็นเลขานุการคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ

มาตรา ๑๗ เพื่อให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐประกอบด้วยบุคคลที่มีความชำนาญและประสบการณ์จากด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล
กัน ให้กรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วยบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติ ๕ ประเภท ประเภทละ ๒ คน ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้รับบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ซึ่งเคยรับราชการในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินหรือสำนักงาน
ตรวจเงินแผ่นดินของรัฐในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ ๑๐ หรือเทียบเท่ามาแล้ว

(๒) เคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวมาแล้วรวมกันไม่น้อยกว่าสี่ปี

(๓) เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการบัญชี การตรวจสอบภายในหรือการเงินการคลัง

(๔) เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ นิติศาสตร์ สังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์ หรือการบริหารธุรกิจ

(๕) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับประธานกรรมการ กรรมการ กรรมการผู้จัดการ หรือตำแหน่งเทียบเท่าที่เรียกชื่ออย่าง
อื่นของธุรกิจซึ่งเป็นวิสาหกิจทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยต้องดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี

สำหรับบุคคลตาม (๓) ถึง (๕) ต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) เป็นผู้สอบบัญชีตามกฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชี หรือ
- (๒) รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ ๑๐ หรือเทียบเท่ามาแล้ว หรือ
- (๓) เป็นหรือเคยเป็นอาจารย์ในสถาบันการศึกษาของรัฐในระดับมหาวิทยาลัย โดยมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าระดับรองศาสตราจารย์

มาตรา ๑๘ ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐผู้ทรงคุณวุฒิ จะต้องไม่เป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง หรือประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอย่างอื่นที่ขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐตามระเบียบที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐกำหนด

มาตรา ๑๙ เพื่อให้การกลั่นกรองคัดเลือกผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐเป็นไปโดยรอบคอบ และเพื่อให้กรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐอยู่ในฐานะที่เป็นอิสระโดยลคนหรือขจัดความเข้าใจเกี่ยวกับอิทธิพลผูกพันที่อาจมีอยู่กับองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการแต่งตั้งให้เหลือน้อยที่สุด ให้วิธีการแต่งตั้งกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐผู้ทรงคุณวุฒิแยกกระทำเป็น ๒ ชั้น โดยให้คณะกรรมการวิสามัญที่สภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้งเป็นองค์พิจารณาคัดเลือกตัวบุคคลตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๑ และให้รัฐสภาเป็นองค์พิจารณาให้ความเห็นชอบในตัวบุคคลโดยการออกเสียงลงมติ ๒ ครั้งต่อเนื่องกัน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๒

มาตรา ๒๐ ให้สภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญชั้นคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่พิจารณาคัดเลือกบุคคลที่สมควรจะได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐผู้ทรงคุณวุฒิ

คณะกรรมการวิสามัญตามวรรคหนึ่งประกอบด้วยกรรมการจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองที่มีสมาชิกพรรคได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกพรรค พรรคละ ๑ คน เว้นแต่ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรมีพรรคการเมืองที่มีสมาชิกพรรคได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนน้อยกว่า ๗ พรรค ให้คณะกรรมการวิสามัญดังกล่าวประกอบด้วยกรรมการจากทุกพรรค พรรคละ ๒ คน เว้นแต่พรรคการเมืองที่มีสมาชิกพรรคได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่ถึง ๒ คน ก็ให้มีกรรมการได้เพียง ๑ คน

ให้คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเป็นกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐตามประเภทที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๗ เพื่อเสนอต่อรัฐสภาเพื่อให้ความเห็นชอบ โดยรายชื่อในแต่ละประเภท ให้เสนอตามจำนวนที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๑

ให้นำมาตรา ๒๒ วรรคท้ายมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๑ ให้คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเป็นกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐตามประเภทที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๗ เพื่อเสนอต่อรัฐสภาเพื่อลงมติให้ความเห็นชอบ ตามจำนวนดังนี้

- (๑) ในกรณีที่มีตำแหน่งกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐผู้ทรงคุณวุฒิที่จะต้องแต่งตั้งในประเภทนั้น จำนวน ๒ คน ให้คณะกรรมการวิสามัญเสนอชื่อบุคคลเพื่อให้รัฐสภาลงมติเห็นชอบไม่น้อยกว่า ๔ คน
- (๒) ในกรณีที่มีตำแหน่งกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐผู้ทรงคุณวุฒิที่จะต้องแต่งตั้งในประเภทนั้น จำนวน ๑ คน ให้คณะกรรมการวิสามัญเสนอชื่อบุคคลเพื่อให้รัฐสภาลงมติเห็นชอบไม่น้อยกว่า ๓ คน

ในกรณีที่คณะกรรมการวิสามัญไม่อาจคัดเลือกบุคคลให้ครบจำนวนดังกล่าวได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภาทำการคัดเลือกบุคคลดังกล่าว เพื่อให้รัฐสภาลงมติเห็นชอบครบจำนวนตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๒๒ เพื่อให้บุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐเป็นผู้ที่สมาชิกรัฐสภาให้ความเห็นชอบโดยเสียงข้างมากอย่างแท้จริง ให้รัฐสภาให้ความเห็นชอบในตัวบุคคลที่สมควรจะได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ โดยการออกเสียงลงมติ ๒ ครั้งต่อเนื่องกัน และในกรณีที่รัฐสภาประกอบด้วยสองสภา ให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาประชุมร่วมกัน

ในการออกเสียงลงคะแนน สมาชิกคนหนึ่งมีสิทธิออกเสียงให้ความเห็นชอบแก่บุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อได้ทุกประเภท โดยในแต่ละประเภทให้สมาชิกลงคะแนนเสียงให้แก่บุคคลที่ตนเห็นว่าเหมาะสมที่สุดได้เพียง ๑ คน และนับเป็นหนึ่งเสียง

ในการลงคะแนนเสียงครั้งแรก หากมีผู้มีบัตรคะแนนเสียงเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกรัฐสภาที่มีอยู่ในขณะนั้น ให้บุคคลนั้นเป็นผู้ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา

ในการลงคะแนนเสียงครั้งที่สอง ให้นำรายชื่อบุคคลที่ได้รับคะแนนเสียงสูงสุดตามลำดับมาออกเสียงลงคะแนนอีกครั้งหนึ่ง โดยให้รายชื่อดังกล่าวมีจำนวนมากกว่าตำแหน่งที่ว่างหนึ่งคน และในการลงคะแนนครั้งนี้ ให้ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดเป็นผู้ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาเรียงตามลำดับคะแนนตามจำนวนตำแหน่งที่ว่าง

ในกรณีที่มิผู้ได้รับคะแนนเสียงเท่ากัน ทำให้ไม่อาจจัดลำดับบุคคลที่ได้รับคะแนนเสียงข้างมากสูงกว่าได้ ให้มีการออกเสียงลงคะแนนระหว่าง

ผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงเท่ากันเพื่อจัดลำดับอีกครั้งหนึ่ง ถ้าได้คะแนนเสียงเท่ากันอีก ให้วิธีจับสลาก

การออกเสียงลงคะแนนเพื่อให้ความเห็นชอบตามมาตรา นี้ ให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ

การใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกวุฒิสภาเพื่อคัดเลือกตัวบุคคลที่จะเป็นกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นการใช้สิทธิเฉพาะตัวโดยอิสระ และไม่อยู่ภายใต้อาณัติมอบหมายใดๆ จากพรรคการเมืองใดๆ ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงคุณสมบัติเฉพาะตัว ประสบการณ์ ประวัติการทำงาน และความซื่อสัตย์สุจริตของบุคคลผู้สมควรได้รับคัดเลือกเป็นสำคัญ

มาตรา ๒๓ กรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละหกปี และเพื่อให้แนวความคิดและหลักการในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐมีความเชื่อมโยงต่อเนื่องกันตามสมควรในระยะยาว ให้กรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐจำนวนกึ่งหนึ่งพ้นจากตำแหน่งและมีการแต่งตั้งใหม่ทุก ๓ ปี

ในวาระเริ่มแรก ให้กรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งเริ่มตั้งแต่วันที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง และเมื่อครบกำหนดสามปี ให้กรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนกึ่งหนึ่งพ้นจากตำแหน่งโดยวิธีการจับสลากตามระเบียบที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐกำหนด และให้ถือว่า การพ้นจากตำแหน่งนี้เป็นการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ

เพื่อให้ได้มาซึ่งกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐผู้ทรงคุณวุฒิชุดใหม่เข้ามปฏิบัติหน้าที่เมื่อสิ้นสุดวาระของผู้ที่จะพ้นจากตำแหน่งทุก ๓ ปี ให้ดำเนินการคัดเลือกและแต่งตั้งกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐชุดใหม่เป็นการล่วงหน้าตามสมควร และเพื่อประโยชน์ในการคำนวณวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐให้เป็นที่แน่นอนและตรงกัน ให้วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งใหม่ เริ่มนับตั้งแต่วันที่ถัดจากวันครบวาระของกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐที่พ้นจากตำแหน่ง

ในกรณีที่วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐผู้ทรงคุณวุฒิได้สิ้นสุดลงในช่วงปิดสมัยประชุมรัฐสภา หรือสภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือถูกยุบ ให้ผู้ที่พ้นจากตำแหน่งยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐใหม่

ผู้ที่พ้นจากตำแหน่ง มีสิทธิได้รับการคัดเลือกและทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินกว่าสองวาระมิได้ เมื่อมีการแต่งตั้งกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐตามวาระทุกครั้ง ให้มีการเลือกประธานกรรมการและรองประธานกรรมการกรรมการใหม่

ทุกครั้ง

มาตรา ๒๔ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดที่กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๖) จากคุณสมบัติตามมาตรา ๑๗ วรรคสอง (๑)

มาตรา ๒๕ การประชุมของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐต้องมีกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่มีผู้ดำรงตำแหน่ง จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม และถ้ารองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ในการวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ให้ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐตามมาตรา ๑๔ วรรคท้าย เข้าร่วมประชุมและชี้แจงลงความเห็นได้ แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐมีส่วนได้เสีย กรรมการผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุม

การประชุมคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐนอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรา นี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐกำหนด

รัฐกำหนด

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐว่างลง ไม่ว่าเพราะเหตุใด ให้กรรมการจำนวนเท่าที่มีอยู่ดำเนินการต่อไปได้

แต่ถ้ากรรมการจำนวนเท่าที่มีอยู่มีน้อยกว่า ๗ คน ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐเพิ่มขึ้นโดยเร็ว เว้นแต่ภาวะการอยู่ในตำแหน่งของกรรมการจำนวนถึงหนึ่งที่จะมีการแต่งตั้งใหม่จะเหลือไม่ถึง ๔๐ วัน จะไม่ดำเนินการแต่งตั้งก็ได้

ใ้กรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐที่ได้รับการแต่งตั้งเพิ่มตามวรรคหนึ่งอยู่ในตำแหน่งเท่าวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐที่ตนแทน

ในกรณีที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในประเภทเดียวกันสองคนพร้อมกันเพื่อแทนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่พ้นจากตำแหน่งสองคนที่มีวาระการดำรงตำแหน่งไม่เท่ากัน ให้ใช้วิธีจับสลากเพื่อกำหนดบุคคลที่ตนแทน

มาตรา ๒๗ ในการปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง ให้กรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐมีอิสระในความเห็นของตน และให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐมีอำนาจดังต่อไปนี้

- (๑) วางนโยบายเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐเพื่อเสนอต่อรัฐสภา
- (๒) ให้คำปรึกษาแก่ประธานรัฐสภาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐและเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน
- (๓) ให้คำแนะนำแก่ฝ่ายบริหารในการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการควบคุมการเงินของรัฐ เมื่อได้รับคำร้องจากคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง หรือเมื่อคณะกรรมการเห็นสมควร
- (๔) กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับระบบและการควบคุมตรวจสอบการบริหารงบประมาณสำหรับหน่วยรับตรวจ ดังต่อไปนี้
 - (ก) มาตรฐานเกี่ยวกับการควบคุมภายในและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายใน เพื่อให้หน่วยรับตรวจนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการจัดวางระบบควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
 - (ข) มาตรฐานป้องกันหรือควบคุมความเสียหายให้หน่วยรับตรวจหน่วยใดหน่วยหนึ่งหรือหลายหน่วย ในกรณีที่เห็นว่าจะเกิดความเสียหายเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินโดยหน่วยรับตรวจ

(ค) มาตรฐานเกี่ยวกับการจัดทำและแบบการรายงานที่จำเป็นสำหรับการตรวจเงินแผ่นดินที่หน่วยรับตรวจต้องจัดส่งให้แก่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐเป็นประจำ

(ง) มาตรการอื่นที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐเห็นสมควร

(๕) เสนอแนะให้หน่วยรับตรวจแก้ไขข้อบกพร่องหรือปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรี และเสนอแนะในประการอื่นตามที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐเห็นสมควร ตลอดจนติดตามการดำเนินการแก้ไขและการปฏิบัติตามคำแนะนำ

(๖) ตรวจรับรองบัญชีของหน่วยรับตรวจและตรวจสอบในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการทุจริตในหน่วยรับตรวจตามบทบัญญัติในส่วนของ ๒ ของหมวดนี้

(๗) กำกับและเป็นองค์กระชี้ขาดสูงสุดในกระบวนการทางวินัยทางงบประมาณ และการคลังตามบทบัญญัติในส่วนที่ ๓ ของหมวดนี้

(๘) เสนอชื่อผู้สมควรได้รับการพิจารณาแต่งตั้งเป็นผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐต่อรัฐสภาโดยผ่านประธานรัฐสภา ตามมาตรา ๑๒

(๙) ให้คำแนะนำแก่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นต้นว่า

(ก) การกำหนดมาตรฐานการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ

(ข) การจัดหางบประมาณของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ

(ค) ให้คำแนะนำในการทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีและรายงานผลการปฏิบัติงานระหว่างปีของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐเพื่อเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๕๗ และมาตรา ๕๘

(๑๐) วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดจ้างและการกำหนดค่าจ้าง ที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ หรือสำนักงานเอกชนในการปฏิบัติงานของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐตามมาตรา ๕๙

(๑๑) วางหลักเกณฑ์ที่กำหนดค่าตรวจสอบบัญชี และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ

(๑๒) วางระเบียบเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินรายได้ของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ ตามมาตรา ๖๑

(๑๓) แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐมอบหมาย

(๑๔) ออกระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่ปรากฏว่า หน่วยรับตรวจมีเจตนาหรือปล่อยปละละเลยในการปฏิบัติการตามมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐมีอำนาจเสนอข้อสังเกตและความเห็นพร้อมทั้งพฤติการณ์ของหน่วยรับตรวจนั้นต่อประธานรัฐสภาเพื่อแจ้งไปยังคณะกรรมการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปีของรัฐสภาเพื่อประกอบการพิจารณาตัดทอนงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแผนงานหรือโครงการซึ่งหน่วยรับตรวจนั้นมีการบริหาร

งบประมาณบกพร่องหรือไม่ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ

มาตรา ๒๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐมีอำนาจ

(๑) เรียกผู้รับตรวจมาชี้แจงเพื่อประโยชน์ในการติดตามผลการดำเนินการของหน่วยรับตรวจตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ

(๒) เรียกหรือติดต่อประสานงานกับหัวหน้าของส่วนราชการ องค์การของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ตลอดจนภาคเอกชน เพื่อขอคำชี้แจง รายงาน และข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ

มาตรา ๓๐ กรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐและอนุกรรมการ ให้ได้รับค่าตอบแทนตามอัตราที่ประธานรัฐสภากำหนดโดยการปรึกษากับประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ

กรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐและอนุกรรมการที่เป็นข้าราชการ ให้ได้รับค่าตอบแทนกึ่งหนึ่งของอัตราที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง

ส่วนที่ ๒ การรับรองบัญชี

มาตรา ๓๑ เพื่อให้การตรวจสอบเงินแผ่นดินของรัฐพัฒนาตามลำดับไปสู่ระบบการตรวจสอบโดยวิธีการรับรองบัญชีที่กระทำโดยองค์คณะบุคคลที่เป็นอิสระ ซึ่งจะทำการตรวจสอบเป็นไปโดยรอบคอบและได้รับความเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐมีอำนาจกำหนดหน่วยรับตรวจที่จะใช้วิธีการตรวจสอบโดยวิธีการรับรองบัญชี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ในแต่ละปี ให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐกำหนดรายชื่อหน่วยรับตรวจที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐเห็นสมควรจะใช้การตรวจสอบโดยวิธีการรับรองบัญชีสำหรับในปีงบประมาณถัดไปจำนวนหนึ่งตามที่เห็นสมควร โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในการกำหนดรายชื่อหน่วยรับตรวจ ให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐคำนึงถึงความสำคัญของจำนวนเงินงบประมาณที่หน่วยรับตรวจได้รับและหรือลักษณะความซับซ้อนในการรับจ่ายเงินของหน่วยรับตรวจ ทั้งนี้ โดยจะกำหนดให้รายชื่อส่วนหนึ่งของหน่วยรับตรวจมีการรับรองบัญชีในลักษณะประจำต่อเนื่องหลายปีตามจำนวนปีที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐกำหนด และให้รายชื่ออีกส่วนหนึ่งเป็นรายชื่อที่จะมีการรับรองบัญชีในลักษณะเฉพาะคราวแต่ละปีงบประมาณก็ได้

(๒) การรับรองบัญชีของหน่วยรับตรวจ ให้กระทำโดยคณะกรรมการตรวจรับรองบัญชีที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐแต่งตั้งขึ้นตามมาตรา ๓๒

(๓) วิธีการตรวจรับรองบัญชีของหน่วยรับตรวจ ให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการตรวจรับรองบัญชีตามที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐกำหนดโดยเจ้าหน้าที่ตรวจสอบจะต้องทำการตรวจสอบภายใต้การกำกับของคณะกรรมการตรวจรับรองบัญชี

มาตรา ๓๒ ในการตรวจรับรองบัญชี ให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐแต่งตั้งกรรมการตรวจรับรองบัญชีขึ้นจำนวนหนึ่งตามความเหมาะสมแก่ภาระหน้าที่ และให้กรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐที่มีคุณสมบัติในด้านบัญชี การตรวจสอบภายใน หรือการเงินการคลังตามที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐกำหนด เป็นกรรมการตรวจรับรองบัญชีโดยตำแหน่ง

กรรมการตรวจรับรองบัญชีมีหน้าที่ทำการตรวจและรับรองบัญชีของหน่วยรับตรวจตามที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐมอบหมาย และในการปฏิบัติหน้าที่ ให้กรรมการตรวจรับรองบัญชีทำการพิจารณาและรับรองบัญชีเป็นคณะบุคคลคณะละไม่น้อยกว่า ๓ คน โดยมีประธานองค์คณะคนหนึ่ง และให้แยกการทำงานของแต่ละคนตามความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ตามที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐจะได้กำหนด

วิธีพิจารณาในการตรวจรับรองบัญชี การจัดองค์คณะสำหรับการพิจารณาและลงมติรับรองบัญชี และข้อกำหนดอย่างอื่นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของกรรมการตรวจรับรองบัญชี ให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการตรวจรับรองบัญชีที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐกำหนด โดยในการตรวจรับรองบัญชีของหน่วยรับตรวจแต่ละแห่ง จะต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบคนหนึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตรวจสอบผู้รับผิดชอบ มีหน้าที่ในการทำสำนวนรวบรวมข้อเท็จจริงและเสนอความเห็นโดยอิสระแก่คณะกรรมการตรวจรับรองบัญชี

รายงานดังกล่าวเมื่อผ่านการพิจารณาของรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีแล้วให้เผยแพร่ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและต่อสาธารณชนได้

มาตรา ๕๘ ในกรณีที่ปรากฏว่ามีความจำเป็นหรือเหมาะสมที่จะต้องมีการสั่งการหรือกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันความเสียหาย ให้นั่วย
รับตรวจต้องปฏิบัติก่อนการทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐจะทำการรายงานผลการปฏิบัติงานต่อรัฐสภา
หรือคณะรัฐมนตรีเป็นรายงานระหว่างปีเมื่อสิ้นผลงานตรวจสอบเฉพาะกรณีหรือเมื่อสิ้นงวดก็ได้

มาตรา ๕๙ ในการตรวจสอบตามมาตรา ๔๗ (๒) (ค) สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐอาจว่าจ้างที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ หรือสำนักงาน
เอกชนที่เป็นที่ยอมรับแห่งวิชาชีพให้ดำเนินการตามเงื่อนไขข้อกำหนดโดยอยู่ภายใต้การควบคุมกำกับดูแลของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐก็ได้
ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐเป็นผู้กำหนดค่าจ้างตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐกำหนด

มาตรา ๖๐ ในการตรวจสอบการรับจ่ายเงินและทรัพย์สินอื่น บัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน
ของรัฐ ให้ประธานรัฐสภาโดยการปรึกษาหารือกับประธานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐแต่งตั้งผู้ตรวจสอบ

ในการตรวจสอบตามวรรคหนึ่ง ให้นำมาตรา ๔๗ (๒) (ค) มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๕ มาใช้
บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๖๑ นอกจากเงินที่กำหนดไว้ในงบประมาณแผ่นดิน สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐอาจมีรายได้ดังนี้

(๑) เงินค่าธรรมเนียมที่ได้รับมาจากการตรวจบัญชี

(๒) ทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้แก่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ

รายได้ตาม (๑) และ (๒) ไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ
และให้ใช้จ่ายเงินรายได้ดังกล่าวเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการตรวจสอบและเพื่อเป็นสิ่งจูงใจและตอบแทนแก่เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามผลงาน
และความสามารถ ทั้งนี้เว้นแต่ทรัพย์สินซึ่งมีผู้อุทิศให้โดยมีเงื่อนไขกำหนดไว้

การใช้จ่ายเงินรายได้ของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐกำหนด

ส่วนที่ ๒

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ

มาตรา ๖๒ ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐเป็นข้าราชการรัฐสภาสามัญ
ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา และให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมาใช้กับผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐและข้าราชการสำนักงาน
ตรวจเงินแผ่นดินของรัฐเท่าที่ไม่ขัดกับพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๓ บทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภาในส่วนที่เกี่ยวกับการยกเว้นผู้ที่ขาดคุณสมบัติทั่วไปในการเข้ารับ
ราชการเป็นข้าราชการรัฐสภาสามัญ มิให้ใช้บังคับกับข้าราชการรัฐสภาสามัญในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ

มาตรา ๖๔ การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการรัฐสภาสามัญในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐและการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
ให้ผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้เป็นผู้สั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๑) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับ ๑๑ และระดับ ๑๑ ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและนำความกราบบังคมทูล
เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ทั้งนี้ตามข้อเสนอของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ
เว้นแต่ในกรณีที่เป็นการบรรจุและแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ ให้ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐเสนอตามมติของรัฐสภา

(๒) การบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับ ๙ ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามข้อเสนอของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน
ของรัฐด้วยความเห็นชอบของประธานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ

(๓) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๔ ลงมา ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา ๖๓ นี้ มีอำนาจในการสั่งการบริหารงานบุคคลในเรื่องต่าง ๆ อันเป็นอำนาจของผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและ

แต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภาด้วย

มาตรา ๖๕ การกำหนดตำแหน่งสำหรับข้าราชการในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ ให้คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภาและคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐกำหนดร่วมกัน

มาตรา ๖๖ ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐดำรงตำแหน่งระดับ ๑๑ และให้ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐที่มาจากผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐที่พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๗ ดำรงตำแหน่งระดับ ๑๑ โดยได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าเดิม

การเลื่อนเงินเดือนของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ เป็นอำนาจของประธานรัฐสภาโดยปรึกษานายกรัฐมนตรีกับประธานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ

มาตรา ๖๗ เพื่อเป็นหลักประกันความเป็นอิสระของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐในการบริหารงาน การย้าย การโอน หรือการให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐพ้นจากตำแหน่งไม่ว่าโดยประการใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่รัฐสภาจะมีมติเห็นชอบด้วยคะแนนไม่น้อยกว่า ๓ ใน ๕ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของรัฐสภาที่มีอยู่ในขณะนั้น

การดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐไม่ว่าสถานใดให้เป็นอำนาจของประธานรัฐสภาด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา และในการพิจารณากำหนดโทษทางวินัยแก่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐให้คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภาแต่งตั้งอนุกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภาเฉพาะกิจจำนวนไม่น้อยกว่า ๕ คน ทำการรวบรวมข้อเท็จจริงและทำรายงาน พร้อมด้วยการเสนอความเห็นเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ก่อนที่คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภาจะให้ความเห็นชอบ

คำสั่งลงโทษทางวินัยของประธานรัฐสภาตามมาตรา นี้ ให้เป็นที่สิ้นสุด

ส่วนที่ ๓

งบประมาณของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ

มาตรา ๖๘ เพื่อให้การพิจารณางบประมาณรายจ่ายของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัตินี้ และในขณะเดียวกันยังดำรงไว้ซึ่งความมีเอกภาพในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายของรัฐ ให้สำนักกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณมาใช้บังคับกับการจัดทำงบประมาณของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ ภายใต้บังคับบทบัญญัติในหมวดนี้

มาตรา ๖๙ การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการสำนักงบประมาณจัดทำตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

งบประมาณประจำปีที่เสนอต่อรัฐสภา ต้องจัดให้มีคำชี้แจงเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐโดยเฉพาะ โดยคำชี้แจงต้องประกอบด้วย

- (๑) งบประมาณรายจ่ายที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐขอตั้ง
- (๒) การวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายตาม (๑) ของสำนักงบประมาณ และ
- (๓) คำชี้แจงโต้แย้งของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ ถ้ามี

ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐหรือกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐที่ประธานมอบหมาย มีสิทธิเข้าชี้แจงงบประมาณรายจ่ายของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐในการพิจารณาของคณะกรรมาธิการพิจารณางบประมาณรายจ่ายของรัฐสภา

มาตรา ๗๐ การกำหนด เพิ่ม ลดเงินประจำงวดของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณกำหนดโดยปรึกษานายกรัฐมนตรีกับผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ

มาตรา ๗๑ ในกรณีที่พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีออกใช้ไม่ทันปีงบประมาณใหม่ การใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของรัฐที่ล่วงมาแล้วไปหลวงก่อนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณกำหนดด้วยความเห็นชอบจากประธานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐ

ภาคผนวก ค

พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒ (ปัจจุบัน)

พระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

พ.ศ. ๒๕๕๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๒

เป็นปีที่ ๕๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้
ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญขึ้นไว้โดยคำแนะนำ
และยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

“ประธานกรรมการ” หมายความว่า ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

“ผู้ว่าการ” หมายความว่า ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

“หน่วยรับตรวจ” หมายความว่า

(๑) กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็น กระทรวง ทบวง หรือกรม

(๒) หน่วยงานของราชการส่วนภูมิภาค

(๓) หน่วยงานของราชการส่วนท้องถิ่น

(๔) รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือตามกฎหมายอื่น

(๕) หน่วยงานอื่นของรัฐ

(๖) หน่วยงานที่ได้รับเงินอุดหนุนหรือกิจการที่ได้รับเงินหรือทรัพย์สินลงทุนจากหน่วยรับตรวจตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๕)

(๗) หน่วยงานอื่นใดหรือกิจการที่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐที่มีกฎหมายกำหนดให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ตรวจสอบ

“หน่วยงานของราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น

“ผู้รับตรวจ” หมายความว่า หัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้าหน่วยงานผู้รับผิดชอบ ในการปฏิบัติราชการหรือการบริหารของหน่วยรับตรวจ

“ตรวจสอบ” หมายความว่า การตรวจบัญชี ตรวจสอบการรับ การใช้จ่าย การใช้ประโยชน์ การเก็บรักษา และการบริหารซึ่งเงิน ทรัพย์สิน สิทธิ และผลประโยชน์ของหน่วยรับตรวจที่ได้มาจาก เงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ เงินกู้ เงินอุดหนุน เงินบริจาค และเงินช่วยเหลือจากแหล่งในประเทศหรือต่างประเทศอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือตามวัตถุประสงค์ของหน่วยรับตรวจ ทั้งนี้ ไม่ว่าเงิน ทรัพย์สิน สิทธิ หรือผลประโยชน์ดังกล่าวจะเป็นของหน่วยรับตรวจหรือหน่วยรับตรวจมีอำนาจหรือสิทธิในการใช้จ่ายหรือใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ เพื่อให้การดังกล่าวเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และแบบแผนการปฏิบัติราชการอันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารการเงินของรัฐและเป็นมาตรการป้องกันการทุจริต และให้หมายความรวมถึงการตรวจสอบอื่นอันจำเป็นแก่การตรวจสอบดังกล่าวด้วย

“เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ” หมายความว่า ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินแต่งตั้งขึ้นตามมาตรา ๕๑ เพื่อปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“ผู้ตรวจสอบภายใน” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจสอบภายในของหน่วยรับตรวจ หรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่ทำหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ตรวจสอบภายใน

มาตรา ๕ ให้ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และให้มีอำนาจออกประกาศหรือระเบียบโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ประกาศและระเบียบตามวรรคหนึ่งที่มีผลเป็นการทั่วไป เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ส่วนที่ ๑

การแต่งตั้งคณะกรรมการและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกเก้าคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีบริบูรณ์ และมีคุณสมบัติในแต่ละประเภท ประเภทละสองคน ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ ๑๐ หรือเทียบเท่า ซึ่งมีความชำนาญและประสบการณ์ด้านการตรวจเงินแผ่นดิน

(๒) เป็นผู้ที่มีความชำนาญและประสบการณ์ด้านการบัญชี การสอบบัญชี หรือการตรวจสอบภายใน

(๓) เป็นผู้ที่มีความชำนาญและประสบการณ์ด้านเศรษฐศาสตร์ การเงิน การคลัง หรือการบริหารธุรกิจ

(๔) เป็นผู้ที่มีความชำนาญและประสบการณ์ด้านวิศวกรรมศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ หรือศาสตร์สาขาอื่นที่เป็นประโยชน์แก่งานการตรวจเงินแผ่นดิน

(๕) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับประธานกรรมการ กรรมการ กรรมการผู้จัดการ หรือตำแหน่งเทียบเท่าที่เรียกชื่ออย่างอื่นของธุรกิจ ซึ่งเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยต้องดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี

สำหรับบุคคลตาม (๒) ถึง (๔) ต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ด้วย

- (๑) เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชี หรือ
- (๒) เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ ๑๐ หรือเทียบเท่า หรือ
- (๓) เป็นหรือเคยเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาและดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์

มาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

มาตรา ๗ ผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการต้องไม่มีลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๒) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งของพรรคการเมืองในระยะหนึ่งปีก่อนดำรงตำแหน่ง

(๓) เป็นกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชน

แห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

(๔) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๕) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๖) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(๗) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

(๘) ดิถยาเสพติดให้โทษ

(๙) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๑๐) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๑๑) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ

(๑๒) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๑๓) เคยถูกวุฒิสภามีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง

มาตรา ๘ การสรรหาและการเลือกกรรมการให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้ประธานวุฒิสภাজัดให้มีคณะกรรมการสรรหากรรมการจำนวนสิบห้าคน ประกอบด้วย ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด อธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเป็นนิติบุคคลทุกแห่งซึ่งเลือกกันเองให้เหลือเจ็ดคน ผู้แทนพรรคการเมืองทุกพรรคที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือห้าคน และให้คณะกรรมการสรรหาที่มีหน้าที่สรรหาและจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีคุณสมบัติตามมาตรา ๖ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๗ เป็นจำนวนสองเท่าของแต่ละประเภท เสนอต่อประธานวุฒิสภา โดยได้รับความยินยอมของผู้ได้รับการเสนอชื่อนั้น ทั้งนี้ ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่มีเหตุที่ทำให้ต้องมีการเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว มติในการเสนอชื่อต้องมีคะแนนเสียง ไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการสรรหาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(๒) ให้ประธานวุฒิสภาเรียกประชุมวุฒิสภาเพื่อมีมติเลือกบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อในบัญชีตาม (๑) ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ในการนี้ให้ผู้ซึ่งได้รับการเสนอชื่อในแต่ละประเภทซึ่งได้รับ คะแนนสูงสุดและมีคะแนนมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการ แต่ถ้าจำนวนผู้ได้รับเลือกในประเภทใดมีจำนวนไม่ครบสองคนให้นำรายชื่อของบุคคล ที่ได้รับการเสนอชื่อที่เหลืออยู่ทั้งหมดในประเภทนั้นมาให้สมาชิกวุฒิสภาออกเสียงลงคะแนนเลือก อีกครั้งหนึ่ง ในกรณีนี้ ให้ผู้ซึ่งได้รับการเสนอชื่อในแต่ละประเภทซึ่งได้รับคะแนนสูงสุด และมีคะแนน มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภาเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการ ถ้าในประเภทเดียวกันมีผู้ได้รับคะแนนเท่ากัน อันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเกินสองคน ให้ประธานวุฒิสภาจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก ในกรณีที่บัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในประเภทใดไม่มีผู้ได้รับเลือก เป็นกรรมการหรือได้รับเลือกเป็นกรรมการเพียงคนเดียว ให้คณะกรรมการสรรหาคำเนินการสรรหา และจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในประเภทนั้นตาม (๑) เพื่อเสนอวุฒิสภาลงมติเลือกใหม่อีกครั้งหนึ่ง ให้ผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการตาม (๒) ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่ง เป็นประธานกรรมการ แล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ

ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและ กรรมการ

มาตรา ๕ ผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการต้อง

- (๑) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ
- (๒) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือไม่เป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ
- (๓) ไม่ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจ โดยมุ่งหากำไร หรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด
- (๔) ไม่ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพใด ๆ ที่ขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะกรรมการ

เมื่อวุฒิสภานเลือกบุคคลตามมาตรา ๘ (๒) ประธานวุฒิสภานจะนำความขึ้นกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งได้ต่อเมื่อผู้ได้รับเลือกได้ลาออกจากการเป็นบุคคลตาม (๑) (๒) หรือ (๓) หรือแสดงหลักฐานให้เป็นที่เชื่อได้ว่าคนได้เลิกประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนตาม (๔) แล้ว ซึ่งต้องกระทำภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการได้รับเลือก แต่ถ้าผู้นั้นมิได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพอิสระภายในเวลาที่กำหนดให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยรับเลือกให้เป็นกรรมการ และให้ดำเนินการสรรหาและเลือกกรรมการใหม่แทน

มาตรา ๑๐ กรรมการต้องปฏิบัติหน้าที่ของคนอย่างเป็นอิสระและเป็นกลาง และให้มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละหกปีนับแต่วันที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

เพื่อให้ได้มาซึ่งกรรมการชุดใหม่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่เมื่อสิ้นสุดวาระของกรรมการชุดเดิม ให้ดำเนินการสรรหาและเลือกกรรมการชุดใหม่เป็นการล่วงหน้าตามสมควร

มาตรา ๑๑ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๐ กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) มีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์
- (๓) ลาออก
- (๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๖ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๗
- (๕) กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๘
- (๖) วุฒิสภามีมติให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๓
- (๗) วุฒิสภามีมติให้ออกจากตำแหน่งตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ และให้ถือว่าคณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่ เว้นแต่มีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงเจ็ดคน

มาตรา ๑๒ เมื่อกรรมการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๑ ให้เริ่มดำเนินการตามมาตรา ๘ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ในกรณีนี้ ให้คณะกรรมาการสรรหาจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิเป็นจำนวนสองเท่าของผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งเสนอต่อประธานวุฒิสภาน

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งในระหว่างที่อยู่นอกสมัยประชุมของรัฐสภา ให้ดำเนินการตามมาตรา ๘ ภายในสามสิบวันนับแต่วันเปิดสมัยประชุมของรัฐสภา

มาตรา ๑๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ มีสิทธิร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติให้กรรมการพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุที่กรรมการนั้นมีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรงหรือบกพร่องต่อหน้าที่อย่างร้ายแรง

มติของวุฒิสภาตามวรรคหนึ่งต้องได้คะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๑๔ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการที่มีอยู่ จึงเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ในการวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสีย กรรมการผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุม

การประชุมคณะกรรมการนอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรานี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๕ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวางนโยบาย การตรวจเงินแผ่นดิน การกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาในเรื่องวินัยทางงบประมาณและการคลัง การให้คำปรึกษาและคำแนะนำ การเสนอแนะให้มีการแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน การกำหนดโทษปรับทางปกครอง การพิจารณาวินิจฉัยความคิดวินัยทางงบประมาณและการคลังในฐานะที่เป็นองค์กรสูงสุด การพิจารณาเลือกผู้สมควรดำรงตำแหน่งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และการดำเนินการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำปรึกษาแก่ประธานรัฐสภาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ และเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน

(๒) ให้คำแนะนำแก่ฝ่ายบริหารในการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับการควบคุมเงินของรัฐ เมื่อได้รับคำร้องขอจากคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง หรือเมื่อคณะกรรมการเห็นสมควร

หมวด ๓

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๓๘ ให้มีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีฐานะเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

มาตรา ๓๙ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของคณะกรรมการ และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ

(๒) ตรวจสอบการเงินแผ่นดิน ดังต่อไปนี้

(ก) ตรวจสอบการรับจ่าย การเก็บรักษา และการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินอื่นของหน่วยรับตรวจ หรือที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจ และแสดงความเห็นว่าเป็นไปตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีหรือไม่ และอาจตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน การใช้จ่ายทรัพย์สินอื่นหรือการจัดซื้อจัดจ้างตามแผนงาน งานหรือโครงการของหน่วยรับตรวจ และแสดงความเห็นว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป็นไปโดยประหยัด ได้ผลตามเป้าหมายและมีผลคุ้มค่าหรือไม่

ในกรณีหน่วยรับตรวจเป็นหน่วยรับตรวจตามมาตรา ๔ (๔) หรือ (๕) ให้แสดงความเห็นตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไปด้วย

(ข) ตรวจสอบบัญชีและรายงานการรับจ่ายเงินประจำปีงบประมาณ และงบแสดงฐานะการเงินแผ่นดินประจำปีงบประมาณ และแสดงความเห็นว่าเป็นไปตามกฎหมายและตามความเป็นจริงหรือไม่

(ค) ตรวจสอบบัญชีทุนสำรองเงินตราประจำปี และแสดงความเห็นว่าเป็นไปตามกฎหมายและตามความเป็นจริงหรือไม่

(ง) ศึกษาและเสนอความเห็นเกี่ยวกับแผนงาน งาน โครงการที่จะมีผลกระทบต่อการจัดทำงบประมาณ

(จ) ตรวจสอบเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียมและรายได้อื่นของหน่วยรับตรวจ และแสดงความเห็นว่าเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีหรือไม่ ในกรณีนี้ให้มีอำนาจตรวจสอบการประเมินภาษีอากร การจัดเก็บค่าธรรมเนียม และรายได้อื่นที่หน่วยรับตรวจจัดเก็บด้วย และหน่วยรับตรวจต้องเปิดเผยข้อมูลที่ได้มาจากผู้เสียภาษีอากร ผู้ชำระค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใด ให้แก่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามที่ร้องขอด้วย และให้ถือว่าการให้ข้อมูลดังกล่าวเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

ในกรณีหน่วยรับตรวจเป็นหน่วยรับตรวจตามมาตรา ๔ (๖) การตรวจสอบการเงินแผ่นดินให้กระทำได้เฉพาะการตรวจสอบว่าการรับจ่ายและการใช้เงินอุดหนุน หรือเงินหรือทรัพย์สินลงทุนเป็นไปอย่างถูกต้อง และเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยวิธีการตรวจสอบนั้นให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

(๓) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี ตามมาตรา ๔๘ และการรายงานผลการปฏิบัติงานระหว่างปีตามมาตรา ๔๙

(๔) ติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยรับตรวจตามข้อเสนอของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามที่ปรากฏในรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีหรือรายงานผลการปฏิบัติงานระหว่างปี

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๔๐ การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินราชการลับหรือเงินที่มีลักษณะคล้ายกับเงินราชการลับให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๑ ให้ผู้ว่าการมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นเจ้าหน้าที่ตรวจสอบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ ให้เป็นไปตามแบบที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๔๒ ในการตรวจเงินแผ่นดิน ให้ผู้ว่าการและเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ มีอำนาจตรวจสอบเงินและทรัพย์สินอื่น บัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานในการใช้จ่าย และหลักฐานอื่นที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจ และให้มีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) เรียกผู้รับตรวจหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยรับตรวจมาเพื่อสอบสวน หรือสั่งให้ผู้รับตรวจหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยรับตรวจส่งมอบบัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นบรรดาที่หน่วยรับตรวจจัดทำขึ้นหรือมีไว้ในครอบครอง

(๒)อายัดเงินและทรัพย์สิน บัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นที่มีอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจ

(๓) เรียกบุคคลใดๆ มาให้การเป็นพยานเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ หรือให้ส่งมอบบัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับหรือสันนิษฐานว่าเกี่ยวกับหน่วยรับตรวจเพื่อประกอบการพิจารณา

(๔) มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ใด ๆ ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบ คั้น ยืด หรืออัด บัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่น หรืออัดเงิน หรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับหรือสันนิษฐานว่าเกี่ยวกับหน่วยรับตรวจเท่าที่จำเป็น

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หากหน่วยรับตรวจเป็นหน่วยงานที่มีกฎหมายห้ามการเปิดเผยข้อมูลหรือห้ามบุคคลอื่นใดเข้าไปในเขตพื้นที่หรือสถานที่แห่งใด หากผู้ว่าการได้มีหนังสือแจ้งผู้ควบคุมกำกับหรือรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจแล้ว ให้การปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่งเป็นการได้รับยกเว้นจากกฎหมายดังกล่าว

การเรียกบุคคลมาให้การเป็นพยานหรือให้ส่งมอบบัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นตาม (๓) ให้ทำเป็นหนังสือและนำไปส่งในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของผู้รับ หรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ถิ่นที่อยู่ หรือสถานที่ทำการของผู้รับ

มาตรา ๔๓ ให้ผู้ว่าการรายงานผลการตรวจสอบต่อคณะกรรมการ เว้นแต่เป็นเรื่องที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมายให้ผู้ว่าการพิจารณาดำเนินการได้เอง และเมื่อผู้ว่าการดำเนินการเป็นประการใดแล้ว ให้รายงานให้คณะกรรมการทราบ และให้นำมาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๔ ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาผลการตรวจสอบแล้วปรากฏว่ามีข้อบกพร่องเนื่องจากไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรี ให้คณะกรรมการมีหนังสือแจ้งให้หน่วยรับตรวจชี้แจงหรือแก้ไขข้อบกพร่องหรือปฏิบัติให้ถูกต้อง หรือให้ดำเนินการตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนที่ราชการหรือหน่วยรับตรวจกำหนดไว้แก่เจ้าหน้าที่หน่วยรับตรวจซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบตามควรแก่กรณี และให้หน่วยรับตรวจแจ้งผลการดำเนินการให้คณะกรรมการทราบภายในหกสิบวัน เว้นแต่คณะกรรมการจะกำหนดเป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าข้อบกพร่องเกิดขึ้นเนื่องจากกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน หรือไม่อาจปฏิบัติได้ หรือหากปฏิบัติแล้วจะเสียประโยชน์ต่อราชการ ให้คณะกรรมการแจ้งต่อผู้มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนั้นๆ เพื่อพิจารณาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ถ้าผู้รับตรวจไม่ดำเนินการตามวรรคหนึ่งโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้คณะกรรมการแจ้งต่อกระทรวงเจ้าสังกัด หรือผู้ควบคุมกำกับหรือรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจดำเนินการตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนที่ราชการหรือหน่วยรับตรวจกำหนดแก่ผู้รับตรวจและเจ้าหน้าที่หน่วยรับตรวจผู้รับผิดชอบตามควรแก่กรณี

ในกรณีที่มีข้อโต้แย้งหรือไม่อาจดำเนินการตามมาตรานี้ได้ ให้คณะกรรมการรายงานต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๔๕ ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาผลการตรวจสอบแล้วปรากฏว่ามีข้อบกพร่องของหน่วยรับตรวจ เนื่องจากไม่มีข้อกำหนดให้หน่วยรับตรวจต้องปฏิบัติ ให้คณะกรรมการแจ้งให้กระทรวงเจ้าสังกัด หรือผู้บังคับบัญชา หรือผู้ควบคุมกำกับหรือรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจแล้วแต่กรณี ทราบ เพื่อกำหนดมาตรการที่จำเป็นเพื่อให้หน่วยรับตรวจไปปฏิบัติ และเมื่อกระทรวงเจ้าสังกัดหรือผู้บังคับบัญชา หรือผู้ควบคุมกำกับหรือรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจดำเนินการไปประการใดแล้ว ให้แจ้งให้คณะกรรมการทราบภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด โดยคณะกรรมการอาจกำหนดระยะเวลารายงานความคืบหน้าไว้ด้วยก็ได้

มาตรา ๔๖ ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาผลการตรวจสอบแล้วปรากฏว่ามีพฤติการณ์ น่าเชื่อว่าเป็นการทุจริตหรือมีการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เงินหรือทรัพย์สินของราชการ ให้คณะกรรมการแจ้งต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดี และให้คณะกรรมการแจ้งผลการตรวจสอบดังกล่าวให้ผู้รับตรวจ หรือกระทรวงเจ้าสังกัด หรือผู้บังคับบัญชา หรือผู้ควบคุมกำกับหรือรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจ แล้วแต่กรณี ดำเนินการตามกฎหมายหรือตามระเบียบแบบแผนที่ราชการหรือที่หน่วยรับตรวจกำหนดไว้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้วย

การดำเนินคดีตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนนำรายงานการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมาใช้เป็นหลักในการสอบสวนด้วย

เมื่อพนักงานสอบสวน ผู้รับตรวจ กระทรวงเจ้าสังกัด ผู้บังคับบัญชา หรือผู้ควบคุมกำกับหรือรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจตามวรรคหนึ่ง ดำเนินการไปประการใดแล้ว ให้แจ้งให้คณะกรรมการทราบภายในทุกเก้าสิบวัน

ในกรณีที่พนักงานสอบสวน ผู้รับตรวจ กระทรวงเจ้าสังกัด ผู้บังคับบัญชา หรือผู้ควบคุมกำกับหรือรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจไม่ดำเนินการตามวรรคหนึ่งภายในระยะเวลาอันสมควร ให้คณะกรรมการรายงานต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๔๗ ในกรณีที่ผลการตรวจสอบปรากฏว่ามีความเสียหายเกิดขึ้น เพราะมีผู้กระทำการโดยมิชอบ เป็นเหตุให้เงินหรือทรัพย์สินหรือประโยชน์ของหน่วยรับตรวจต้องเสียหายหรือให้ประโยชน์น้อยกว่าที่ควร สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจประเมินความเสียหายที่เกิดขึ้น ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อรายงานให้สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีทราบ

มาตรา ๔๘ ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

รายงานผลการปฏิบัติงานจะต้องรายงานผลการปฏิบัติงานที่สำคัญในทุกด้าน เว้นแต่ในเรื่องหรือข้อที่ตรวจพบนั้น ผู้ว่าการโดยการปรึกษากับคณะกรรมการเห็นว่าควรแก่การรักษาไว้เป็นความลับหรือมีกฎหมายห้ามมิให้เปิดเผย

รายงานดังกล่าวเมื่อผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้เผยแพร่ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและต่อสาธารณชนได้

มาตรา ๔๙ ในกรณีที่ปรากฏว่ามีความจำเป็นหรือเหมาะสมเพื่อให้สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะรัฐมนตรีได้ทราบผลการตรวจสอบได้ทันเหตุการณ์ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะทำรายงานผลการปฏิบัติงานเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี เป็นรายงานระหว่างปี เมื่อสิ้นสุดงานตรวจสอบเฉพาะกรณีก็ได้ แล้วให้นำมาตรา ๔๘ วรรคสองและวรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๕๐ เมื่อประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภาได้รับรายงานตามมาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ หรือมาตรา ๔๙ แล้ว ให้จัดส่งรายงานดังกล่าวไปยังคณะกรรมการการของสภาผู้แทนราษฎร หรือคณะกรรมการการของวุฒิสภา แล้วแต่กรณี ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการติดตามผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณเพื่อพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

มาตรา ๕๑ ในการตรวจสอบตามมาตรา ๓๕ (๒) (ก) สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน อาจว่าจ้างที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ หรือสำนักงานเอกชนที่เป็นที่ยอมรับแห่งวิชาชีพให้ดำเนินการตามเงื่อนไขตามที่คณะกรรมการกำหนด โดยอยู่ภายใต้การควบคุมกำกับดูแลของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินก็ได้

ให้ผู้ว่าการเป็นผู้กำหนดค่าจ้างหรือค่าตอบแทนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๕๒ นอกจากอำนาจหน้าที่ในการตรวจเงินแผ่นดินตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การเงินและการคลัง และการดำเนินการของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การแบ่งส่วนราชการภายในของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินและขอบเขตหน้าที่ของส่วนราชการดังกล่าว

(๒) การกำหนดคุณสมบัติ การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ การโอน การย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน ค่าตอบแทนพิเศษ การออกจากราชการ การสั่งพักราชการ การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน วินัย การสอบสวนและการลงโทษทางวินัย การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษสำหรับข้าราชการและลูกจ้างสำนักงาน การตรวจเงินแผ่นดิน

(๓) การรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งของข้าราชการสำนักงาน การตรวจเงินแผ่นดิน

(๔) การกำหนดเครื่องแบบและการแต่งกายของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(๕) การแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อดำเนินกิจการใดๆ ตามแต่จะมอบหมาย

(๖) การบริหารจัดการงบประมาณและการพัสดุของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(๗) การจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นแก่ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(๘) การรักษาทะเบียนประวัติและควบคุมการเกษียณอายุของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงิน

แผ่นดิน

(๙) การกำหนดวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน รวมทั้ง การกำหนดเครื่องแบบและการแต่งกาย และการจัดสวัสดิการ หรือการสงเคราะห์อื่นของลูกจ้างสำนักงาน การตรวจเงินแผ่นดิน

ระเบียบหรือประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานกรรมการเป็นผู้ลงนาม และเมื่อได้ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๕๓ การกำหนดตำแหน่งและการให้ได้รับเงินเดือนของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงิน แผ่นดิน ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวกับข้าราชการพลเรือนสามัญ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ คำว่า “ก.พ.” ให้หมายถึง คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และคำว่า “ส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและมีหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อ นายกรัฐมนตรี” ให้หมายถึงสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๕๔ อัตราเงินเดือน อัตราเงินประจำตำแหน่ง และการให้ได้รับเงินประจำตำแหน่ง ของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ให้นำกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การจ่ายเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งให้แก่ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๕๕ การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ให้ผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้เป็นผู้สั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๑) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินหรือเทียบเท่า ให้ประธานกรรมการเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ และนำความกราบบังคมทูล เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๒) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่น ให้ผู้ว่าการเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

มาตรา ๕๖ การโอนข้าราชการตามกฎหมายอื่นมาบรรจุเป็นข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินอาจกระทำได้อัตโนมัติโดยผู้ว่าการสั่งบรรจุทำความตกลงกับเจ้าสังกัดแล้วเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติ ทั้งนี้ จะแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับใด และได้รับเงินเดือนเท่าใด ให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณากำหนด แต่เงินเดือนที่จะได้รับจะต้องไม่สูงกว่าข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่มีคุณวุฒิ ความสามารถ และความชำนาญงานในระดับเดียวกัน

เพื่อประโยชน์ในการนับเวลาราชการให้ถือเวลาราชการหรือเวลาทำงานของผู้ซึ่งโอนมาตามวรรคหนึ่งในขณะที่เป็นข้าราชการนั้น เป็นเวลาราชการของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ด้วย

การโอนข้าราชการการเมืองและข้าราชการที่อยู่ในระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการมาเป็นข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะกระทำมิได้

มาตรา ๕๗ ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ได้แก่บุคคลซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้เป็นข้าราชการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

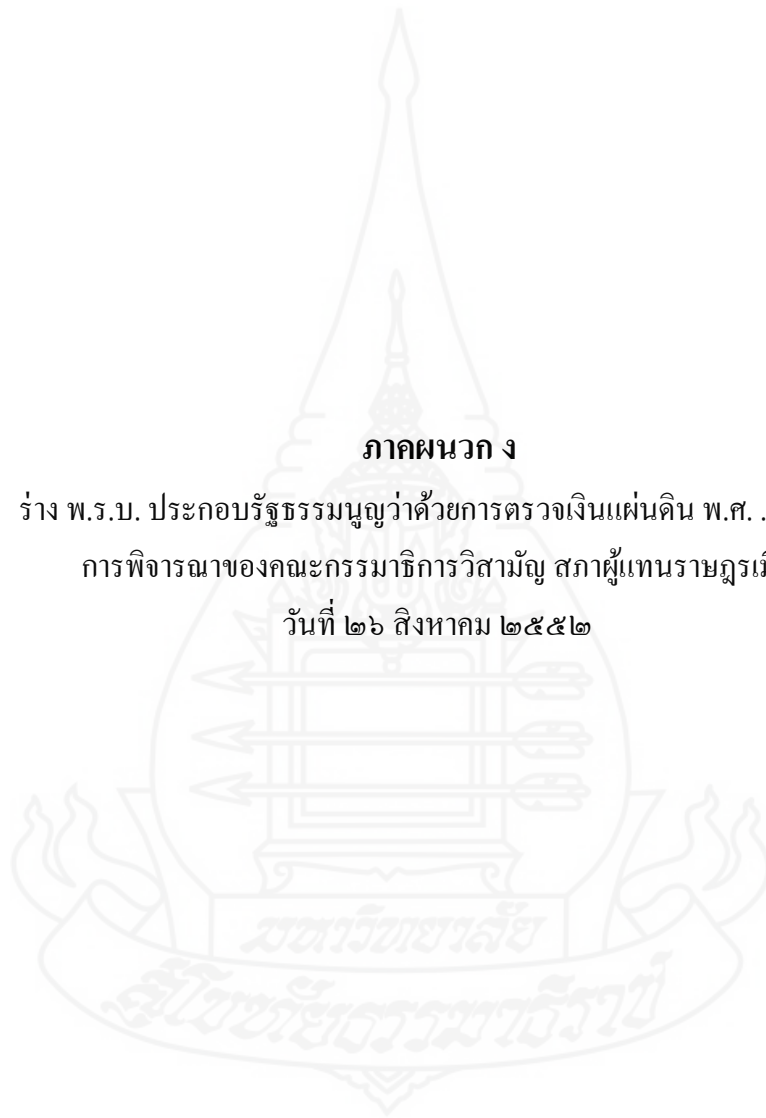
ให้ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการเช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือน

มาตรา ๕๘ ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเสนองบประมาณรายจ่ายตามมติของคณะกรรมการต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนแก่คณะกรรมการ และสำนักงานการตรวจเงิน

ภาคผนวก ง

ร่าง พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ... ที่ผ่าน
การพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญ สภาผู้แทนราษฎรเมื่อ
วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๒

รายงาน

ของ

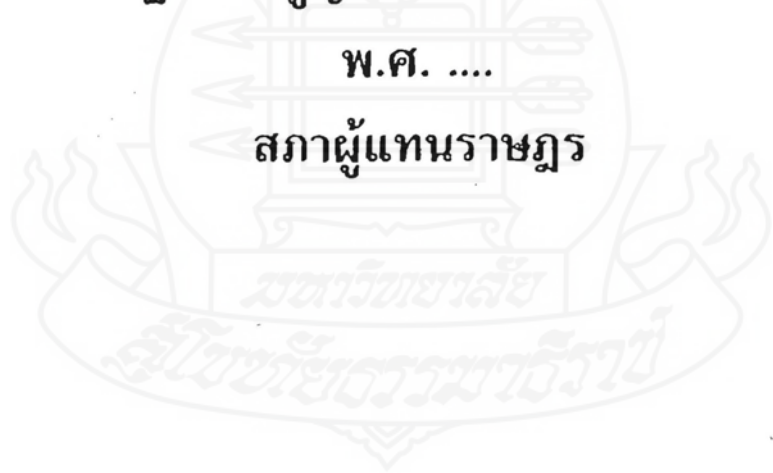
คณะกรรมการวิสามัญ

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

พ.ศ.

สภาผู้แทนราษฎร

สำนักกรรมการ ๒
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ด้านที่
ที่ ๓๕๐๒ | ๒๕๕๖

(สำเนา)

สภาผู้แทนราษฎร
ถนนอุทองไน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยรายงานของคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. (คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นผู้เสนอ) และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. (นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ) และตั้งกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาซึ่งกรรมการคณะนี้มีประกอบด้วย

๑. นายกมล บันไคเพชร	๒. นายกฤต รัตนคามินี
๓. นางกัญจวรรณ ดันเดียร กุลจรรยาวิวัฒน์	๔. นายคมเดช ไชยศิริวงศล
๕. คุณหญิงจรรยาพร ณนชกา	๖. นายจตุติ ไกรฤกษ์
๗. นายฉลาด ขามช่วง	๘. นางชมภู จันทาทอง
๘. นายชลน่าน ศรีแก้ว	๑๐. นายชัยวัฒน์ กุลศักดิ์วิมล
๑๑. นายชัยวัฒน์ ทรัพย์รวงทอง	๑๒. นายทวีวัฒน์ ฤทธิ์ธำชัย
๑๓. นายธนศ เครือรัตน์	๑๔. นายนาราช สุวิทย์
๑๕. นายนิพนธ์ ะกิมิ	๑๖. นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ
๑๗. นายนิมิตต์ าวา	๑๘. ศาสตราจารย์บรรศักดิ์ อูวรรณไณ
๑๘. นายบุญเลิศ คุรุชุนท	๒๐. นางสาวพัชรี โพธิ์สุธน
๒๑. นายพิภุ ศรีชนะ	๒๒. นางสาวพิมพ์ภัทรา วิชัยกุล
๒๓. นายพิศิษฐ์ ลีลาวชิโรภาส	๒๔. นายภูมิพัฒน์ พชรทรัพย์
๒๕. นายมนต์ชัย วิวัฒน์ธนาฒย์	๒๖. นายเรวัต สิริบุญกุล
๒๗. นายวัชระ เพชรทอง	๒๘. นายวาสิศ พยัคฆบุร
๒๘. นายวิชัย ถ้ำสุทธิ	๓๐. นายวิลาศ จันทร์พิทักษ์
๓๑. นายสุภชัย ศรีหาล้า	๓๒. นายสาธิต ปิตุเตชะ
๓๓. นายสุตา พรหมคง	๓๔. นาวาตรี สุธรรม ระหงษ์
๓๕. นายเสรี สุวรรณภานนท์	๓๖. นาวาอากาศเอกอนุศิษฐ์ นาคทรพรพ

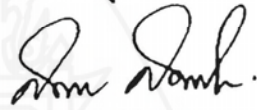
บัดนี้ คณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาว่าพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จแล้ว จึงกราบเรียนมาเพื่อ
ได้โปรดนำเสนอที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) วิลาส จันทร์พิทักษ์
(นายวิลาส จันทร์พิทักษ์)
ประธานคณะกรรมการวิสามัญ

สำนักกรรมการ ๒
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๑๐
โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๐๘, ๒๖๑๐

สำเนาถูกต้อง

(นายสามารถ คัมภีรานนท์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๒

ฎาน /ร่าง
ชุดินา /พิมพ์
ประสิทธิผล/ตรวจ
ทานครั้งที่ ๑
ฎาน
สกนธ์
ทานครั้งที่ ๒
ชิดาร์คณ์
ประสิทธิผล
ทานครั้งที่ ๓
ประสิทธิผล
อัจฉรา
อาริษา

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๒๕๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้การตรวจเงินแผ่นดิน ให้กระทำโดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินที่เป็นอิสระและเป็นกลาง และให้การกำหนดคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และสำนักงาน การตรวจเงินแผ่นดิน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งมาตรา ๒๕๓ บัญญัติให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐาน เกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน ให้คำปรึกษา แนะนำ และเสนอแนะให้มีการแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับ การตรวจเงินแผ่นดิน และมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการวินัยทางการเงินและการคลังที่เป็นอิสระ เพื่อทำหน้าที่วินิจฉัยการดำเนินการที่เกี่ยวกับวินัยทางการเงิน การคลัง และการงบประมาณ และให้คดี ที่พิพาทเกี่ยวกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินัยทางการเงินและการคลังในเรื่องดังกล่าวเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจ ของศาลปกครอง รวมทั้งให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินที่เป็นอิสระ และเป็นกลาง โดยมาตรา ๒๕๔ บัญญัติให้มีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ตามที่กฎหมายบัญญัติ และมาตรา ๓๐๑ วรรคสอง บัญญัติว่า ในระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ แทนประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งมาตรา ๓๐๒ วรรคสาม บัญญัติให้ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ดำเนินการปรับปรุงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อให้เป็นไปตาม ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องตรา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ร่าง
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน
พ.ศ.

.....
.....
.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การตรวจเงินแผ่นดิน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิ
และเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๔๑
และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจ
ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ."

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน
พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

“ประธานกรรมการ” หมายความว่า ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

“ผู้ว่าการ” หมายความว่า ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

“คณะกรรมการวินัย” หมายความว่า คณะกรรมการวินัยทางการเงินและการคลัง

“ประธานกรรมการวินัย” หมายความว่า ประธานกรรมการวินัยทางการเงินและการคลัง

“กรรมการวินัย” หมายความว่า กรรมการวินัยทางการเงินและการคลัง

“คณะกรรมการไต่สวน” หมายความว่า คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นจากกรรมการวินัยทางการเงินและการคลังเพื่อทำหน้าที่ไต่สวนและพิจารณาทำความเข้าใจมูลความผิดและโทษปรับทางปกครองเบื้องต้นเกี่ยวกับเรื่องวินัยทางการเงิน การคลัง และการงบประมาณ

“คณะกรรมการวิเศษไต่สวนภูมิภาค” หมายความว่า คณะกรรมการไต่สวนวินัยทางการเงิน และการคลังภูมิภาค

“หน่วยรับตรวจ” หมายความว่า

(๑) กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็น กระทรวง ทบวง หรือกรม

(๒) หน่วยงานของราชการส่วนภูมิภาค

(๓) หน่วยงานของราชการส่วนท้องถิ่น

(๔) รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือตามกฎหมายอื่น

(๕) หน่วยงานอื่นของรัฐ

“หน่วยงานของราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น

“ผู้รับตรวจ” หมายความว่า หัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้าหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการหรือการบริหารของหน่วยรับตรวจ

“เจ้าหน้าที่ของหน่วยรับตรวจ” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่นของหน่วยรับตรวจ และให้หมายความรวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารการเงินและการคลังของหน่วยรับตรวจ หรือใช้อำนาจหน้าที่สั่งการให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยรับตรวจดำเนินการใด ๆ

“การตรวจเงินแผ่นดิน” หมายความว่า บรรดากระบวนการตรวจสอบทั้งหลายที่ได้กระทำตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

“ตรวจสอบ” หมายความว่า การตรวจบัญชี การตรวจการเงิน การตรวจการจัดเก็บรายได้ การตรวจการบริหารพัสดุและการจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจการดำเนินงาน การตรวจสอบสืบสวน ซึ่งเงิน ทรัพย์สิน สิทธิ หรือผลประโยชน์ของหน่วยรับตรวจที่ได้มาจากเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ เงินกู้ เงินอุดหนุน เงินบริจาค หรือเงินช่วยเหลือจากแหล่งในประเทศหรือต่างประเทศอื่นเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือตามวัตถุประสงค์ของหน่วยรับตรวจ ทั้งนี้ ไม่ว่าเงิน ทรัพย์สิน สิทธิ หรือผลประโยชน์ดังกล่าวจะเป็นของหน่วยรับตรวจ หรือหน่วยรับตรวจมีอำนาจหรือสิทธิในการใช้จ่าย หรือใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ เพื่อให้การดังกล่าวเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และแบบแผนการปฏิบัติราชการอันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารการเงินและการคลัง และเป็นมาตรการป้องกันการทุจริต และให้หมายความรวมถึงการตรวจสอบอื่นอันจำเป็นแก่การตรวจสอบดังกล่าวด้วย

“การบริหารการเงินและการคลัง” หมายความว่า การรับ การเบิก การจ่าย การใช้จ่าย การใช้ประโยชน์ การจัดเก็บ การเก็บรักษา การนำส่ง และการบริหารจัดการซึ่งเงิน ทรัพย์สิน สิทธิ และผลประโยชน์ใด ๆ ของหน่วยรับตรวจที่ได้มาจากเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ เงินกู้ เงินอุดหนุน เงินบริจาค และเงินช่วยเหลือจากแหล่งในประเทศ หรือต่างประเทศอื่นเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย หรือตามวัตถุประสงค์ของหน่วยรับตรวจ ทั้งนี้ ให้หมายความรวมถึง เงิน ทรัพย์สิน สิทธิและผลประโยชน์ดังกล่าวที่หน่วยรับตรวจมีอำนาจหรือสิทธิในการใช้จ่าย หรือใช้ประโยชน์ด้วย

“วินัยทางการเงิน การคลัง และการงบประมาณ” หมายความว่า มาตรการในการควบคุมการเงินของรัฐซึ่งเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับการบริหารการเงินและการคลังที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด หากเจ้าหน้าที่ของหน่วยรับตรวจกระทำความผิดจะต้องรับโทษปรับทางปกครอง

“โทษปรับทางปกครอง” หมายความว่า โทษปรับโดยการหักเงินเดือน หรือการชำระเงินตามอัตราที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“ตรวจสอบสืบสวน” หมายความว่า การตรวจสอบเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมาย

“ผู้ถูกกล่าวหา” หมายความว่า บุคคลซึ่งถูกกล่าวหาว่ามีพฤติการณ์หรือได้กระทำการอันเป็นมูลที่จะนำไปสู่การดำเนินคดีอาญา หรือการดำเนินการทางวินัยตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้หมายความรวมถึงตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดด้วย

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินแต่งตั้งขึ้นตามมาตรา ๖๔ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“พนักงานคดีวินัย” หมายความว่า ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่ประธานกรรมการวินัยทางการเงินและการคลังแต่งตั้งเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยกรรมการวินัยเจ้าของสำนวน

“คู่กรณี” หมายความว่า บุคคลซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยทางการเงิน การคลัง และการงบประมาณ

“ผู้ตรวจสอบภายใน” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจสอบภายใน ของหน่วยรับตรวจ หรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่ทำหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ตรวจสอบภายใน

มาตรา ๕ ให้ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินรักษาการตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้มีอำนาจออกประกาศหรือระเบียบโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ประกาศและระเบียบตามวรรคหนึ่งที่มีผลเป็นการทั่วไป เมื่อได้ประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๖ การตรวจเงินแผ่นดินให้กระทำโดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ที่เป็นอิสระและเป็นกลาง

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เรียกโดยย่อว่า “คตง.” ประกอบด้วยประธานกรรมการ คนหนึ่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกหกคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากบุคคล ซึ่งมีสัญชาติไทย โดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีบริบูรณ์ ซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และมีคุณสมบัติ เหมาะสมในการปฏิบัติงานการตรวจเงินแผ่นดิน มีศรัทธาซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และมิได้เคยชดเชย ในแต่ละประเภท ดังต่อไปนี้

(๑) เขีนหรือเคยเขีนข้าราชการในตำแหน่งไว้ด้วทวระดับ ๑๖ หรือเทียบเท่า ซึ่งมีศรัทธาซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ สหพรหมสองคน

(๒) (๑) เป็นผู้ที่มีความชำนาญและประสบการณ์ด้านการบัญชี การตรวจสอบภายใน การเงินการคลัง เศรษฐศาสตร์ หรือทฤษฎีบริหารธุรกิจ สหพรหมสองคน

(๓) (๒) เป็นผู้ที่มีความชำนาญและประสบการณ์ด้านนิติศาสตร์ จำนวนสองคน

(๔) (๓) เป็นผู้ที่มีความชำนาญและประสบการณ์ด้านวิศวกรรมศาสตร์ รัฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือศาสตร์สาขาอื่นที่เขีนประโยชน์แก่ทวตรวจเงินแผ่นดินเทคโนโลยี สารสนเทศ หรือด้านอื่นที่เป็นประโยชน์แก่งานการตรวจเงินแผ่นดิน จำนวนหนึ่งสองคน

บุคคลตาม (๑) ถึง (๓) จำนวนสองคน ต้องเป็นหรือเคยเป็นข้าราชการในตำแหน่ง ไม่ต่ำกว่าระดับ ๑๑ หรือเทียบเท่า ซึ่งมีความชำนาญและประสบการณ์ด้านการตรวจเงินแผ่นดิน

สำหรับนอกจากรณีตามวรรคสามบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) (๓) ต้องมี คุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ด้วย

- ๕ -

- (ก) เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ ๑๐ หรือเทียบเท่า
- (ข) เป็นหรือเคยเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาและดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์มาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี
- (ค) เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชีหรือวิชาชีพบัญชีและดำรงตำแหน่งผู้บริหารในหน่วยงานของรัฐ
- (ง) เคยดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ กรรมการผู้จัดการ ในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และต้องดำรงตำแหน่งดังกล่าวรวมเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี

มาตรา ๗ ผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่น
- (๒) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองในระยะสามปีก่อนดำรงตำแหน่ง
- (๓) เป็นกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- (๔) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๕) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
- (๖) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
- (๗) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
- (๘) คิดยาเสพติดให้โทษ
- (๙) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๑๐) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๑๑) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ
- (๑๒) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ
- (๑๓) เคยถูกวุฒิสภามีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง
- (๑๔) เป็นหรือเคยเป็นผู้บริหารในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในระยะสองปีก่อนดำรงตำแหน่ง

มาตรา ๘ การสรรหาและการเลือกกรรมการให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้มีคณะกรรมการสรรหากรรมการจำนวนเจ็ดคน ประกอบด้วย ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร บุคคลซึ่งที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาคัดเลือกจำนวนหนึ่งคน และบุคคลซึ่งที่ประชุมใหญ่

ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดคัดเลือกจำนวนหนึ่งคน ทำหน้าที่สรรหาและคัดเลือกผู้สมควรได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิเหตุทำให้ต้องมีการเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว แล้วให้เสนอรายชื่อผู้ได้รับเลือกพร้อมความยินยอมของผู้นั้น ต่อประธานวุฒิสภา มติในการคัดเลือกดังกล่าวต้องลงคะแนนโดยเปิดเผยและต้องมีคะแนนไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการสรรหาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ในกรณีที่ไม่มีกรรมการสรรหาในตำแหน่งใด หรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ถ้ากรรมการสรรหาที่เหลืออยู่นั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ให้คณะกรรมการสรรหากรรมการประกอบด้วยกรรมการสรรหาที่เหลืออยู่

บุคคลซึ่งที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเลือกตามวรรคหนึ่ง ต้องมิใช่ผู้พิพากษาหรือตุลาการ และต้องไม่เป็นกรรมการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรตามรัฐธรรมนูญอื่นในขณะเดียวกัน

ในกรณีที่ไม้อาจสรรหากรรมการตาม (๑) ได้ภายในเวลาที่กำหนดไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาแต่งตั้งผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาจำนวนสามคน และให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองสูงสุดจำนวนสองคน เป็นกรรมการสรรหาเพื่อดำเนินการตาม (๑) แทน

ให้กรรมการสรรหาตามวรรคหนึ่งเลือกกันเองให้กรรมการสรรหาผู้หนึ่งเป็นประธานกรรมการสรรหา

(๒) ให้ประธานวุฒิสภาเรียกประชุมวุฒิสภาเพื่อมีมติให้ความเห็นชอบบุคคลผู้ได้รับการคัดเลือกตาม (๑) ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายชื่อ การลงมติให้ใช้วิธีลงคะแนนลับ ในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป ในกรณีที่วุฒิสภาไม่เห็นชอบในรายชื่อใด ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ส่งรายชื่อนั้นกลับไปยังคณะกรรมการสรรหากรรมการพร้อมด้วยเหตุผลเพื่อให้ดำเนินการสรรหาใหม่ หากคณะกรรมการสรรหากรรมการไม่เห็นด้วยกับวุฒิสภาและมีมติยืนยันตามมติเดิมด้วยคะแนนเอกฉันท์ ให้ส่งรายชื่อนั้นให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป แต่ถ้ามติดีที่ยืนยันตามมติเดิมไม่เป็นเอกฉันท์ ให้เริ่มกระบวนการสรรหาใหม่ ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิเหตุให้ต้องดำเนินการดังกล่าว

ให้ผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการตาม (๒) ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการ แล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ

ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการ

มาตรา ๙ ผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการต้อง

(๑) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๒) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือไม่เป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ

(๓) ไม่ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด

(๔) ไม่ประกอบวิชาชีพอิสระอื่นใด

ในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบบุคคลตามมาตรา ๔ (๒) โดยได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น ผู้ได้รับเลือกจะเริ่มปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อเมื่อตนได้ลาออกจากการเป็นบุคคลตาม (๑) (๒) หรือ (๓) หรือแสดงหลักฐานให้เป็นที่เชื่อได้ว่าตนได้เลิกประกอบวิชาชีพอิสระตาม (๔) แล้ว ซึ่งต้องกระทำภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือกหรือได้รับความเห็นชอบ แต่ถ้าผู้นั้นมิได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพอิสระภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยรับเลือกหรือได้รับความเห็นชอบให้เป็นประธานกรรมการหรือกรรมการ และให้ดำเนินการสรรหาและเลือกประธานกรรมการหรือกรรมการใหม่แทน

มาตรา ๑๐ กรรมการต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเป็นอิสระและเป็นกลาง และให้มีวาระการดำรงตำแหน่งหกปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

เพื่อให้ได้มาซึ่งกรรมการชุดใหม่ เริ่มวาระปฏิบัติหน้าที่เมื่อสิ้นสุดวาระของกรรมการชุดเดิม ให้ดำเนินการสรรหาและเลือกกรรมการชุดใหม่เป็นการล่วงหน้าสวสทวภายในหกสิบวันก่อนครบวาระของกรรมการชุดเดิม

มาตรา ๑๑ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๐ กรรมการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) มีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๖ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๗

(๕) กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๔

(๖) วุฒิสภามีมติให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๒

(๗) วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนจากตำแหน่งตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

(๘) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นกรณีที่เกิดยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ และให้ถือว่า คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่ เว้นแต่มีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงสี่คน

มาตรา ๑๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่มีสิทธิร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติให้กรรมการพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุที่กรรมการนั้นมีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรงหรือบกพร่องต่อหน้าที่อย่างร้ายแรง

มติของวุฒิสภาตามวรรคหนึ่ง ต้องได้คะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

มาตรา ๑๓ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่องค์ประชุมในการพิจารณาและวินิจฉัย หรือให้ความเห็นชอบต้องประกอบด้วยกรรมการไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ในการวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสีย กรรมการผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุมและออกเสียงลงมติในเรื่องนั้น

การประชุมคณะกรรมการนอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรานี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๔ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน ให้คำปรึกษา แนะนำ และเสนอแนะให้มีการแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน แต่งตั้งคณะกรรมการวินัยที่เป็นอิสระ และการดำเนินการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) วางนโยบายการตรวจเงินแผ่นดิน

(๒) ให้คำปรึกษาแก่ประธานรัฐสภาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน

(๓) ให้คำแนะนำแก่ฝ่ายบริหารในการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับการควบคุมการเงินของรัฐ เมื่อได้รับคำร้องขอจากคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง หรือเมื่อคณะกรรมการเห็นสมควร

(๔) ออกระเบียบหรือประกาศกำหนดมาตรฐานหรือมาตรการเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินในเรื่องดังต่อไปนี้

(ก) มาตรฐานเกี่ยวกับการควบคุมภายในและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายในเพื่อให้หน่วยรับตรวจนำไปใช้สำหรับการจัดวางระบบควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(ข) มาตรการป้องกันหรือควบคุมความเสียหายให้หน่วยรับตรวจหน่วยใด หน่วยหนึ่งหรือหลายหน่วยปฏิบัติ ในกรณี que เห็นว่าอาจเกิดความเสียหายเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงิน โดยหน่วยรับตรวจ

(ค) มาตรฐานเกี่ยวกับการจัดทำและแบบการรายงานที่จำเป็นสำหรับการตรวจเงินแผ่นดินที่หน่วยรับตรวจต้องจัดส่งให้แก่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นประจำ

(ง) มาตรการอื่นที่คณะกรรมการเห็นสมควร

(๕) ออกระเบียบกำหนดมาตรฐานหรือมาตรการเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน ในเรื่องภาระหน้าที่และการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของหน่วยรับตรวจที่มีหน้าที่ในการบริหาร การเงินและการคลัง

(๖) พิจารณาวินิจฉัยผลการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และพิจารณาข้อโต้แย้งเรื่อง ตามมาตรา ๔๐ วรรคสอง

(๗) เสนอแนะให้หน่วยรับตรวจแก้ไขข้อบกพร่องหรือปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรี และเสนอแนะในประการอื่นตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร ตลอดจนติดตามการดำเนินการแก้ไขและการปฏิบัติตามคำแนะนำ

(๘) ให้คำแนะนำแก่ผู้ว่าการในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ อันได้แก่

(ก) การจัดทำงบประมาณของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(ข) การทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีและรายงานผลการปฏิบัติงาน ระหว่างปีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี ตามมาตรา ๑๐๑ และมาตรา ๑๐๒

(๙) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดจ้างและการกำหนดค่าจ้าง ที่ปรึกษา หรือผู้เชี่ยวชาญ สำหรับการปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(๑๐) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดจ้างและการกำหนดค่าจ้าง สำนักงานเอกชนในการปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามมาตรา ๖๖ สำหรับ หน่วยรับตรวจตามมาตรา ๕ (๓) (๔) หรือ (๕)

(๑๑) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดค่าตรวจสอบบัญชี และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(๑๒) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการตรวจสอบสืบสวน

(๑๓) แต่งตั้งคณะกรรมการวินัยที่เป็นอิสระตามมาตรา ๑๔

(๑๔) ออกระเบียบว่าด้วยวินัยทางการเงิน การคลัง และการงบประมาณ

(๑๕) พิจารณาคำร้องของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะรัฐมนตรี ที่ขอให้ตรวจสอบ หน่วยรับตรวจเป็นกรณีเฉพาะราย

(๑๖) มีมติเห็นชอบให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบสืบสวน

- (๑๑) กำหนดหลักเกณฑ์การส่งเรื่องให้หน่วยรับตรวจตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น หรือตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วรายงานผลให้ทราบภายในระยะเวลาที่กำหนด
- (๑๒) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

หมวด ๔

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๖๒ ให้มีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นส่วนราชการที่เป็นอิสระ ตามรัฐธรรมนูญ มีฐานะเป็นนิติบุคคล

มาตรา ๖๓ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไป ของคณะกรรมการและให้อำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ
- (๒) ดำเนินการเกี่ยวกับงานวินัยทางการเงิน การคลัง และการงบประมาณ
- ดังต่อไปนี้
- (ก) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการวินัย
- (ข) ปฏิบัติงานในกระบวนการพิจารณาความผิดวินัยทางการเงิน การคลัง และการงบประมาณ
- (ค) วิเคราะห์เหตุแห่งการกระทำความผิดวินัยทางการเงิน การคลัง และการงบประมาณ เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการบริหารการเงินและการคลังต่อหน่วยรับตรวจที่เกี่ยวข้อง

(ง) รวบรวม จัดพิมพ์และเผยแพร่คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินัย

(๓) ตรวจสอบการเงินแผ่นดิน ดังต่อไปนี้

(ก) ตรวจสอบการรับจ่าย การเก็บรักษา การนำส่งและการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินอื่นของหน่วยรับตรวจ หรือที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจ และแสดงความคิดเห็นว่าเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรีหรือไม่ และอาจตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน การใช้จ่ายทรัพย์สินอื่น หรือการจัดซื้อจัดจ้างตามแผนงาน งานหรือโครงการของหน่วยรับตรวจ และแสดงความคิดเห็นว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป็นไปโดยประหยัด ได้ผลตามเป้าหมายและมีผลคุ้มค่า

หรือไม่ รวมถึงมีผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพความเป็นอยู่ของประชาชนหรือไม่ ตาม
หลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีหน่วยรับตรวจตามมาตรา ๔ หากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
จะต้องแสดงความเห็นต่อการเงินให้แสดงความเห็นตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไปด้วย

(ข) ตรวจสอบบัญชีและรายงานการรับจ่ายเงินประจำปีงบประมาณ
และงบแสดงฐานะการเงินแผ่นดินประจำปีงบประมาณ และแสดงความเห็นว่าเป็นไปตามกฎหมาย
หรือไม่ และแสดงความเห็นตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไปด้วย

(ค) ตรวจสอบบัญชีทุนสำรองเงินตราประจำปี และแสดงความเห็นว่าเป็นไป
ตามกฎหมายหรือไม่ และแสดงความเห็นตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไปด้วย

(ง) ตรวจสอบเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียมและรายได้อื่น
ของหน่วยรับตรวจ และแสดงความเห็นว่าเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรี
หรือไม่ ในกรณีนี้ให้มีอำนาจตรวจสอบการประเมินภาษีอากร การจัดเก็บค่าธรรมเนียม และรายได้อื่น
ที่หน่วยรับตรวจจัดเก็บด้วย และหน่วยรับตรวจต้องเปิดเผยข้อมูลที่ได้มาจากผู้เสียภาษีอากร ผู้ชำระ
ค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใด ให้แก่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามที่ร้องขอด้วย และให้ถือว่า
การให้ข้อมูลดังกล่าวเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

(จ) ตรวจสอบสืบสวนกรณีที่มีทบทวนหัวหน้าเจ้าหน้าที่ของหน่วยรับตรวจ
กระทำการทุจริตเกี่ยวกับการบริหารการเงินและการคลัง หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่
ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เงินหรือทรัพย์สินของทางราชการ เพื่อดำเนินการตามกฎหมายกับเจ้าหน้าที่
ของหน่วยรับตรวจผู้กระทำความผิดและบุคคลอื่นใดที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดนั้นด้วย

(ฉ) ตรวจสอบเงินอุดหนุนหรือทรัพย์สินลงทุนที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใด
ได้รับจากหน่วยรับตรวจและแสดงความเห็นว่าการรับจ่ายและการใช้เงินอุดหนุนหรือทรัพย์สินลงทุน
เป็นไปอย่างถูกต้อง และเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ทั้งนี้ให้หน่วยรับตรวจมีหน้าที่แจ้งบุคคล
หรือกลุ่มบุคคลดังกล่าวทราบว่า สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน
หรือทรัพย์สินนั้น

(ช) ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินราชการลับหรือเงินที่มีลักษณะคล้ายกับเงิน
ราชการลับ

(๔) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๐๑ และการรายงานผล
การปฏิบัติงานระหว่างปีตามมาตรา ๑๐๒

(๕) ติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยรับตรวจตามข้อเสนอแนะของสำนักงาน
การตรวจเงินแผ่นดินที่ปรากฏในรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีหรือรายงานผลการปฏิบัติงาน
ระหว่างปี

(๖) ศึกษาและเสนอความเห็นเกี่ยวกับแผนงาน งาน โครงการที่จะมีผลกระทบ
ต่อการจัดหางบประมาณ

(๗) เผยแพร่ผลการตรวจสอบการเงินแผ่นดินต่อสาธารณชนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

(๘) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด แต่ทั้งนี้ต้องไม่ขัดต่อความเป็นอิสระและเป็นกลางในการตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๖๔ ให้ผู้ว่าการมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๖๕ ในการตรวจเงินแผ่นดิน ให้ผู้ว่าการและพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจตรวจสอบเงินและทรัพย์สินอื่น บัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานในการใช้จ่ายและหลักฐานอื่นที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจ และให้มีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) มีคำสั่งให้ผู้รับตรวจหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยรับตรวจมาให้ถ้อยคำ หรือให้ให้ถ้อยคำ เพื่อประโยชน์แก่การตรวจสอบ หรือสั่งให้ผู้รับตรวจ หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยรับตรวจ ส่งมอบบัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นบรรดาที่หน่วยรับตรวจจัดทำขึ้นหรือมีไว้ในครอบครอง

(๒) आयัดเงินและทรัพย์สิน บัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นที่มีอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจ

(๓) มีคำสั่งเรียกบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำ หรือให้ให้ถ้อยคำ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ หรือสั่งให้ส่งมอบบัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือสันนิษฐานว่าเกี่ยวกับหน่วยรับตรวจเพื่อประกอบการพิจารณา

(๔) มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ใด ๆ ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบ คั้น ยึด หรืออายัด บัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่น หรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องหรือสันนิษฐานว่าเกี่ยวกับหน่วยรับตรวจเท่าที่จำเป็น

(๕) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้ธนาคาร หรือสถาบันการเงินอื่นใดส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานต่าง ๆ มาเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(๖) มีหนังสือขอให้หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือหน่วยงานเอกชน ดำเนินการใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา เว้นแต่กรณีจำเป็นเร่งด่วนจะไม่ทำเป็นหนังสือก็ได้

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หากหน่วยรับตรวจเป็นหน่วยงานที่มีกฎหมายห้ามการเปิดเผยข้อมูลหรือห้ามบุคคลอื่นใดเข้าไปในเขตพื้นที่หรือสถานที่แห่งใด หากผู้ว่าการหรือผู้ได้รับมอบหมายได้มีหนังสือแจ้งผู้ควบคุมกำกับหรือรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจแล้ว ให้การปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่งเป็นการได้รับยกเว้นจากกฎหมายดังกล่าว

คำสั่งเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือให้ให้ถ้อยคำ หรือสั่งให้ส่งมอบบัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นตาม (๓) ให้ทำเป็นหนังสือ และนำไปส่งในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้น และพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของผู้รับ หรือส่งทนายไปรษณีย์ลงทะเบียน ณ ถิ่นที่อยู่ หรือสถานที่ทำการของผู้รับ เว้นแต่กรณีจำเป็นเร่งด่วนหากไม่ดำเนินการทันทีอาจมีผลกระทบต่อพยานหลักฐานในการตรวจสอบหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ จะไม่ทำเป็นหนังสือก็ได้

มาตรา ๖๖ ในการตรวจสอบตามมาตรา ๖๓ (๓) สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน อาจว่าจ้างที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ หรือสำนักงานเอกชนซึ่งเป็นที่ยอมรับแห่งวิชาชีพให้ดำเนินการตามเงื่อนไขตามที่คณะกรรมการกำหนด โดยอยู่ภายใต้การควบคุมกำกับดูแลของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินก็ได้ ให้ผู้ว่าการเป็นผู้กำหนดค่าจ้างหรือค่าตอบแทนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

ให้ที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ หัวหน้าหรือผู้รับผิดชอบสำนักงานเอกชนตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๖๗ นอกจากอำนาจหน้าที่ในการตรวจเงินแผ่นดินตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การเงินและการคลัง และการดำเนินการของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การแบ่งส่วนราชการภายในของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินและขอบเขตหน้าที่ของส่วนราชการดังกล่าว

(๑/๑) การกำหนดจำนวนตำแหน่งของรองผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

(๒) การกำหนดคุณสมบัติ การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ การโอน การย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การเลื่อนชั้นเงินเดือน ค่าตอบแทนพิเศษ เงินโบนัส การออกจากราชการ การสั่งพักราชการ การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน วินัย การสอบสวนและการลงโทษทางวินัย การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษสำหรับข้าราชการ และลูกจ้างสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(๓) การรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(๔) การกำหนดเครื่องแบบและการแต่งกายของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

- (๕) การแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ ตามแต่จะมอบหมาย
- (๖) การบริหารจัดการด้านการเงิน การคลังและการงบประมาณ และการพัสดุ
ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
- (๗) การจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นแก่ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงิน
แผ่นดิน
- (๘) การรักษาทะเบียนประวัติและควบคุมการเกษียณอายุของข้าราชการสำนักงาน
การตรวจเงินแผ่นดิน
- (๙) การกำหนดวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
รวมทั้งการกำหนดเครื่องแบบและการแต่งกาย และการจัดสวัสดิการ หรือการสงเคราะห์อื่นของลูกจ้าง
สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
- ระเบียบหรือประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานกรรมการเป็นผู้ลงนาม และเมื่อได้
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖๔ ให้คณะกรรมการเป็นองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของสำนักงาน
การตรวจเงินแผ่นดิน มีอำนาจกำหนดตำแหน่งและการได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง
ของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โดยเทียบเคียงกับการกำหนดตำแหน่งตามที่กำหนด
ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ทั้งนี้ คำว่า “คณะรัฐมนตรี ก.พ. หรือคณะกรรมการ
พิทักษ์ระบบคุณธรรม” ให้หมายถึง ค.ตง. คำว่า “กระทรวง” ให้หมายถึงสำนักงานการตรวจเงิน
แผ่นดิน คำว่า “นายกรัฐมนตรี” ให้หมายถึงประธานกรรมการ และคำว่า “รัฐมนตรี” หรือ
“ปลัดกระทรวง” ให้หมายถึงผู้ว่าการ

การกำหนดตำแหน่งของข้าราชการของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินให้จำแนก
ประเภทตำแหน่งเป็นตำแหน่งทั่วไปและตำแหน่งในกระบวนการตรวจสอบ โดยพิจารณาจากสาขา
อาชีพ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และอำนาจหน้าที่ของแต่ละประเภทตำแหน่งนั้น

มาตรา ๖๕ ให้คณะกรรมการมีอำนาจในการกำหนดอัตราเงินเดือน เงินประจำ
ตำแหน่ง เงินเพิ่ม สวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
โดยให้มีการจัดทำบัญชีอัตราเงินเดือน เงินประจำตำแหน่งของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงิน
แผ่นดินตามพื้นความรู้ ประสบการณ์ ภาระหน้าที่ตามคุณภาพงาน และการดำรงตนอยู่ในความ
ยุติธรรม โดยเฉพาะข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งในกระบวนการตรวจสอบให้ได้รับเงินเดือน เงินประจำ
ตำแหน่งเทียบเคียงได้กับบัญชีเงินเดือน เงินประจำตำแหน่งของข้าราชการในกระบวนการยุติธรรม
และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยให้มีผลใช้บังคับเช่นเดียวกับกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน
เงินประจำตำแหน่งของข้าราชการอื่นในกระบวนการยุติธรรม

บัญชีเงินเดือน เงินประจำตำแหน่งตามวรรคหนึ่งเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ และสามารถนำมาคำนวณบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการได้

ในระหว่างที่ยังไม่ได้มีการจัดทำบัญชีเงินเดือน เงินประจำตำแหน่งตามวรรคหนึ่งให้นำบัญชีเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับโดยอนุโลม

การจ่ายเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และเงินเพิ่มให้แก่ข้าราชการสำนักงาน การตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีพิจารณาปรับเงินเดือนขั้นต่ำ ขั้นสูงหรือเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนไม่เกินร้อยละสิบของเงินเดือนหรือเงินประจำตำแหน่งที่ใช้บังคับอยู่ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ให้ถือว่าการปรับเงินเดือนขั้นต่ำ ขั้นสูงหรือเงินประจำตำแหน่งดังกล่าวเป็นการปรับเงินเดือนขั้นต่ำ ขั้นสูงหรือเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ด้วย โดยให้คณะกรรมการออกประกาศ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๗๐ การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ให้ผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้เป็นผู้สั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๑) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินหรือเทียบเท่า ให้ประธานกรรมการเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ และนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๒) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่นให้ผู้ว่าการเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

มาตรา ๗๑ การโอนข้าราชการตามกฎหมายอื่นมาบรรจุเป็นข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินอาจกระทำได้ถ้าเจ้าตัวสมัครใจ โดยผู้มีอำนาจสั่งบรรจุทำความตกลงกับเจ้าสังกัดแล้วเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติ ทั้งนี้ จะแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับใด และได้รับเงินเดือนเท่าใด ให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณากำหนด แต่เงินเดือนที่จะได้รับจะต้องไม่สูงกว่าข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่มีคุณวุฒิ ความสามารถ และความชำนาญงานในระดับเดียวกัน

เพื่อประโยชน์ในการนับเวลาราชการให้ถือเวลาราชการหรือเวลาทำงานของผู้ซึ่งโอนมาตามวรรคหนึ่งในขณะที่เป็นข้าราชการนั้น เป็นเวลาราชการของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ด้วย

การโอนข้าราชการการเมืองและข้าราชการที่อยู่ในระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการมาเป็นข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะกระทำมิได้

มาตรา ๗๒ ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ได้แก่บุคคลซึ่งได้รับการบรรจุ และแต่งตั้งให้เป็นข้าราชการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ให้ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการเช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือน

มาตรา ๗๓ รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการบริหารงานโดยอิสระ ของคณะกรรมการ คณะกรรมการวินัย และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเสนองบประมาณรายจ่ายตามมติของคณะกรรมการ ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนแก่คณะกรรมการ คณะกรรมการวินัย และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี ในกรณีนี้ คณะรัฐมนตรีอาจทำ ความเห็นเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณของคณะกรรมการ คณะกรรมการวินัย และสำนักงาน การตรวจเงินแผ่นดินไว้ในรายงานการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมของคณะกรรมการ คณะกรรมการวินัย และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา โดยให้แนบความเห็น ของคณะกรรมการร่วมไปด้วย และในการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีให้มีผู้แทนของสำนักงาน การตรวจเงินแผ่นดินเข้าร่วมชี้แจงด้วย

ในการพิจารณางบประมาณรายจ่ายของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หากสำนักงาน การตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่างบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรให้ นั้นไม่เพียงพอ ให้สามารถเสนอ คำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปีได้โดยตรง

มาตรา ๗๔ ในการตรวจสอบการรับจ่ายเงินและทรัพย์สิน บัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา นายกรัฐมนตรี และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรร่วมกันแต่งตั้งผู้ตรวจสอบจำนวนหนึ่ง และรายงานผลการตรวจสอบให้สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีทราบ

ในการตรวจสอบตามวรรคหนึ่ง ให้นำมาตรา ๖๓ (๓) (ก) มาตรา ๖๕ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๔ และบทกำหนดความผิดและโทษที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับโดย อนุโลม

มาตรา ๗๕ เงินและทรัพย์สินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ประกอบด้วย

(๑) งบประมาณแผ่นดินที่ได้รับอุดหนุน

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายปราโมทย์ พุทธรัตนา
วัน เดือน ปีเกิด	11 พฤศจิกายน 2514
สถานที่เกิด	อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย
ประวัติการศึกษา	นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2545
สถานที่ทำงาน	สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่ง	นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดิน 7

